

5. Bölüm

MİLLİ GÜVENLİK AKADEMİSİ EĞİTİMİM ve ÖTESİ

Milli Güvenlik Akademisi'ne kabul edilen ilk Sivil Toplum Örgütü lideri ve 55. dönem müdavimlerinden biri olarak, burada kazandığım bilgi birikiminin hayatımın her alanında kullanabileceğim eşsiz bir fırsat olduğunu düşünüyorum. Burada geçirdiğim süre içerisinde, ulusal ve uluslararası ölçekteki olaylar, olgular arasındaki bağları, analitik ve kavramsal düşünme becerileri ile kavramayı, değerlendirmeyi ve bu verilerden sonuç çıkarmayı öğrendim. **(Ek: 82)**

Konuları disiplinler arası bir metodoloji ile derinlemesine irdeleyerek, yaşadığımız dünyayı ve zamanı artık çok daha iyi anlayabildiğimi ve ilk bakışta birbirleriyle ilişkisiz gibi görünse dahi, gelişmeler arasındaki bağlantıları çok daha sağlıklı kurabildiğimi düşünüyorum. Bunda en önemli payın, yılların tecrübesi ile büyük bir bilgi envanterinin çok iyi hazırlanan bir eğitim-öğretim programı çerçevesinde 5 ay içine sığdırılarak, disiplinler arası bir metodoloji ile gerektiğinde makro gerektiğinde mikro ölçekli olarak aktarılması olduğunu düşünüyorum. Bu çerçevede, her gün derin bilgi birikimleriyle konularında uzman son derece kıymetli hocaların, küreselleşen dünyanın farklı bir penceresinden görünmeleri, tamamen özgür ve serbest bir fikir zenginliği ile paylaşımları da, öğretimin yanı sıra ayrı bir zihinsel eğitim fırsatı oldu benim için.

Bu kadar çok konunun bu kadar kısa süreye sığdırılmasının pratik olarak ne kadar zor olduğunu, bu en üst düzey eğitimi alma fırsatını yakalamış ve şu beş ay boyunca, üniversite sıralarındayken bile bu kadar çalışmak zorunda kalmayan müdavim arkadaşlarımin da kabul edeceğini düşünüyorum. Ancak bütün zorluğuna rağmen hepimizin hayatında bir dönüm noktası olan, bu bir anlamda aydınlanma sürecimizin bize kazandırdığı değer-

lerin ve ülkemiz ve dünya hakkındaki açılımların, bundan sonraki hayatımıza çok daha doğru ve bilinçli bir yön vereceğini biliyorum.

Milli Güvenlik Akademisi'nin, genç Cumhuriyetimizde yarım yüzyılı aşan birikimiyle, ülkemizin sivil ve asker bürokratlarını yükledikleri ve gelecekte yüklenecekleri önemli sorumluluklara hazırlamak amacıyla büyük fedakârlıklarla yürüttüğü bu programın, eldeki maddi ve manevi imkânlar en iyi şekilde kullanılarak çok daha geniş kitlelere yayılması gerektiğini düşünüyorum. Vatanını, milletini seven ve yurdu için üst düzeyde sorumluluk almak isteyen her Türk vatandaşının mutlaka bilmesi, öğrenmesi gereken konuların ve geliştirmesi gereken düşünce modellerinin öğretildiği bu Akademi'den yetişen bürokratlarımızın, Atatürk İlke ve İnkılapları'nı sadece kâğıt üzerinde teorik, kronolojik bilgi olarak değil, aynı zamanda özüne inerek içselleştireceğini, vatandaş olmanın sorumluluklarını en iyi şekilde kavrayacağını, çevresine de bu öz bilgileri aktarmak için elinden geleni yapacağını ve alacağı her kararda doğru analizler ve çıkarsamalar yapacağını düşünüyorum.

Her modern toplum gibi, bizim de en çok ihtiyaç duyduğumuz Milli Güç unsuru, ülkesinin hassasiyetlerini doğru değerlendirebilen, vatanının menfaatlerini her şeyin üzerinde tutan ve gerektiğinde en büyük fedakârlıklardan bile kaçınmayacak şekilde yurt ve insan sevgisi ve bunu taşıyabilecek sorumluluk duygusu ile yetişmiş bireylerdir. Bütün toplumlar vatandaşlarını benzer düşünce ile yetiştirir, çünkü geçmişte olduğu gibi gelecekte de en büyük güç insan gücü olacaktır. Sahip olduğumuz ve olabileceğimiz bütün güçler, ekonomik, politik, askeri veya sosyo-kültürel, hangisi olursa olsun, ancak eğitilmiş zihinlerin elinde tam potansiyeliyle değerlendirilebilir. Milli Güvenlik Akademisi, uzman kadrosu, büyük deneyimi ve her alana ulaşabilen kaynaklarıyla, ülke yönetiminde önemli pozisyonlara aday herkesi, konumuna ve önceliklerine göre rahatlıkla özgün hazırlanmış bir oryantasyon sürecinden geçirebilir. Böylece bu kişilerin, yetki ve sorumluluk alacakları alanlarla ilgili ülkemizin her türlü hassasiyetini burada detaylarıyla öğrenip, aktif görevlerine bu süreçten sonra katılarak, ülkemize ve milletimize çok daha fay-

dalı olabileceği görüşündeyim.

Milli Güvenlik Akademisi gibi büyük bir birikime sahip köklü bir kurumdan mümkün olduğu kadar çok faydalanmak ve onun yaratacağı katma değeri en üst seviyede topluma geri döndürebilmek için, kamu yönetiminin değişik yerlerinde görev alanlardan tutun da, medyada toplumun yakından takip ettiği fikir önderlerine ve gazetecilere, ülkemizde çok başarılı işler yapan sivil toplum örgütü liderlerine, özel sektörün başarılı yöneticilerine, hatta milletvekilliği ve bakanlık gibi çok büyük bir sorumluluğu taşıyan seçtiğimiz liderlere dek, devlet yönetiminde ve toplumsal hayatımızda sorumluluk alan herkesin bu tür bir eğitimden geçmesinin ülkemiz için çok faydalı olacağını değerlendirmekteyim.

Özellikle yurdumuzun dört bir yanından ve değişik seviyelerde eğitim ve farklı sosyo-kültürel yapılardan gelen milletvekillerimizin, geçmişlerindeki kişisel kariyerlerinde özel bir ilgileri olmadığı taktirde, milli güvenlikle ilgili konularda kulaktan dolma, medya haberleri ve parti politikaları haricinde detaylı ve disiplinler arası bir bilgiye sahip olma olasılıkları oldukça düşüktür. Bu durumda, ülke menfaatleri konularında kritik karar verme yetkisinde olan yasa yapıcı milletvekillerimizin sahip oldukları erkle, bütün iyi niyetleri, samimiyetleri ve yurt sevgilerine rağmen, bilgi eksikliğinden dolayı zaman zaman birtakım gecikmeler, sorunlar hatta tehditler yaratabileceği ortadadır.

Ülkemizin değişik seviyelerdeki yöneticilerinin, karar alma süreçlerine aktif olarak girmeden önce, Devletin milli güvenliğini ve milli güvenlik siyasetini ilgilendiren konularda en iyi biçimde yetiştirilmesinin, kurumsal bakış açılarının ve Devlet politikalarının eşgüdümlü ve etkin olarak sürdürülmesinde ve bu politikaların taze, heyecanlı ve yeni beyinlerin katılımıyla geliştirilmesinde çok faydalı olacağını düşünüyorum. Aksi taktirde deneme yanılma yoluyla öğrenilen Devlet politikaları, hem uluslararası alanda bizi zor duruma sokacak, hem de zaman, para ve sosyal kayıplarla kabul edemeyeceğimiz fırsat maliyetleri doğuracaktır. Siyasi Partilerin kendi parti politikalarını, Devletin milli politikaları ile karşılıklı bir iletişim ve etkileşim ortamında değerlendirme ve ortak akılla, ulusal menfaatler çerçeve-

sinde doğru bilgiyi geliştirme fırsatları için en uygun yerin Milli Güvenlik Akademisi olduğunu düşünüyorum. Burada hazırlanacak, ihtiyaçlara ve katılımcıların koşullarına bağlı olmak kaydıyla birkaç günden, birkaç aya kadar sürecek eğitim-öğretim programlarıyla, her seviyedeki karar vericilerimizin görev yerlerinde, çağımızın hızlı, değişken koşulları ve beklenmedik gelişmeleri karşısında alternatif stratejileri ve düşünce modellerini büyük bir verimlilikle üretebileceklerini değerlendiriyorum.

Bu işbirliğinin bir diğer yararı olarak da, ülkemizin dört bir yanında görev alacak seçilmiş yöneticilerimizin, Akademi’de kuracakları ilişkilerinin ve dostluklarının, geleceğe dönük çok doğru imkânlar ve fırsatlar yaratacağını düşünüyorum. Birbirleriyle eşgüdümlü çalışabilen liderler ve yöneticiler, arzu edilen gelişmeyi çok daha hızlı ve etkin yapabileceklerdir.

Siyasi partilerin meclisteki temsilcileri olan milletvekillerimizin muhakkak ki çok iyi yetişmiş danışmanları ve uzmanları vardır ve herhangi bir kritik karar öncesinde onların fikirleri ve öngörülerini alınmaktadır. Ancak ülkemizin milli güvenliği ve milli güvenlik siyaseti konularında en üst düzey eğitim kurumu olan Milli Güvenlik Akademisi’nde kişisel eğitim almış olanların, Akademi’yle doğrudan oluşturacakları organik bağın, kişisel karar süreçlerinde dolaysız bir etkileşim ve işbirliği fırsatı yaratacağı düşüncesiyle uygulamada hız ve bilgi açısından büyük bir verimlilik getireceğini tahmin ediyorum. Karar vericilerin kullanacağı bilgi kaynaklarının sürekli değişen dünya koşullarına her an adapte olabilecek bir dinamizm ve verimlilikle hazır tutulması ve sürekli takip ve geri bildirimle güncellenmesi ve nihayetinde de karar mekanizmalarındaki bu verim artışının ülkemize etkin bir milli güç unsuru olarak geri dönmesi arzulanan ve beklenen sonucu yaratacaktır.

Bilginin paylaşılması ve doğru kaynaklara yönlendirilmesi, insan aklının sınırsız yaratıcılığı ile her zaman katma değer üretir. Bu eğitimlerin seçilmiş karar vericilere aktarılmasının da benzer şekilde şu anda öngöremediğimiz çok farklı olumlu açılımlara vesile olacağına inanıyorum. Kendi adıma, Yönetim Kurulu başkanlığını sürdürdüğüm AKUT-Arama Kurtarma Derneği’nin geleceğe dair projelerinde bile, burada aldığım bilgiler

ışığında arkadaşlarımla yapacağımız değerlendirmeler ve burada kazandığım dünya görüşü ve ülke hassasiyetleri, yol gösterici ve sınırları belirleyici olacaktır. Aynı durumun çeşitli kurumlardan gelen arkadaşlarım için de geçerli olacağına eminim.

Bu bakış açısıyla, seçilmiş karar vericilerimizin bu tür bir özel eğitim-öğretim programını takip etmelerinin, hem kendileri hem de onlardan hizmet bekleyen vatandaşlarımız için çok olumlu değişim, dönüşüm fırsatları yaratacağını düşünüyorum. Bugünün teknolojisi ve iletişim imkânları ile rahatça ulaşılabileceğimiz ham verilerin süzülerek ve yorumlanarak, kararlara ve uygulamalara zemin hazırlayacak işlenmiş veriye ve üretilmiş yorumlara dönüşümü ile elde edilen rafine bilginin, ulusumuzun hayatında değişim ve fırsat yaratacak şekilde kullanılabilmesi ve yönlendirilebilmesi için, bilgiyi üreten olarak Milli Güvenlik Akademisi'nin ve uygulayan olarak da seçilmiş karar vericilerimizin işbirliği çerçevesinde bir sinerji yaratılmasının, ülkemize en büyük hizmetlerden biri olacağını değerlendirmekteyim.

Çağımızın en önemli ve değerli kaynağı olan bilginin nasıl yönetileceğini ve yönlendirileceğini bilen karar vericilerimizin, Atatürk'ün gösterdiği ülküde, Cumhuriyetimizi çağdaş medeniyetler içerisinde layık olduğu yere süratle taşıyabileceklerine inancım tamdır.

Ankara'da devam ettiğim bu çok özel eğitim sürerken, bir yandan da öğrendiklerimi, AKUT'taki arkadaşlarımla zaman zaman paylaşmaya özen gösterdim. 26 Ekim 2003 tarihinde AKUT üyeleri iletişim grubu listemize aşağıdaki yazıyı yolladım;

Arkadaşlar merhaba,

Bildiğiniz gibi 1 Ekim 2003 tarihinden itibaren, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği bünyesinde, Milli Güvenlik Akademisi'nin 55. dönem müdavimi olarak Ankara'da bulunuyorum. Öğretime katılan diğer Silahlı Kuvvetler mensupları ile kamu yönetiminde görevli üst kademe yöneticileriyle birlikte, Milli Güvenlik konularında bilgi ve planlama becerisi kazanmak, asker ve sivil müdavimler ara-

sındaki koordinasyon ve işbirliği ruhunu pekiştirmek amacıyla oluşturulan, dünya, çevre ülkeler ve Türkiye'nin ekonomik, politik, sosyo-kültürel ve askeri konuları Milli Güvenliğimiz açısından incelenerek, dünya ve ülke güvenliğini ilgilendiren ve etkileyen meseleler, milli menfaatlerimizin korunması, milli gücümüzün tespiti ve değerlendirilmesi ve memleketin topyekün savunması ile ilgili, akademik seviyede eğitim ve öğretim alıyorum.

1952 yılından bu yana 55 dönemdir gerçekleştirilen söz konusu eğitimlere ilk kez bir Sivil Toplum Örgütü lideri olarak kabul edilmemin AKUT için ve AKUT'u vareden, hiçbir karşılık beklemeden gönüllülük ilkesi ile yıllardır insan hayatı kurtarmak adına büyük bir özveri ve fedakârlıkla çaba gösteren bizler için ne kadar önemli ve değerli olduğunun hepimizin farkında olduğumu düşünüyorum. Bu arada katıldığımız her arama ve/veya kurtarma görevinde, aranızda olamasam da yüreğim sizlerle atıyor, heyecanınızı ve coşkunuzu uzaktan da olsa paylaşıyorum.

Buradaki son derece kıymetli hocalar ve benim gibi kursa katılmış olan müdavam arkadaşlarımla birlikte, bu çok önemli fırsatı ve ayrıcalığı en iyi şekilde değerlendirebilmek ve büyük önderimiz Atatürk'ün kurduğu Türkiye Cumhuriyeti'nin çocukları olarak, Cumhuriyet'e, devletimize ve milletimize karşı sorumluluklarımızı en iyi şekilde öğrenmek ve gereğini yerine getirmek konusunda elimizden gelen gayreti gösteriyoruz. Buradaki günlerimde, arkamda büyük bir manevi güç olarak duran sizleri temsil ettiğimin farkında, bu önemli sorumlulukla hareket ettiğimi bilmenizi isterim.

AKUT'un kuruluş amacı olan misyonumuzda şu cümle yazar;

"Dağ ve diğer doğa koşullarında meydana gelen kaybolma ve kaza olaylarında, deprem, sel gibi doğal afetlerde, büyük kazalarda ve yetkin olduğu tüm koşullarda, tamamen gönüllü olarak, amatör bir çalışma ve profesyonel bir yaklaşım ile, başı dertte olan herkes için, en kısa sürede yanlarına ulaşmak, yardım için gereken en uygun koşulları yaratmak, doğru arama ve kurtarma çalışması yaparak, kazazedelere temel ilk yardım desteğini sağladıktan sonra emniyetli ortam koşullarına nakillerini sağlamak ve bu tür olaylarda can kaybını en aza indirmek derneğimizin temel amacıdır."

Bu amacı gerçekleştirirken yapacağımız çalışmalara ilave, Dernek tüzüğümüzün "6." maddesinin "J" bendinde şu ifade yer alır;

"Dernek, amacını gerçekleştirmek için yapacağı iş ve işlemlerde Atatürk İlke ve İnkılaplarına bağlı olacak ve siyasetle uğraşmayacaktır."

Buradan hareketle, Atatürk İlke ve İnkılaplarına bağlı olmak, her Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının olduğu gibi, her AKUT üyesinin de vazgeçilmez sorumluluğu, hatta sıklıkla dernek içinde dile getirdiğimiz gibi, sorumluluk duygusu olan, bilinçli, yurtsever AKUT üyelerinin ve AKUT'un gerçek misyonunun bile önünde görevidir.

Bu cümlelerin anlamı bizler için açıktır. AKUT, Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyet'e ve onun biraraya getirip bir ulus yaptığı bu halka kendi konularındaki bilgi birikimi ve deneyimi ile hizmet etmekle yükümlüdür. Bunu yaparken de hiçbir siyasi görüşün, partinin, ideolojinin, politik vizyonun kurumsal izleyicisi veya destekçisi olamaz. Burada açık olarak anlaşılması gereken kritik nokta şudur ki;

"Atatürkçülük", "Atatürk İlke ve İnkılapları" ve "Ulusal Menfaatler" birer siyasi ideoloji değil, nefes aldığımız hava ve içtiğimiz su gibi doğal olarak varoluşumuzun temel sebebi ve Cumhuriyetin üzerine kurulduğu Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile de güvence altına alınmış temel kavramlardır. Bizler de sadece bu temel kavramlar çerçevesinde kalmak koşulu ile, varlık sebebimiz gereği Atatürk İlke ve İnkılapları'na ve Türkiye'nin ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının Ulusal Menfaatleri'ne sonuna kadar bağlı kalarak hareket etmekle yükümlüyük.

Yukarıdaki bölümü daha önceki bir yazımdan aldığım için muhtemelen hatırlayacaksınız. Girişi böylece yaptıktan sonra, sizlerle, zaman zaman buradaki "kendimi geliştirme" sürecinde öğrendiğim ve bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak hepimizi en az eşimiz, işimiz, evladımız kadar ilgilendiren - ilgilendirmesi gereken konuları paylaşmak istiyorum.

Her devlet vatandaşı ile varolur, bunun için de vatandaşının ona sahip çıkması, koruması, kollaması, geliştirmesi, yüceltmesi gerekir. Yoksa herkes kendi bireysel dünyasına kapanır ve dışarıda ne

olursa olsun ben işime bakarım derse, gün gelir dışarıda olanlar onu da içine çeker; bu sadece bir zaman sorunudur. Birbirine sıkı sıkıya bağlanmış bireylerden oluşan bir toplumun gücü, tek tek bireylerinin gücünün toplamından kat be kat fazladır.

Bu yazımda ilk olarak, temel konular olan Milli unsurlardan ve tanımlardan bahsetmek istiyorum. Aslında bunları piyasada satılan kitaplarda veya internet'te bir araştırma sonucunda bulmak hiç de zor değil, ancak derli toplu olması açısından faydalı olacağını düşünüyorum.

Önce coğrafya'nın öneminden işe başlayalım. Devletler, coğrafi çevrenin eseri olarak kabul edilir. Coğrafi çevre, ülkelerin milli menfaat ve milli hedeflerinin tesbitinde temel dayanaktır. Devletin coğrafyasına ait tüm unsurlar "Coğrafi Gücü" oluşturur.

Milli İrade; Devleti kuran irade.

Milli Menfaat; Devletin bekası ve güvenliği ile milletin refahını sağlamak için ulaştırılması ve korunması gereken amaçlardır. Bu amaçlar, milli hedef ve milli siyasetin saptanmasında bir başlangıç noktasıdır.

Milli Hedef; Elde edilmesi halinde milli menfaatlere ulaşmaması sağlayan sonuçlardır.

Milli Güç; Bir devletin milli menfaatlerini sağlamak ve milli hedeflerini elde etmek için kullanabileceği insan gücü, coğrafi, ekonomik, askeri, politik ve idari, psiko-sosyal ve bilimsel / teknolojik güçlerden oluşan maddi ve manevi unsurların toplamıdır.

Milli Güvenlik; Devletin Anayasal düzeninin, milli varlığının, bütünlüğünün, milletler arası alanda siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik dahil bütün menfaatlerinin ve ahdi hukukunun, her türlü dış ve iç tehdit ve risklere karşı korunması ve kullanmasıdır.

Milli Siyaset; Milli Güvenliğin sağlanmasında ve milli hedeflerin elde edilmesinde uygulanacak genel hareket tarzlarıdır. Milli siyaset kısa, orta ve uzun vadeli olarak tespit edilip tatbik edilir.

Milli güvenliğin tarifinde sözü edilen "Anayasal düzen, milli varlık, milli bütünlük, menfaatler ve ahdi hukuk" unsurları, devletin hayati önemi haiz milli değerleridir. Devletin hayati önemi haiz de-

ğerleri olarak, devletin sosyo-ekonomik, siyasal ve fiziki olarak var oluşu ve milli hedeflere ulaşmasını sağlayan en önemli ilkeleri kastedilmektedir.

Bu, "hayati önemi haiz milli değerleri" şunlardır;

(1) Anayasal Düzen:

Anayasanın temel ilke, esas ve hükümlerine göre kurulmuş olan düzendir. Buradaki "düzen" tabiri, devletin ana kuruluş yapısını kapsamakta olup, 1982 Anayasası'nın, özellikle Birinci Kısım "Genel Esaslar" ve Üçüncü Kısım "Cumhuriyetin Temel Organları"nda, egemenlik (hükümlerlik), siyasal bağımsızlık, devletin mevcudiyeti ve rejimin hayatta kalması (hayatiyet) olarak belirtilmiştir.

(2) Milli Varlık:

Milli varlık kavramı "Devletin kendi hayatiyetini", kara, deniz ve hava

sınırları ile bunlara bitişik ve devletler hukuku esaslarına göre devletin hüküm ve tasarrufuna giren ekonomik ve stratejik alanları da içine alan hükümlerlik alanlarını (vatan), bunların sahip bulunduğu her türlü kaynak ve zenginlik gibi ekonomik kıymetleri, bu sahalarda yaşayan insan varlığını (millet), bu insanların varoluşlarından beri yarattığı, sahip olduğu kültür ve tarih gibi maddi ve manevi değerleri, bu insanlarda teşekkül eden milli şuur, milli birlik ve beraberlik ruhu ile finans dahil ekonomik, sosyal, kültürel, bilimsel, teknolojik, askeri ve diğer sistem ve birikimlerin tümünü kapsamaktadır.

(3) Milli Bütünlük:

"Bütünlük" ya da "milli bütünlük" kavramı, "toprak bütünlüğü" ile beraber, esas olarak; milli varlığın açıklanmasında belirtilen manevi değerlerden milli şuru, yani kültür şuurunu, milli birlik ve beraberlik ruhunu, milli ahlak ve fazilet değerleri gibi milli bütünlüğü sağlayan değerleri de kapsamaktadır. Milli bütünlüğün sağlanması ve korunması; bu değerlerin milleti teşkil eden bütün fertler tarafından benimsenmesi ve ortak tavırlar şekline getirilmesiyle mümkündür.

Anayasanın başlangıç bölümünde de ifade edildiği gibi, Türk

vatandaşlarının milli gurur ve iftiharlarda, milli sevinç ve kederlerde, milli varlığa karşı hak ve ödevlerde, nimet ve külfetlerde ve millet hayatının her türlü tecellisinde ortak olduğu, birbirinin hak ve hürriyetine kesin saygılı, karşılıklı içten sevgi ve kardeşlik duygularıyla; Türk milletinin geçmişine, devletine, milletine, kültürüne, geleceğine bağlı, her zaman her yerde bunu benimsemiş olarak hareket etmesinin, bu konulardaki sorumluluklarını müdrik olmasının sağlanması ve bu hasletlerin her türlü tehdiye karşı korunması, milli bütünlük kavramının esasını teşkil etmektedir.

(4) Uluslararası Alanda Siyasi, Sosyal, Kültürel, Ekonomik Dahil Bütün Menfaatler :

Menfaat terimi; kazanç, yarar, çıkar anlamında olup, buna göre de, milli menfaat; "Milli güvenliğin sağlanması ve milli hedeflere ulaşılmasını doğrudan veya dolaylı olarak etkileyen olumlu kazançlardır" şeklinde tanımlanabilir. Dünyadaki her siyasi kuruluş, sistem veya devletin; kendi siyasi, askeri, sosyal, bilimsel, ekonomik, kültürel ve tarihi gücüne göre bir etki ve bir de ilgi alanı vardır. Etki ve ilgi alanlarıyla ilişkiler de, devletten devlete değişik boyut ve karakterdedir.

(5) Ahdi Hukuk:

Devletler umumi hukuku kurallarına göre ahdi hukuk; bir devletin var olması, bağımsızlığı, hükümlerlik hakkı, sınırları hakkında bir veya birden fazla devletle birlikte yaptığı ve karşılıklı beyan ve kabulleri ihtiva eden anlaşma veya antlaşmalarla gerçekleşen huktur.

Ahdi hukukun temel unsurları, bağımsızlık ve hükümlerlik haklarıdır. Bunları düzenleyen her türlü belge, karar ve diğer tasarruflar, bir devletin ahdi hukukunu teşkil eder. Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsızlık ve hükümlerliğini belirleyen Lozan ve Montrö Antlaşmaları, denizlerde hükümlerlik haklarını belirleyen ve deniz hukukuna giren komşu devletlerle yapılmış antlaşmalar, yargı konusunda yapılmış antlaşmalar, tüm Avrupa devletlerinin katıldığı Helsinki Antlaşması, Türkiye'nin ahdi hukukuna dahildir.

Sevgili arkadaşlar, bu konularla zaten değişik ortamlarda, lise

eğitiminde, erkek gönüllülerimiz askerlik görevi sırasında, gazetelerde, televizyonlardaki tartışma programlarında defalarca karşılaştınız, sizlerden ricam, toplum olarak yeterli önemi vermediğimiz bu son derece önemli tanımların üzerinde daha ciddiye alarak düşünmeniz. Cumartesi günü İstanbul'da olacağım, akşamüstü uygun bir saatte biraraya gelebilirsek bu konular üzerinde daha detaylı sohbet ederiz.

Konuyu kapatmadan aşağıdaki bölümü de yukarıdaki konuları iyice kavradıktan sonra, sakın bir şekilde okumanızı ve üzerinde düşünmenizi rica ediyorum.

MİLLİ GÜVENLİK SİYASETİNİN ESASLARI:

Türkiye'ye yönelik iç ve dış tehdit ve risklere karşı, Millî Güvenlik kavramı tarifinde yer alan devletin hayati önemi haiz değerlerinin; korunması ve kollanması, Türkiye'nin millî güvenlik siyasetinin yasal parametrelerini oluşturmaktadır.

T.C. Anayasası'nda yer alan "Yurtta Sulh, Cihanda Sulh" ilkesi Atatürk döneminin mirasıdır. Bu ilke ile Türkiye; bölgesinde barışçı ilişkileri kurmak, istikrarı sağlamak ve barış içinde bir ortamda sosyo-ekonomik kalkınmayı gerçekleştirmeyi millî hedefler olarak saptamıştır.

Türkiye bu hedeflerine, komşuları ile mevcut sorunlarını barışçı bir ortamda ve karşılıklı müzakerelerle çözmek, bağımsızlık, egemenlik, toprak bütünlüğüne ve hak eşitliğine saygı ve içişlerine karışmamak ilkeleri çerçevesinde siyasalarını belirlemektedir. Türkiye'nin barışçı yaklaşımlarına rağmen, Türkiye'ye karşı hasmane tutumunu sürdüren ülkelere karşı millî güvenliğini sağlama ve Türkiye'ye karşı yöneltilecek her türlü tecavüze karşı koyma ve geri püskürtme azim ve kararlılığı, Türkiye'yi yöneten tüm iktidarlar tarafından ortak payda olarak kabul edilmiş olup; Türkiye'nin millî güvenlik sistemi, bu imkân ve kabiliyete sahiptir.

Anayasa'nın 5. maddesine göre, Devletin temel amaç ve görevleri; "Türk Milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, cumhuriyeti, demokrasiyi korumak ve kişilerin ve toplumun, refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak" şeklinde ifade edilmiştir.

Yukarıda sözü edilen milli hedeflerin elde edilmesi suretiyle "Devletin bekası ve milletin refahı" olarak ifade edilebilecek yüksek milli menfaatlere ulaşılması da, milli güvenlik siyasetimiz tarafından güvence altına alınmıştır. Türkiye'nin üniter devlet niteliği, Türkiye'nin toplumsal yapısından kaynaklanan tarihsel ve geleneksel birlik ve beraberlik ruhunu yansıtmaktadır. Bu birlik ve beraberlik, ortak bir siyasi kültürün sonucu olup; Türkiye bunu korumakta kararlıdır. Diğer taraftan, Anayasa'nın 2. ve 4. maddeleri ile teminat altına alınan laiklik ilkesi, büyük bir titizlik ve hassasiyetle korunmaktadır.

Vatandaşlarımız vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir. Ancak, Anayasa'nın 24. maddesine göre "Kimse Devletin; sosyal, ekonomik, siyasi veya hukuki temel düzenini kısmen de olsa din kurallarına dayandırma veya siyasi veya kişisel çıkar ya da nüfuz sağlama amacıyla her ne suretle olursa olsun, dini veya din duygularını yahut dince kutsal sayılan şeyleri istismar edemez ve kötüye kullanamaz." Bu husus, iç güvenliğimiz açısından da büyük önemi haizdir.

Sonuç olarak; büyük milli menfaatlerin çatıştığı ve yoğun stratejik sorunların mevcut olduğu bölgelerin odağında bir istikrar unsuru olarak yer alan Türkiye, bir taraftan milli değerlerine yönelik iç ve dış tehditlere karşı güvenliğini kararlılıkla savunurken, diğer taraftan sosyo-ekonomik kalkınmasını sağlamakta ve yüksek menfaatleri olan güven ve refaha ulaşmaya çalışmaktadır.

Sevgili arkadaşlar, son bir açıklama yapmak istiyorum; yukarıda size sunduğum konular, Atatürk'ün kurduğu Türkiye Cumhuriyeti Devletinin temel unsurlarını ifade etmektedir ve Anayasa ve kanunlar ile güvence altına alınmıştır. Bu kavram ve olgular, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin, "nefes aldığımız hava ve içtiğimiz su gibi doğal olarak varoluşumuzun temel sebebi" gibidir. Bunları lütfen siyasi yapılarla, siyaset mekanizması ile, o veya bu siyasi partinin duruşu veya görüşüyle, o veya bu hükümetin uygulamalarıyla karıştırmayın. Buradaki ana eksen Türkiye Cumhuriyeti Devletidir ve bu eksen bütün siyasi partilerden, hükümetlerden, meclisten, bakanlıklardan, bürokrasiden, uygulama aşamasına geçtiği andan iti-

baren insana ve insan ilişkilerine bağımlı hale gelen bu unsurların hayata yansımalarından tamamen bağımsızdır. Bu konular için ayrıca değerlendirmek gerekir, ancak AKUT, bunun yeri ve platformu değildir çünkü bu durum bizi her zaman dışında kalmaya özen gösterdiğimiz siyasetin içine çeker.

Cumartesi günü görüşmek dileğiyle,

Sevgiyle kalın,

Nasuh

Milli Güvenlik Akademisi'ne kabul edilmekle çok özel bir ayrıcalığa sahip olduğumun bilincinde, burada öğrendiklerimi, AKUT'taki arkadaşlarımla paylaşmayı ve onların da bu konularda bilinçlenmelerini her fırsatta da sürdürdüm.

Bilgi ancak paylaşılsa değeri yaşamımıza yansır...

HSBC ve Taksim'de düzenlenen bombalı terör saldırıları sonrasında, Ankara'da Milli Güvenlik Akademisi'nde eğitimde olduğum için yanlarında olamadığım arkadaşlarıma 20 Kasım 2003 tarihinde aşağıdaki mesajı yolladım;

Sevgili Arkadaşlarım,

Eğitimim dolayısıyla bulunduğum Ankara'dan yaptığınız çalışmalarını kalbim sizinle çarparak izledim. Büyük bir fedakârlıkla elinizden geleni yaptığınızı ve her zaman olduğu gibi vakit kaybetmeden ihtiyaç duyulduğu anda milletimizin yanında olduğunuzu uzaktan da olsa takip ettim. Akşam saatlerinde AKUT ekipleri Taksim'deki arama ve kurtarma çalışmalarını da sona erdirmiş ve patlama bölgesinden ayrılmıştır. Yarın sabah küçük bir ekip yine bölgeye gidecek ve emniyet ekipleri ile birlikte çevrede bir çalışma daha yapacaktır.

Terör, hiçbir şart altında ve koşulda kabul edilecek, herhangi mantıklı bir açıklamayla ifade edilebilecek bir uygulama olamaz. Kim tarafından ve kime karşı kullanılırsa kullanılsın, batıdan doğuya, doğudan batıya, veya bir ülkeden bir başka ülkeye, nerede, na-

sıl ve ne kadar kullanılırsa kullanılsın, terör her zaman ve her yerde mutlaka reddedilmeli, karşısına dikilmeli ve mücadele edilmelidir. Terör hiçbir şart altında meşru kabul edilemez.

Türkiye yıllarca terörle mücadele etmek zorunda bırakılmış, teröre 30.000 kurban vermiş, hatta sınır komşularımız tarafından terör belasının içine itilmiştir. Türkiye yıllar süren haklı mücadelesini sonunda kazanmış, terörizmi kontrol altına almış ve terörizme destek veren ülkeler ve gruplar dünya kamuoyunda afişe edilmiştir. Bugün dünya yeni bir sürece doğru ilerlemektedir. Bu süreç ne yazık ki hepimiz için zor ve üzücü olacaktır. Yaşadığımız coğrafyanın zorluğundan ve tehditlerinden kaçınmamız mümkün değildir. Bugün için Türkiye'nin ve Türk insanının tek çıkar yolu bütün zor günlerinde olduğu gibi Atatürk'e sırtını dayamak, bütün milli güç unsurlarını bir araya getirerek hiçbir mücadele, vicdan, ahlak ve inanç sistemine uymayan korkunç terörist saldırılara karşı milli birlik ve beraberlik duyguları içinde birarada durmaktır.

Sivillere dönük terörün amacı halkı terörize ederek düzeni bozmak, insanlar arasındaki birlik duygusunu kırmak ve onları bölmek, yapay gruplaşmalara yol açmak, insanları yıldırma ve onları herkesten ve her şeyden şüphe eder hale getirip barış, huzur ve istikrar ortamını yok etmektir. Türkiye bütün sorunlarına rağmen bulunduğu zor coğrafyada istikrarı ve güven ortamı ile örnek bir ülkedir. Bugün bu zor günleri de aşabileceğimizin tam inancında ve güveninde olarak yüzümüzü, üzerinde yaşadığımız bu eşsiz vatanın kurucusu o büyük adama dönmeli ve ortak paydamız olarak onun gösterdiği ülküde birleşmeliyiz.

Bizler bağımsızlığımız, huzurumuz ve refahımız için çok daha güçlü düşmanlara karşı çok daha büyük mücadeleleri bile başarıyla geçmiş bir milletiz. Bu zorlu süreci de omuz omuza vererek yine aşacağız. Başka saldırılar, başka ölümler, başka acılar da yaşayabiliriz, ancak ne olursa olsun bunu da aşacağımıza inancımız ve güvenimiz tam olmalıdır. Bu alçakça saldırıları düzenleyenlerin amaçlarına ulaşamamaları için, acılarımızı içimize gömerek, ama gelecekteki yine huzurlu ve düzenli günlere ancak elbirliğiyle varacağımıza inanarak birarada durmak zorundayız. Bunu yapamadığımız

an teröristler amaçlarına ulaşırlar. Halkı teröristlere edebildiklerine ve amaçlarına ulaştıklarına inanırlar. Ve bu durum teröristlerin sadece cüretini artırmaya yarar.

Teröristlerin içerideki ve dışarıdaki bağlantılarının çökertilmesi için Türkiye'nin ve dost ülkelerin bütün istihbarat ekipleri ve emniyet unsurları büyük bir kararlılıkla görevlerinin başındadır. Bizler de onların görevlerini yerine getirebilmeleri ve bir an önce bu beladan bizi çıkarabilmeleri için bizden bekledikleri işbirliğini ve manevi desteği onlara sunmalıyız. Bugün siviliyle, askeriyle, resmi ve özel kurum ve kuruluşlarıyla, iktidarıyla ve muhalefetiyle, polisiyle, istihbarat ekipleriyle ve jandarmasıyla, akademik kurumlarıyla ve gönüllüleriyle, kısacası yaşayan bütün unsurlarıyla, bu belayı birarada çözeceğine inanmış bütün milli unsurlarıyla birarada durmak zamanıdır.

Bizler, AKUT ve AKUT'lular, bu toprakların bağrından yetişmiş gönüllü bir sivil toplum örgütü olarak, ne olursa olsun, bu terör belası hangi noktaya taşınırsa taşınsın, ne bedeller ödenirse ödensin, ne tehlikeler yaratılırsa yaratılsın, aziz milletimiz ve kutsal saydığımız Cumhuriyetimiz için her an ve her koşulda göreve hazırız. Bütün acılarımızı içimize gömerek, gerekirse gözümüzü kırpmadan kendimizi feda etme kararlılığında, büyük Atatürk'ün gösterdiği ülküde yurdumuza hizmet edeceğiz.

Osmanlı devlet geleneğinde, Osmanlı'nın muazzam gücünün kaynaklarından biri olan bir yaklaşım vardır. Bu sözü dernek içinde ikinci kez ve yine gayet bilinçli olarak kullanıyorum; "Ölen ölür kalan sağlar bizimdir." Bizler ayakta olduğumuz sürece hiçbir şey için geç değildir.

Son olarak, son günlerde terörist saldırılarda hayatını kaybeden tüm insanlara inançları doğrultusunda Tanrıdan şefkat ve yakınlara sabır ve başsağlığı diliyorum.

Allah milletimizi korusun.

Nasuh

Kitabımın bu bölümünde, Milli Güvenlik Akademisi 'nde aldığım eğitimle birlikte kendimi geliştirmeyi çok istediğim ülke-

nin hassas konuları ile ilgili değişik zamanlarda yazdığım makaleleri sizlerle paylaşmak istiyorum. Bir yandan AKUT'taki arkadaşlarımla AKUT'un sorumluluk alanı içindeki arama / kurtarma ve acil durumlar konularındaki çalışmalarımızı sürdürürken, diğer yandan da her şeyden daha çok değer verdiğimiz devletimizin güvenliği ve bekası ve milletimizin refahı konularında kendimi geliştirmeyi, bilgi birikimimi artırmayı ve neredeyse her yeri ele geçirmiş kirli bilgiden kendimi kurtarabilmek ve ülke için en doğru olanı bulabilmek amacıyla okuma, öğrenme, tartışma, düşünme ve bunları yazıya dökme çabalarımı sürdürdüm. Bu makaleler bu hassasiyet içerisinde üretildi. Kitabımı bir araya getirirken bu makalelerden de faydalandığım için arada bazı tekrar eden paragraflar dikkatinizi çekebilir. Makalelerin bütünlüğü bozulmasın diye bu tekrarları çıkarmadım.

Bu mütevazı yazıları, vatanını ve milletini her şeyden çok seven bir adamın doğru olduğuna inandığı bilgileri paylaşma arzusu olarak değerlendirin lütfen.

İlk olarak; sadece ve sadece insana ve her şeyin başının da sonunun da insan olduğuna inanan biri olarak; ulusal güvenliğimizin en önemli unsuru olarak gördüğüm insan temalı araştırma yazımla başlamak istiyorum. Her zaman şuna inandım; **“Yanlış insanla doğru iş olmaz.”** Bu nedenle etrafımda yanlış insan barındırmadım, yaşadığım sıkıntıların önemli bir sebebi de budur sanırım.

ULUSAL SAVUNMANIN EN ÖNEMLİ UNSURU OLAN, TARİH BOYUNCA ÖVÜNDÜĞÜMÜZ İNSAN GÜCÜMÜZ NEREYE GİDİYOR

Her devlet, iç ve dış tehditler olarak şekillenen, bekası ve güvenliği ile milletin refahına yönelik tehditlere karşı, kendi tehdit algılamalarına göre tedbirler almak zorunda kalmıştır. Tehdit değerlendirmelerinin asıl işlevi; belirlenecek tehdit / risklere karşı alınacak tedbirleri içeren milli güvenlik siyasetinin tespitine yön vermesidir.

Her ülke, kendi tehdit / risk algılamalarına göre bir milli güvenlik siyaseti belirlemek durumundadır.

Bu tanımdan yola çıkarak “Ulusal Savunma”yı ele aldığımızda şu açılımı yapabiliriz; yurdumuzu, devletimizi ve milletimizi her çeşit ve her yönden gelebilecek tehlikelere karşı korumak amacıyla maddi ve manevi bütün ulusal kuvvetleri bu uğurda kullanmak için gereken hazırlıkları vaktinde yapmak ve bir gereklilik halinde de bu unsurları en büyük verimlilik ve kararlılıkla kullanarak sonuca ulaşmaktır.

Ulusal Savunma'nın amacı, milli ülkü etrafında tam bir birlik ve bütünlük halinde toplanmış olan ulusun maddi ve manevi bütün kuvvetlerini ulusal savunma uğrunda kullanmaya hazır olması ve gerektiğinde tereddütsüz olarak kullanmasının sağlanmasıdır. Ulusal savunma zaman zaman yanlış değerlendirilerek sadece askerleri ve milli savunma birimlerini ilgilendiren bir mesele olarak algılanır. Oysa ulusal savunma milletin bütün fertlerinin, devletin, hükümetin ve ülkedeki bütün birimlerin ortak meselesidir ve tam manasıyla ulusal bir davadır. Ulusal Savunma aralarda üzerinde düşünülecek ve projeleri kâğıt üzerinde tutulacak bir konu değildir. Devletin ve yurttaşların her zaman birinci önceliğinde olması gereken ve üzerinde çalışılıp geliştirilerek, her türlü gelişmeye karşı her zaman proaktif / önalıcı olarak hazır olunması gereken hayati bir konudur.

Devletlerin, ülkelerine güvenlik ve refah sağlamak ve bu unsurları geliştirmek olan değişmeyen görevlerinin uygulama aşamasında karşılaştığımız Ulusal Güvenlik ve Ulusal Savunma için kullandıkları güç ve imkânların tümüne Milli Güç denir. Bu milli güç unsurları; insan gücü, coğrafi güç, askeri güç, ekonomik güç, siyasi güç, sosyo-kültürel güç ve bilimsel-teknolojik güç olarak sınıflandırılabilir. Milletlerine sunacakları refah ve güvenlik arasında bir denge oluşturabilmek için devletler, öncelikle sahip oldukları milli güç unsurları arasında bir denge oluşturmak zorundadır, çünkü bu güç unsurları ayrılamaz bir biçimde birbiri ile ilişkili ve karşılıklı bağımlıdır.

“İnsan Gücü”, diğer bütün unsurlarının planlanması ve uygulanması sözkonusu olduğu andan itibaren en önemli faktör olarak karşımıza çıkar. Çünkü doğal bir zorunluluk olarak insanların hayatına ait olan her şey insanla başlar ve yine insanla biter. Diğer güç unsurlarının tamamı insan gücü faktörünün çarpan etkisiyle büyük bir atlama ile son derece etkin pozitif bir bileşen haline dönüşebilirler, yeter ki bu unsurları doğru değerlendirip uygulama aşamasında doğru hamleler yapabilecek kapasitede insan gücümüz olsun. Elbette ki bu denklem tersine de işler, yetersiz ve/veya yanlış insan gücü ile, doğal olarak sahip olduğunuz coğrafi güç bile milli güce negatif bir faktör olarak etki edebilir.

Herhangi bir alanda “İnsan” faktörünü değerlendirebilmek için, öncelikle insanın ne olduğunu, nasıl tanımlanabileceğini kabaca da olsa anlamamız gerekir. Sürekli değişim ve gelişim içinde bulunan, yapıcı - yıkıcı ve yaratıcı - yok edici özellikleri, biyolojik ve kültürel öğeleri, her bireyinde kendine özgülük nitelikleri ile insan, yapısı itibarıyla oldukça karmaşıktır. Doğal olarak yaşamını sürdürme ve diğer canlılara göre önemli bir üstünlük olarak yaşamını geliştirme arzusu ve potansiyeli ile dünyaya gelen insan, bu amacına ulaşabilmek için, kurduğu toplumsal düzenlerde hep bu yönde çalışmak zorunda olmuştur. Aksi takdirde kendilerini bu konuda daha çok geliştiren ve hazırlıklı olan toplumların, tarih boyunca daha az gelişmiş diğerlerine yaptığı gibi yok olmaya veya ezilen, kullanılan toplumlar olmaya mahkûm olurlar.

Çok basit bir tarih dersi gösterecektir ki içgüdüsel olarak in-

sanlar, dünya üzerindeki kısıtlı kaynakları hemcinsleriyle kardeşçe ve eşit olarak paylaşma konusunda son derece isteksizdirler. Bu paylaşımından en çok payı alabilmek için de, o günün güç dengeleri, teknolojisi ve uluslararası işbirlikleri çerçevesinde, bundan binlerce yıl önce sahip oldukları vizyon ve önceliklerden ne daha az, ne de daha çok istekli veya daha iyi, daha kötü niyetlidirler. Geçmişin kabileleri, bugünün devletleri olarak bütün insan toplulukları ırksal, dinsel, etnik, kültürel, dilsel veya coğrafi birtakım bağlantılarla kendilerine yakın buldukları diğer topluluklarla birleşerek, yine aynı gerekçelerle kendilerinden uzak olduğunu değerlendirdikleri topluluklara karşı, dünya üzerindeki kaynakların paylaşımı konusunda mücadele etmişlerdir. Kılıçtan nükleer silahlara kadar çok geniş bir yelpazede çağın savaş teknolojileri ve silahları bu mücadelenin sonuçlarını ve ölçeğini belirleyen en önemli unsurlar olmuştur.

Geçtiğimiz yüzyılda yaşanan iki dünya savaşı ve sonrasında ki iki kutuplu dünya ve yüzyılın son sürecinde tek kutupa inen dünya sistemi herkese göstermiştir ki, artık uluslar topyekün bir harbe girerlerse sonuç harbe taraf olan herkes için geçmiş dönemlere kıyasla çok daha ağır ve acı olacaktır. Öncelikler ve niyetler hiçbir şekilde değişmemekle birlikte, hatta küresel nüfusun artık gerçekten de kısıtlı kaynakları iyice kıymetlendirmesine ve en zengin ve en yoksul devletler arasındaki uçurumun tarihin bugüne dek görmediği ölçüklere ulaşmasına rağmen, bugün için akli başında hiçbir devlet ve insan sonuçta topyekün yıkıma kadar gidebilecek bu tür bir çatışmayı göze alamaz.

Bu olgular ve zorunluluklar dolayısıyla günümüzde devletler birbirlerine üstünlük sağlama ve sonucunda kısıtlı olan küresel kaynaklardan en yüksek payı kapma konusunda gösterdikleri mücadeleleri caydırıcılık ve meşruiyet yaratma gibi birtakım çatışma dışı metodlarla sürdürmektedirler. Bu metodları en iyi geliştiren, en iyi uygulayan, kendisini diğer devletlere en iyi ifade eden ve bu anlamda en büyük desteği alabilen devletler veya devletlerin oluşturduğu birlikler bu küresel oyunda kazançlı çıkmakta ve kendi kültürlerine gelecekte de varolma imkânı yaratmaktadır. Devletler insan topluluklarından oluşur ve devletler ölçeğinde yaşanan “küreselleşme” adı verilen ve mümkün oldu-

ğu kadar kansız sürdürülmeye çalışılan bu mücadelede her devletin elindeki en büyük güç yine insandır.

Devletlerin dünya sisteminde etkinliğini önemli ölçüde belirleyen unsurların başında kuvvetler etkileşimi içindeki rolü ve jeostratejik konumu, bir de kültürü gelir. Ekonomi, toplum yapısı, bilim ve teknoloji, enformasyon ve iletişim teknolojileri, eğitim, demografi, insan kaynakları, sağlık, enerji, siyasi yapı, hukuk düzeni gibi alt unsurlar bu iki temel olgudan etkilenecek şekilde şekillenir. Bu iki temel olgu ve bağlı – bağımlı tüm alt unsurlar insan faktörü ile doğrudan etkileşim içindedir. Toplumların temel yapıtaşı olan insanı, güçlü ve asil ya da güçsüz ve sefil yapan en önemli unsur da eğitimidir. Eğitimi, yetişkin neslin bir plana ve gayeye (Milli Hedefler ve Milli Menfaatler) göre genç neslin bedeni ve ruhi gelişimini sağlaması veya toplumun gereksinimleri doğrultusunda bireyler yetiştirilmesi şeklinde tanımlayabiliriz.

Büyük önder Atatürk'ün kurduğu Türkiye Cumhuriyeti'nin geleceği için yetiştirmek zorunda olduğu insan özelliklerine baktığımızda ilk anda şu nitelikleri alt alta yazabiliriz; Kendine güvenen, özgürce düşünen, düşündüğünü eyleme dönüştürebilen, vatandaşlık bilincine sahip, yurttan ve dünyada barışı benimseyen, cumhuriyet yönetimini yaşam biçimi olarak benimseyen, ekonomik yönden yapıcı ve etken, pozitif bilimi esas alan, güzel sanatları seven, fizik ve düşünce yönünden gelişmiş, erdemli, kendi benliğine, ulusuna ve vatanın bağımsızlığına düşman olan unsurlarla savaşıma gereğine inanmış, insan - ulus ve yurt sevgisi olan, bağımsızlık onuruna sahip, dogmaya kapalı, bilime ve bilimsel düşünceye açık, dinamik düşünceyi, dinamik devrimi ve açık toplum idealini benimseyen. Kısacası devletimizin bekasını ve güvenliğini ve milletimizin refahını tesis etmek, bölgemizde lider ülke olmak, dünyanın geleceğinde geçmişte olduğu gibi yine etkin aktörlerden biri olmak amacıyla milli güç unsurlarımızı en verimli şekilde kullanabilmek istiyorsak, çağdaş insan modelinin tüm özelliklerine ve gereklerine sahip olan bireyler yetiştirmek zorundayız.

İnsan topluluklarının yaşamlarını sürdürebilmesi yardımlaşma, dayanışma ve işbirliği yeteneklerine bağlıdır. Çünkü bu yetenekler o topluluğun çağın değişen koşullarına ve yeni tehditlerle

rine ayak uydurmasını ve sahip oldukları güç unsurlarının sinerjik bütünleşmesi sonucunda da alınan önlemler ve geliştirilen savunma mekanizmaları ile o topluluğun hayatta kalmasını sağlar.

Toplumların oluşturduğu sosyal yapı ise ulusal güvenliği belirleyen en önemli unsurdur. Bütün hayati önemine rağmen bu kavram toplumsal yapıdaki bozulmalara karşı fazlasıyla duyarlıdır. Ekonomik yapıdaki bozukluklar, yolsuzluk ve rüşvet, din ve etnik unsurların istismarı, çevre sorunları, adalet sistemindeki çarpıklıklar, ahlaki bozulmalar ve demografik çatışmalar bireysel ve ulusal güvenliğin öncelikli sorunlarıdır. Özellikle farklı sosyal yapıların var olduğu toplumlarda ve gelir dağılımı farkının yüksek olduğu ülkelerde sosyal yapının ulusal güvenliğe olan etkisi çok fazladır.

Sosyal yapı ve ulusal güvenlik kavramı birbirleri ile doğrudan etkileşim içinde olan kavramlardır. Öyle ki sosyal yapının sağlamlığı ulusal güvenliği, ulusal güvenliğin gücü ise sosyal yapıyı doğrudan etkilemektedir. Her örgütlü toplumda unsurlar arasında doğal olarak karşılıklı bağımlılık vardır. Buna göre bir bütün olarak toplum sistemi, onu oluşturan her önemli parçasına bağımlıdır, aynı şekilde her önemli parça da sisteme bağımlıdır ve bu önemli parçaların tamamı da sistemin diğer parçalarına bağımlıdır. Toplumsal yapı ve ulusal güvenlik arasındaki etkileşim kaçınılmaz bir sosyolojik gerçektir. Çünkü hiçbir ulusal güvenlik sistemi, sosyal yapıdan bağımsız olarak oluşamaz.

Ulusal savunma sisteminin başlıca dayanak noktalarını milli birlik ve beraberlik duygusu ve kuvvetli ve sağlam bir milli karakter ile bütünleşmiş bir millet, yer altı ve yer üstü kaynaklarımızın en iyi şekilde değerlendirilerek planlı kalkınmaya dönük sanayileşme ve endüstriyel büyüme, ve 21. yüzyılın en önemli unsurlarından olan her alanda bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetleri oluşturmaktadır. Türk toplumu bu unsurların eksik ve/veya yetersiz planlanmış olmasının bedellerini, son yüzyıl içinde 1. Dünya Savaşı'ndaki kanlı iç isyanlardan, Kıbrıs Barış Harekati'ndeki dışa bağımlı savunma sanayiinin engellerine kadar, çok ağır olarak defalarca ödemek zorunda kalmıştır. Güçlü bir ulusal savunma için bu acı deneyimlerden mutlaka ders çıkarılmalıdır.

Ulusal güvenlik ile sosyal yapının etkileşimini incelerken demografik yapıyı mutlaka dikkatlice irdelemek gerekir, çünkü nüfus ve insan gücü bir ülkenin en büyük sermayesidir. İnsan kaynaklarını milli güç unsurlarının başında gelen etkin insan gücü olarak değerlendirebilmek için birtakım olmazsa olmaz şartlar vardır. Bunlar; çağın gerektirdiği şartlara uygun şekilde bir genel eğitim düzeyine ulaşılması, ülkenin çağın değişen koşulları ve öncelikleri doğrultusunda ihtiyaç duyacağı insan kaynağını yetiştirmeye dönük planlı eğitim ve öğretim yapılması, nüfusun her düzeyinin göz önünde bulundurularak dengeli mesleki eğitimin sağlanması, tam istihdamın güvence altına alınması, sağlık bakımından yeterli olanaklarla donatılmış olması olarak sıralanabilir. Bu şartların yerine getirilmesi nüfus artışı hızı ile yakından ilintilidir.

Doğal olarak kontrolsüz ve aşırı nüfus artışı, bunu karşılayabilmek için belirli bir ekonomik güce ve oturmuş sosyal yapıya ihtiyaç duyulması nedeniyle, bu şartların yerine getirilmesinin önündeki en önemli engelidir.

Yukarıda değinildiği gibi, aşırı nüfus artışı, eğitimsizlik, bilinçsizlik gibi münferit sorunlar, karşılıklı bağımlılık ilkesi nedeniyle de birbirlerini tetikleyerek kısır bir döngüye dönüşebilecek ve ulusal güvenliği tehlikeye sokabilecek çok önemli bir problem olabilmektedir. Çünkü savunma ve güvenlik kavramları sadece dış tehditle sınırlı değildir. Bir ulusu özgür, bağımsız, şanlı, yüksek bir toplum olarak yaşatan da, köleliğe, yoksulluğa düşüren de eğitimidir. Eğitimden amaç bireyi nitelikli ve mutlu kılmak, nitelikli bireylerin katılımı ile mutlu, kalkınmış, güvenli ve çağdaş bir toplum yaratmaktır. Çağdaşlık insana yapılan yatırımla doğru orantılıdır. Çinlilerin; *“Bir yılı düşünüyorsan buğday ek, on yılı düşünüyorsan ağaç dik, eğer yüz yılı düşünüyorsan insan eğit.”* sözü insana ve eğitimine verilmesi gereken önemin ne kadar büyük olduğunu göstermektedir. Buna göre, eğitim ve sağlık alanında doğru yatırımlar ve planlamalar ile insan kaynaklarının geliştirilmesi, tüm nüfusun özellikle kadınlara ekonomik ve siyasi hayata katılmaları sağlanmalıdır.

Büyük önder Atatürk’e göre, *“millî eğitimin gayesi, yalnız hükümette memur yetiştirmek değil, daha çok memlekette ahlak-*

lı, cumhuriyetçi, inkılapçı, olumlu, atılgan, başladığı işleri başarabilecek kabiliyette, dürüst, düşünceli, iradeli, hayatta rastlayacağı engelleri aşmaya kudretli, karakter sahibi gençler yetiştirmektedir". Atatürk, bu niteliği 1 Mart 1932 günü TBMM açış konuşmasında şöyle dile getirmiştir: "Yetiyecek çocuklarımıza ve gençlerimize görecekları öğrenimin sınırı ne olursa olsun, ilk önce ve her şeyden önce Türkiye'nin bağımsızlığına, kendi benliğine, milli geleneklerine düşman olan bütün unsurlarla mücadele etmek gereği öğretilmelidir".

SONUÇ

Ulusal savunma anlamında yakın zaman için düşük olasılıklardan biri olmakla birlikte savaş süreci yaşanır, *(bu makaleyi 2003 yılı sonlarında yazmıştım, o günün konjunktüründe öngörüm bu şekildeydi, ancak koşulların çok hızlı ve karmaşık bir şekilde değiştiği bugün için düşüncelerim ne yazık ki bu kadar rahat değildir - çevremizdeki sıcak çatışma ve savaş sürecinin önümüzdeki yakın dönemde Türkiye'yi de içine çekebileceğinden büyük endişe duyduğumu söylemek isterim.)* Türk milletinin son kalesi olan bu vatan mutlaka ve her şart altında sonuna kadar savunulacak ve vatan tehlikeye düştüğü taktirde kadın, erkek, genç, ihtiyar herkes, Atatürk'ün "*Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır, o sath bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı vatandaş kanyla ıslanmadıkça terk olunamaz*" direktifi doğrultusunda düşmanın gücüne ve sayısına bakmadan bugün de sonuna kadar çarpışacak kararlılıktadır.

Ancak içinde bulunduğumuz çağda, devletler savaş dışı yol ve yöntemlerle de baskı altına alınabilmekte ve rakip (düşman) ülkenin amaçlarına bir tek mermi bile sıkılmadan sadece ekonomik ve siyasi baskılarla da ulaşabilmektedir. Bugün ulusal sa-

vunma olgusu sadece askeri stratejiler ve savaş koşullarında uygulanacak birtakım taktiklerden çok daha ötede bir anlam kazanmıştır ve buna bağlı olarak çok daha kapsamlı değerlendirilmeli ve pek çok değişik faktörle ilişkilendirilerek çok boyutlu olarak planlanmalıdır.

Ne yazık ki bugün için elimizdeki veriler, ülkemizin bu konuda son derece kırılgan bir noktaya doğru hızla ilerlediğini göstermektedir. Acil olarak önlemi alınmazsa, insan gücümüz ve buna bağlı olarak ulusal savunma imkânlarımız ülke güvenliğini sağlamaya yeterli olmaktan uzaklaşma tehdidi altındadır. Tek tek olayları gördüğümüzde belki farkına varamıyoruz ama üst üste koyduğumuzda birtakım kayıplar geometrik olarak büyümekte ve o ölçekte de güvenliğimizi etkilemektedir. Geleceğine güvenemediği için yıllardır beyin göçü ile kaybettiğimiz parlak zekâlar, her seviyede görülebilen yolsuzluk ve rüşvet çarkı ile iyice zayıflatılmış ve muazzam bir borç yükü altında ezilen devletimiz, milletvekillerinin bile açık açık söylemekten çekinmediği güvenilir bir hukuk sistemi, alt kimliklere bölünmüş ve ulus devlet idealinden gittikçe uzaklaştırılan bir millet, vergi ve sosyal güvenlik gibi hak ve yükümlülüklerin eşit olarak paylaştırılmamasından dolayı gittikçe hukuk dışı davranmaya itilen insanlarımız, siyasetçilerin oy toplama uğruna sisteme güveni zedeleyen gerekli-gereksiz ekonomik ve sosyal aflar çıkartmaları, tarih boyunca başı dik durmuş milletimizi sadaka kültürüne alıştırarak ahlaki değerlerimizi yerle bir etmeleri, hemen her alana yayılmış mafyanın namuslu vatandaşlara kurduğu baskı, bölücü ve irticai tehditlerin devam etmesi ve benzeri unsurlar ülkemizin ulusal savunma imkânlarını kaçınılmaz olarak kritik noktaya doğru götürmektedir.

Bugün içinde bulunduğumuz sürecin nasıl bu noktaya kadar geldiğini anlayabilmemiz için, öncelikle baktığımız yeri ve ölçüğü değiştirmemiz gerekmektedir. Devletlerin hayatı, insan ömrüne kıyasla çok daha uzundur, dolayısıyla etki-tepki süreçleri de bu oranda farklıdır. Bazen 10 yıl, 50 yıl hatta yüzlerce yılda yaşanan olaylar, tarih kitaplarında sadece birkaç satır içinde ifade edilerek geçilir. Bugün için, geleceği öngöremeden kendi insani ölçüğümüz ve vizyonumuzla bakarak, son derece masumane

olarak algılama ve değerlendirme yanılmasına düşebileceğimiz, kitlelerin eğitiminde ve yönlendirilmesinde büyük bir gücü olan medya ve onun günümüzdeki en boyalı oyuncuğu magazin ve televole kültür-kültürsüzlüğü, tıpkı bir uyuşturucu madde bağımlılığı gibi, ne yazık ki bizim düşündüğümüzden çok daha büyük bir tehdittir.

Türkiye’de son 10 yılda yazılı, görsel ve işitsel medyanın uygulama konusunda geldiği nokta ve kaçınılmaz olarak birinci derecede etkileme gücüne sahip olduğu Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarında yavaş yavaş ama planlı bir şekilde yarattığı değişim, kurucu iradenin kimliğine, ahlakına ve vizyonuna aykırı bir toplumun şekillendirildiği bir tezgâh haline dönüşmüştür. Kişisel kanaatim olarak, uygulayıcılarına çok hızlı bir sosyo-kültürel ve ekonomik gelişim fırsatı veren bu tezgâhta, kısa dönem menfaatleri uğruna buna içeriden alet olanların ihanet değil ama aymazlık içerisinde olduğunu düşünüyorum. Ulusal savunmamızın en önemli gücü olan insan kaynağımızı tüketen bu gelişmelerin, kendi kafamda yapmaya çalıştığım uzun döneme dönük projeksiyonlarında, büyük bedeller ödenerek ve yokolmanın eşliğindeyken belki de son bir şans olarak, Mustafa Kemal gibi tarihte eş görülmemiş bir liderin bize nasip edilmesi sayesinde kazandığımız Türkiye Cumhuriyeti devletinin bekasına, güvenliğine ve milletimizin refahına çok önemli bir tehdit olduğunu düşünüyorum.

Devletleri var eden unsur, onun kucakında birlikte yaşama isteğinde bulunan ve bunu koruma azmi ve kararlılığında olan milletidir. Devletin görevlerinden biri de, kendi bekasını ve güvenliğini sağlayan milletini oluşturan her bir yurttaşı doğduğu günden itibaren, en iyi şekilde yetiştirilmesi, eğitilmesi, yetenekleri ve seçimleri doğrultusunda en uygun fırsatların yaratılması ve elbette yaşamı boyunca daha pek çok sosyal imkânın sunulmasıdır. Sözün özü, her şeyin başı insandır. Devlet, insanına yatırım yaptığı ölçüde güçlenir ve yeni kuşaklara o oranda daha büyük hizmet eder. Bu hizmet anlayışı karşılıklıdır ve birlikte ilerlemeyi ve büyümeyi getirir. Karşılıklı güven ilişkisinin sağlandığı ortamlarda devlet kazanır, vatandaş kazanır, herkes kazanır.

Bu sinerjiyi yaratabilmek için devletin resmi güçlerinin yanı sıra, en az onlar kadar etkin olabilecek 4. (medya) ve 5. (STK'lar) güçlere de büyük görev ve sorumluluk düşer. Bu açıdan bakıldığında, medyanın, geleceğin beyinlerine, üretken akıl ve ellerine, yani bugünün tertemiz ve saf çocuklarının zihin haritalarına televole ve magazin kültürsüzlüğünü ekmesi, uzun dönemde bizim için büyük bir tehdittir. Çünkü bugünün çocukları geleceğin üreticileri, işadamları, sanayicileri, sanatçıları, edebiyatçıları, sporcuları ve askerleri olacaktır. Gelecekteki insan kaynağımızın bu tezgâhın elinden geçmesi, geleceğimiz için büyük bir tehdittir. Bu konuda; “beğenmeyen seyretmesin”, “bilmem kaç tane televizyon kanalı var, isteyen istediğini seyreder”, veya “en çok ‘rating’i alan programlar bunlar, dolayısıyla insanlar bunu istiyor, biz de onlara istediklerini veriyoruz”, “bütün dünyada benzeri programlar var” gibi bir savunma yapmak ve bu savunma karşısında eli kolu bağlı durmak, en azından aymazlıktır. Bugün en çok sunulan ve dolayısıyla takip edilen haberler, cinayet, şantaj, kavga, seks, magazin, özel hayat, futbol konularındadır. Bugün cinayet haberleri ve özel hayata ait konular bile insanlara ucuz bir fotoroman şeklinde canlandırmalarla veya gerçek karakterlerin katılımıyla sunulmaktadır, bir satırla ifade edilecek haber dakikalarca sanki ödüllük bir film prodüksiyonu yapılmış edasıyla hazırlanmakta ve bu hazırlığın bedeli de bu ülkenin özkaynaklarından ödenmektedir.

Büyük önderimiz Atatürk'ün dediği gibi; “*Yalnızca ufku görmek yetmez, ufkun ötesini de görmek gerekir*” sözünden, bu topraklarda yaşayan her kişi ve kurum vazife çıkarmalıdır. Bu konuda elbette ki birinci sorumlu devletin ta kendisidir. Bu devlet, ulusal bütünlüğümüze ve savunmamıza tehdit olan her şeyle ilgili gerekli düzenlemeleri sağlayacak ve uygulayacak her türlü kuruma sahiptir. Eksik olan, belki de son elli yılda her alanda bize büyük bedel ödeten zihniyet sorunudur. Ancak ufkun ötesini göremeyen ve kısa dönem menfaatleri uğruna, güzelim ülkemizin geleceğine dinamit yerleştiren günü kurtarma zihniyeti devam ettiği sürece gelecekte de Türkiye kaybetmeye devam edecektir. Ulusal savunma imkânlarımızın ekonomik, siyasi ve sosyal baskılarla zayıflatılması devam ederse, belki bir savaş duru-

muyla değil ama sadece zaman içerisinde devletimizin bekası ve güvenliği ve milletimizin refahı tehlikeye girebilecektir.

Ülkemizi, içinde bulunduğu dışa bağımlı, sanayileşmemiş, gelişmemiş, vatandaşları arasında eşitlik, adalet, sosyal güvenlik ilkelerini tam olarak tesis edememiş dolayısıyla devletine güveni sarsılmış bir halk konumundan çıkarmanın en etkin yolu siyasi, ekonomik, teknolojik, eğitimle ilgili bütün yenilik ve çağdaşlaşma hareketlerinin süratle ve kararlılıkla yapılması gerekliliği ve şartıdır. Bunlar yapılmadan ulusal savunmanın olmazsa olmaz koşulu olan nitelikli insan gücü eksik kalacağından, etkin bir ulusal savunmadan söz etmek mümkün olmayacaktır.

İkinci olarak, toplumların demografik geçiş süreçleri ve Türkiye'nin bu konudaki durumu ile ilgili yazdığım bir makalemi paylaşmak istiyorum. Diğer makalelerimi de arka arkaya okuyabilirsiniz.

21. YÜZYILIN İLK YARISINDA, NÜFUSUMUZA BAĞLI OLARAK BİZİ BEKLEYEN FIRSAT VE TEHDİTLER

Devletlerin gücü, onları var etme ve yüceltme konusunda kararlı olan vatandaşlarından gelir, Devlet vatandaşıyla varolur. Buradan hareketle, 21. yüzyılın ilk 25-40 yıllık süreci itibariyle, Türkiye'nin genç nüfusu üzerine, değerli dostum Can F. Gürlesel'in büyük bir özveri ile hazırladığı; Türkiye'nin Kapısındaki Fırsat, 2025'e Doğru Nüfus, Eğitim ve Yeni Açılımlar adlı çalışmasından derlediğim birtakım bilgilerle konuyu dikkatinize sunacağım.

Türkiye, nüfus yapısının iç dinamiklerine bağlı olarak önümüzdeki 25-40 yıllık süre içerisinde çok önemli bir fırsat pence-

resi içine girmekte, hatta son birkaç yıldır girmiş bulunmaktadır. Bu konuyu biraz daha açarak neden elimizi çabuk tutmamız gerektiğini sizlerle paylaşmak istiyorum.

Tüm toplumlar, 100-200 yıl arasında değişen aralıklarla demografik dönüşümler geçirir. Nüfus biliminde “demografik geçiş süreci” olarak adlandırılan bu dönüşümler üç evrede gerçekleşir ve her evrede farklı nüfus özellikleri gözlenir. Birinci dönemin en temel özelliği; hızlı nüfus artış oranlarıdır. Buna bağlı olarak 0-24 yaş gurubun, yani eğitim çağı nüfusunun toplam nüfus içindeki oranı yüksektir. İkinci dönemde, nüfus artış hızı yavaşlama eğilimine girer. Bu aşamada çalışabilir nüfusun (15-64 veya 24-55 arası) toplam nüfus içindeki payı en yüksek seviyededir. Üçüncü dönemde ise, nüfus artış hızı sıfırlanır ve gerileme başlar. Bir diğer deyişle nüfus azalmaya ve yaşlanmaya başlar.

Türkiye bir süredir, demografik geçiş sürecinin toplumlar için “Fırsat Penceresi” olarak nitelendirilen ikinci evresinde bulunmaktadır ve bu süreç en az 25 yıl daha sürecektir. Türkiye’de nüfus artış hızı beklenenin üzerinde yavaşlamış durumdadır ve bu sayede eğitimde ilk kez niceliği değil niteliği ön plana çıkartmak ülkemiz için artık mümkün hale gelmektedir. Nüfus artış hızının yavaşlaması, nüfusun azaldığı anlamına gelmiyor. Türkiye nüfusu 1970 yılında 35.6 milyon iken, 2000 yılında 67.8 milyona ulaştı. Nüfusumuz elbette artmaya devam ediyor ancak eskisi kadar hızlı değil. Buna bağlı olarak nüfus içerisindeki farklı yaş guruplarının toplam nüfusa olan oranı da değişiyor ve bize fırsat penceresini açan olgu da bu durumdan kaynaklanıyor. Türkiye’de çocukların toplam nüfusa oranı azalıyor ve 2000 yılından bu yana ülkemiz hızla artan bir genç ve yetişkin nüfusa sahip oluyor. Türkiye, çalışabilir nüfusun toplam nüfus içindeki payının en üst noktaya ulaşacağı 2000-2025 yılları arasında “Fırsat Penceresi” adı verilen bu demografik süreci yaşayacaktır. Yaratacağı çalışan nüfus potansiyeli nedeniyle, bu dönem ekonomik büyüme için en uygun koşulları taşıyor, ve bu yüzden toplumların hayatında “Fırsat Penceresi” olarak adlandırılıyor.

Ülkemizde 2000-2025 yılları arasında nüfus artış hızı yavaşlamaya devam edecek. Demografik öngörüler, Türkiye’de nüfusun 2025 yılında 90 milyona, 2050 yılında 98 milyona ulaşaca-

ğına işaret ediyor. Türkiye’de 2000-2025 yılları arasında genç nüfusun mutlak olarak artışı önce duruyor. Bir dönem sonra ise genç nüfus, hem mutlak hem de toplam nüfus içindeki pay olarak azalıyor. Türkiye 2025 yılından sonra genç nüfuslu bir ülke olmaktan çıkmaya başlayacak. Dolayısıyla, genç nüfus politikalarının yerini yetişkin nüfus politikalarına bırakması gerekecek.

Uzunca bir süredir Türkiye’deki iç dinamiklerin ve yönelimlerin hemen hemen tamamı Avrupa Birliği üyelik süreci çerçevesinde şekilleniyor. Bu nedenle, Avrupa kıtasının bu süreç içerisinde nasıl bir demografik süreç yaşadığına da bakmamız, kendimizi ona göre konumlandırmamız ve planlarımızı bu bilgiler ışığında yapmamız gerekmektedir. Avrupa kıtası, Türkiye’den farklı bir değişim süreci yaşıyor. Avrupa ülkeleri demografik süreçlerinin üçüncü ve son aşamalarını yaşıyorlar. Yani Avrupa’nın nüfusunun artması durduğu gibi artık nüfusun yenilenmesi için ihtiyaç duyulan, “net yenilenme oranı” da kritik eşiğin altına düşmüş durumda ve artık Avrupa’da nüfus gerileme sürecine girdi. Bu süreç en az 100 yıl devam edecek. Tüm Avrupa ülkelerinde, genç ve yetişkin nüfusun toplam nüfus içindeki payı giderek azalırken, yaşlı nüfusun payı artıyor. 2002 yılında 25 Avrupa Birliği ülkesinin toplam nüfusu 453.4 milyon iken, demografik öngörülere göre 2025 yılında 456 milyon olacak ve 2050 yılında 400 milyona düşecek. Avrupa kıtası, nüfusunda mutlak azalma ve yaşlanma sürecini önümüzdeki 50 yılda yaşayacak. Bu demografik süreç, Birliğin siyasetini, ekonomisini, sosyal yapısını ve güvenliğini etkileyecek. Türkiye, demografik süreç olarak Avrupa’nın 50 yıl gerisinden gelmekte ve üzerinde dikkatle durmamız gereken Türkiye’nin büyük fırsatı da buradan kaynaklanmakta. Nüfus artış hızının yavaşlamasına karşın, Türkiye genç ve yetişkin nüfusa, yani “çalışabilir” nüfusa sahip olacak. Bu potansiyeliyle Türkiye, Avrupa’nın nüfus süreçlerinin yaratacağı gereksinimleri 50 yıl boyunca, iyi eğitilmiş, katma değer yaratma gücü yüksek, birikimli nüfusu ile karşılayabilecek durumda olacak.

Sonuç olarak 21. yüzyılın ilk yarısı, nüfusunun demografik yapısı itibarıyla, Türkiye ve Türk Gençliği için büyük fırsatların ve daha parlak bir geleceğin kapısını açmaktadır. Avrupa’da hü-

küm süren nüfus eğilimleri, bu fırsatları daha da yüksek seviyeye taşımaktadır. Ancak önünde açılan bu fırsat penceresini en iyi şekilde değerlendirebilmesi ve her toplumun demografik geçiş süreci içerisinde ancak bir kez yakalayabildiği bu hızlı büyüme sürecini en verimli şekilde yönetebilmesi için, Türkiye'nin dikkatle takip etmesi gereken konular vardır. Bunların başında da yurttaşlarına kaliteli ve rekabet gücü yüksek bir eğitim sunmak gelmektedir. Doğal olarak 21. yüzyılda Türk gençliğinin en çok ihtiyaç duyduğu ve beklediği şey, yüksek kaliteli ve yaygın eğitim politikaları ve doğru yatırım ve istihdam olanaklarıyla, güvenli bir geleceğe ulaşabilmek arzusu olacaktır.

Sahip olduğumuz bu genç ve çalışabilir nüfusun, hayalimizdeki büyük, aydınlık ve güçlü Türkiye özlemi doğrultusunda büyük bir fırsat olduğu gibi, çağdaş ölçülerde, rekabet gücü yüksek, kaliteli ve yaygın eğitim politikaları ile destekleyemezsek, bir diğer deyişle eğitim sistemimizi bu ihtiyaçlarımıza göre yeniden ve süratle tasarlayamazsak, bu fırsat rahatlıkla bir tehdite dönüşebilir ve doğal olarak sunduğu fırsatlar ölçüsünde, geleceğimiz için büyük bir tehlike olabilir.

Bu konuyu daha iyi anlamak için özellikle, yakın zamanda büyük şehirlerde hepimizin gündelik hayatına yerleşmiş durumda olan, korku ve endişe ile izlediğimiz tinerici, kapkaççı, ev hırsızları ve güpegündüz herkesin ortasında bayan sürücülerin otomobillerinin arka camını elindeki buji ile kıran ve göz açıp kapayana kadar arka koltuğa dalıp çantasını kapıp kaçan hırsızlık için özel olarak eğitilmiş ve yönlendirilmiş 15-16 yaşlarındaki doğudaki köylerden getirilmiş çocukları aklınıza getirin. Her biri bizim vatandaşımız olan ve en az bizler kadar bu coğrafyada insanca yaşama hakkına sahip olan bu çocuklar, devletin şefkatli, güvenli ve eğitici ellerine ulaşamadıkları için, hırsızlık ve gasp olaylarına karıştırılmakta, örgütlü suç çetelerine çaresizce ve zorla sokulmakta, hatta bir sonraki süreçte şehir terör eylemleri ile karşımıza dikilebilecek bir potansiyel tehditle çoğalmaktadırlar.

Bütün devletlerin özellikle yakalamaya ve en verimli şekilde yaşamaya çalıştığı bu fırsat penceresi, basiretsiz, sorumsuz ve beceriksiz davranmaya devam edersek, tehdit penceresi haline

dönüşecek ve dünyanın en güzel şehirlerinden biri olan İstanbul’umuzda hepimiz, 3-4 metrelik üzeri dikenli tellerle çevrili duvarlar içine hapsolarak, bireysel güvenliğimiz için devlet dışı alternatiflere yönelmek zorunda kalarak, şehir hayatının her türlü güzelliğini tüketen bir paranoya içinde sürekli arkamızı kolaylayarak ve birbirinden şüphelenen ve korkan, mutsuz, umutsuz, endişeli ve en tehlikelisi, bir diğerinin acısı ve sorunlarını hiç umursamayan ilgisiz ve bencil şehir insanları olarak hayatımızı sürdürmek zorunda kalacağız. Tıpkı yolsuzluklar ve gelir dağılımındaki uçurumdan dolayı, Latin Amerika ülkelerinin uzun bir süredir yaşamak zorunda kaldığı ve artık bu yaşam biçiminin gündelik ve sıradan hale dönüştüğü gibi.

Anadolumuzun öz değerleri, yüzyıllardır süregelen komşuluk kültürümüz, insan ilişkilerimiz ve geleneksel paylaşımcı sosyal hayatımızla büyük bir çelişki gösteren bu birbirinden kopuk, güvensiz ve kapalı süreci ve geri döndürülemez üzücü sonuçlarını bu asil millete yaşatmaya hiçkimsenin hakkı yok...

Aklımızdan çıkarmamız gereken en önemli şey, geçmişimiz gibi geleceğimizin de ortak olacağı düşüncesi olmalı. Gündelik süreçlerde nasıl görünürse görünsün, uzun dönemde ya hepimiz kazanacağız, ya hep birlikte kaybedeceğiz.

19 MAYIS’LARDA TÜRK GENÇLİĞİNDEN NE ANLIYORUZ?

Nutuk; “1919 yılı Mayısının 19. günü Samsun’a çıktım. Genel durum ve görünüş” girişiyle başlar. İstiklal Savaşı destanımızın başlangıcını ifade eden ve büyük önder Atatürk’ün Türk Gençliğine armağan ettiği bu çok önemli tarihi her yıl büyük bir coşkuyla kutluyor; ATA’mıza ve onun değerlerine koşulsuz bağlılığımızı dile getiriyor, gösteriyoruz. Mustafa Kemal’in, işgal al-

tındaki İstanbul'dan Bandırma vapuru ile ayrılışı büyük destanımızın ilk adımını oluşturur. Kızkulesi açıklarında düşman zırhlılarının arasından geçerken şunları söyler; *“Bunlar işte böyle yalnız demire, çeliğe, silah gücüne dayanırlar. Bildikleri tek şey yalnız maddedir. Bunlar hürriyet uğruna ölmeye karar verenlerin gücünü anlamazlar. Biz, Anadolu'ya ne silah, ne cephane götürüyoruz; biz ideali ve imanı götürüyoruz.”*

Mustafa Kemal, Anadolu'ya Türk Milleti'nin en çok ihtiyaç duyduğu şeyi; fikir ve inancı götürmüştü ve Türk Milleti'nin eşsiz cesareti ve fedakârlığıyla bir destan yaratmış ve ulus egemenliğine dayanan, tam bağımsız, yeni bir Türk devleti kurmayı başarmıştı. Belki de 19 Mayıs tarihini; Anadolu'ya fikir ve inancın eriştirildiği tarihi, Türk Gençlerinin de fikir ve inançla vatanlarına, milletlerine sahip çıkmaları gerektiği düşüncesiyle, onlara armağan etmişti.

Bugün genç dediğimizde anladığımız ifade; yaş aralıkları farklı kurgulanabilmekle birlikte kabaca, + - 20 ile + - 40 yaş arasındaki nüfusumuzu vurguluyor. İçinde bulunduğumuz sürecin; bu yaş grubunu da kapsayan çalışabilen nüfusumuzun, toplam nüfusa oranının en üst seviyede olduğu ve bunun da ülkemiz için bir fırsat penceresi olduğundan daha önce bahsetmiştim. Genç ve çalışabilir nüfusumuzun ülkemize en üst düzeyde hizmet edebilmesini sağlayabilmenin yolunun da, çağdaş eğitim sistemleriyle, yalnızca ulusal değil küresel anlamda da rekabet avantajına sahip olacak şekilde özenle yetiştirilmeleri olduğunu, bunun aksinin ise ciddi bir tehdit olabileceğini yine daha önce vurgulamıştım.

Bebeklik, çocukluk, gençlik, olgunluk, ihtiyarlık dönemleri bireysel hayatımızda kalıcı kavramlar değildir. Hepimizin bildiği ve yaşadığı gibi; bunlar doğanın zorunluluğu gereği herbirimizin peşi sıra geçirdiği süreçlerdir. Dışarıdan bir gözle bakıldığında rahatlıkla anlaşılacağı gibi, sosyal hayatımızın herhangi bir zaman diliminde bunların herbiri aynı anda varolur. Yani toplumlarda aynı anda bebekler, çocuklar, gençler ve diğerleri varolurlar. Bizler de bunları genel kavramlar olarak algılar ve kullanırız. Oysa bu kaçınılmaz geçiş süreçleri bir birey üzerinden ele alındığında her dönemde farklı bir anlam ifade eder. Bugün

bebek olan yarın çocuk, öbürün genç olacaktır; bugün genç olanlar yarın olgun, öbürün ihtiyar olacaktır. Bizler ne yazık ki bugüne gereğinden fazla bağlandığımız için; geçmişini geride kalmış eski bir anı, geleceği ise kendi kendine gelmekte olan bir süreç olarak değerlendirme yanılığımızdan kendimizi bir türlü kurtaramıyoruz. Oysa bunların hepsi bir bütünün (hayatımızın) bizim yaradılışımız itibarıyla algılama eksikliğimizden kaynaklanan tam olarak birleştiremediğimiz parçalarını oluştururlar. Biz dünyanın koşullarının zorunluluğu gereği bugünü bu şekilde yaşıyoruz ve aynı şekilde bugünkü yaşamımızın yaratacağı etkileşimler gereği de yarınımızı, yine bugüne ve düne bağlı olan zorunluluklar nedeniyle belirli bir plan dahilinde yaşayacağız.

Aslında bu kadar basit bir kuralı olan yaşamımızı; sürekli belirsizlikler, endişeler ve korkular içinde sürdürmenin ne kadar boşa harcanan bir enerji olduğunu bilemiyorum size hissettirebiliyor muyum. Bireysel olarak geçerli olan bu basit etki-tepki kuralı elbette ki toplumsal olarak da geçerlidir. Toplumlar da gelecekte, kendi karar ve eylemlerinin sonuçlarını yaşamak zorundadırlar. Tıpkı; güçlü liderleri ve fedakâr milleti eliyle, tarihin kaydettiği en güçlü imparatorluklardan birini kuran Türklerin, sorumsuz, bilgisiz, cahil, bağınaz, gelişmelere kapalı, hatta kendi vatanına karşı ihanet içinde olan yöneticileri yüzünden, Anadolu coğrafyası hariç ellerindeki her şeyi 19. yüzyılda ve 20. yüzyılın ilk yıllarında yitirmeleri gibi.

Atatürk; geleceğimizi gençlere emanet ederken, gençlerimize en iyi imkânların verilmesi gerektiğini her fırsatta vurgulamış, onların diğer ülke gençleri arasında yükselmelerini sağlayacak bilgi, kültür ve görgü ile yetişmeleri için her türlü ön hazırlığı, o günün koşullarının bütün elverişsizliğine rağmen muazzam bir başarı ile kurgulamayı başarmıştı. Bunun için gerekli kurumları kurmuş, kısıtlı kaynakları en doğru şekilde kullanmış ve genç Türkiye Cumhuriyeti'nin geleceğini çağdaş medeniyetlerin de üzerinde layık olduğu yere erişebilecek şekilde yaratmıştı.

Dolayısıyla eğer ATA'mızın en büyük emanetinin; Vatanımızın, Türk Gençleri'ne bırakılmış olmasından söz ediyorsak, o zaman Türk Gençliği'ni bu ağır görevi üstlenebilecek donanım-

larla yetiştirmek zorundayız. Türk Genci 'ni doğduğu günden itibaren, hatta bana sorarsanız annesi ve babası onu var etmeye karar verdiği günden itibaren; ona sahip çıkıp, devletin bekası ve güvenliği ile milletin refahının yegane şansı olduğunun bilincinde, çağdaş ölçülerde yetişmesini sağlamak zorundayız. Bunun yolu da, Türk Gençliği diye tanımlanan nüfusumuzun, sadece dönemsel farklarla gerçekte hepimizi içeren, yani bütün Türk Milleti 'ni içeren bir unsur olduğunu anlamak ve gereğini de ona göre yapmaktan geçmektedir.

Gençliğinde çalışan, üreten emeğiyle toplumuna katma değer yaratan, savunulması gerektiğinde canını korkusuzca ortaya koyan gençlerin, olgunluk çağlarında düşünsel yetkinlikleriyle, entelektüel birikimleriyle, üstlendikleri görev ve sorumluluklarıyla ülkelerine ve milletlerine hizmet ettiklerini, ihtiyarlıklarında da, gençlerde olmayan bilgi birikimi ve deneyimleriyle yol göstericiler olarak bu hizmeti sürdürdüklerini unutmamalıyız.

Bebekliği ve çocukluğu sağlıklı yaşam koşullarında geçen; eğitim, kültür gibi konularda büyük eksiklikleri olan, hatta magazin kültürsüzlüğüne mahkûm edilmiş bir gençliğin, ülkesi ve milletinin değerlerini başarı ile savunabilmesi ne yazık ki çok ama çok zor olacaktır. Aynı gençliğin olgunluk çağlarında, sorumluluk duygusu gerektiren süreç içerisindeki görev ve yetkilerini kullanmada da sayısız kayıplar ortaya çıkacaktır.

Daha açık bir ifade ile; Türk Genci 'nin, atalarının öz değerleri ile vatandaşlık sorumluluklarını yerine getirmelerini gerçekten istiyorsak, o zaman bu döngüsel sürecin her aşamasında aynı hassasiyeti göstererek hareket etmek zorundayız. Aksi her türlü davranış, son 25 yıldır yaşadığımız gibi kayıp kuşaklar yaratmaktan başka bir işe yaramayacaktır. Bu kayıp kuşaklar sadece bebeklik, çocukluk, gençlik olmayacak, bir yaşam boyu süredecektir.

EGEMENLİK KAVRAMI ÜZERİNE...

Son dönemlerde değişik vesilelerle gündeme gelen ve ne yazık ki açık bir ifade olmakla birlikte sıklıkla yanlış yorumlanan egemenlik kavramı üzerinde bir süredir özel bir ilgi ile düşünüyorum ve bu kadar farklı yorumun sebebini tam olarak anlamaya gayret ediyordum. Atatürk'ün Türkiye Cumhuriyeti'ni üzerine kurduğu; "*Egemenlik, kayıtsız şartsız Milletindir*" sözü, çoğu kez çeşitli gruplar tarafından yanlış yorumlanarak, yanlış açılımlara sebep olmuştur. Çıkış noktası yanlış olunca da buradan yapılan çıkarsamalar da külliyen hatalı olarak devam etmektedir.

Öncelikle, Anayasamızda, 6. maddede işlenen Egemenlik kavramını dikkatlice irdeleyelim.

VI. Egemenlik

Madde 6- Egemenlik, kayıtsız şartsız Milletindir.

Türk Milleti, egemenliğini, Anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organları eliyle kullanır.

Egemenliğin kullanılması, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz.

Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz.

6. madde gayet açık olarak "*Egemenlik*" olgusunu ifade ettiği halde, millet adına bu yetkiyi elinde bulunduran, demokratik yöntemlerle işbaşına gelmiş bazı milletvekilleri ve hükümetin üst düzey yetkilileri, geçmişte de bugün olduğu gibi bazen bu maddenin sadece birinci cümlesini dikkate alarak, kendilerini millet adına her türlü kararı alabilme ve yetkiyi kullanabilme konusunda sınırsız güce sahip zannetmişlerdir. Oysa ilk cümlede verilen yetki hemen takibeden cümlelerde, "*Anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organları eliyle kullanılır*" ifadesiyle, kim tarafından kullanılacağı ve nasıl sınırlandırılacağı konusunda tanımlanmıştır. Daha açık bir ifade ile hiç kimse, ki buna yetkili organlar da dahildir, Anayasanın koyduğu esasların dışın-

da veya üzerinde bir yetkiye sahip olamaz.

Örneğin 550 milletvekilininin 550'si bir araya gelse ve hepsi altına imza atsa, Anayasamızın değiştirilemez ve değiştirilmesi teklif edilemez olan 1., 2. ve 3. maddelerinde herhangi bir değişiklik yapılamaz. Anayasada belirli koşullar sağlandığı takdirde, bazı değişimler ve yeni açılımlar yapılabilir ki bu da her zaman bir tartışma konusu olmuştur. 12 Eylül Anayasa'sının bugünün ihtiyaçlarının bir kısmına cevap veremediği veya hantal kaldığı durumlar elbette ki mevcuttur ve bu durum en iyi düşünülmüş Anayasada bile, sürekli değişen bir dünyada çok doğal olarak gelecekte de karşımıza çıkabilecektir. Buradaki en önemli unsur milletin iradesinin devletin temel ilkeleri doğrultusunda doğru ve etkin temsilidir. Daha açık bir ifadeyle bu ortak metinden ortak bir yorum çıkması en önemli ihtiyaçtır, ancak ne yazık ki ulusal menfaatler konusunda bir fikir birliği olamadığı için bu her zaman mümkün olamamakta ve bu durum hepimizin izlediği gibi sorunlara yol açabilmektedir. Bu ortak yorumun nasıl sağlanacağını söylemek zor ve bütün kilit önemine rağmen bu yazının konusu dışında, o yüzden bunun üzerinde fazla durmak istemiyorum. Yine de yeri gelmişken bir cümle ile şunu söylemek isterim. Milli Güvenlik Siyaseti belgesini kendi vatandaşından saklayan sistemin bu sıkıntılarda büyük bir payı olduğunu düşünüyorum.

Egemenlik devlet kudretinin temel vasfıdır. İç hukukta en üstün kudreti, uluslararası hukukta da bağımsız devlet gücünü ifade eder. Milli Egemenlik ilkesi ancak demokratik ve hukuk devleti ilkeleri ile hukukun üstünlüğünün sağlandığı takdirde hayat bulur. Egemenliğin temsilinde milletinden aldığı yetkiyi kullanan Türkiye Büyük Millet Meclisi, ancak bu önşartlar ile icraatında milli iradeye uygun hareket edebilir. Demokrasi ve hukukun üstünlüğünün olmadığı durumlarda, egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olduğu kavramı sadece lafta kalır.

Birinci boyutuna bu şekilde değindikten sonra, "Egemenlik, kayıtsız şartsız Milletindir" cümlesinden ne anlamamız gerektiğine daha detaylı bakalım. Egemenlik; devlet ve yurttaş arasında karşılıklı aidiyet bağı oluşturur. Çok doğal olarak her ikisi de varolmak için birbirlerine ihtiyaç duyarlar. Bu ilişkinin en doğ-

ru ve sağlıklı yöntemi de egemenlik gücünü yurttaşının meşru iradesi ve kabulünden alan devlettir. Devletin temel görevi; ulusal menfaat kavramı çerçevesinde, devletin bekası ve güvenliği ile milletin refahını sağlamak için ulaştırılması ve korunması gereken amaçları yerine getirmektir. Bütün uygulamalar bu temel önceliğe odaklı olarak yapılmalıdır çünkü ancak o zaman devlet ve yurttaş arasında, kaynakların kullanımı, paylaşımı ve geleceğe dönük vizyon konusunda ülkü birliği olacak ve ilişkideki meşru zemin korunabilecektir.

Egemenlik konusunda kişisel kanaatim olarak bir diğer önemli yanlışı da, milletin vekili olma pozisyonu ile kişisel yetkilerini bir ayrıcalık olarak gören bazıları gibi, yaşadığımız çağın birinci ve en kaçınılmaz kuralı olan değişim yarasını tam olarak kavrayamayan ve değerlendirmelerini, iyi niyetlerine rağmen katı kalıplar içinde ve aşırı milliyetçi bir yaklaşımla yapan ve dış dünyayı reddeder bir tutum içine girenler yapmaktadır. Bu bağlamda çok yakın zamanda tartışmamız ve bir mutabakata varmamız gereken konu, Avrupa Birliği uyum yasaları sürecinde Anayasamızda “Egemenlik” kavramı üzerinde yapılması gereken düzenlemeler olacaktır. Avrupa Birliği’ne ne kadar sürede girebileceğimiz apayrı bir tartışma konusudur ancak, egemenlik kullanımı konusunda kamuoyunu birtakım yeni açılımlara hazırlamak zorunluluğumuz olduğu da bir gerçektir. Gerçek hayatta durum bambaşka olmakla birlikte, yıllarca kendimize özgü bir yaklaşımla ve Anayasamızdaki “Egemenlik” tanımlamasının sadece görünür anlamıyla karşılaşmış kişi ve kurumların, bu tartışmalar öncesinde herhangi bir aşırı görüşün ya nıltmalarına kapılmamaları için mutlaka doğru ve sağlıklı bir şekilde bilgilendirilmeleri gerekmektedir. Örneğin, Birleşmiş Milletler, NATO, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine kişisel başvuru hakkının tanınması (geçtiğimiz süreçte başımızın belası olan Louizidu davasını hatırlayın) ve diğer pek çok uluslararası anlaşmanın içeriğinde her ulusun belirli ölçekte egemenlik kaybı vardır. Ancak bu anlaşmaların tamamı her ulusun kendi milli güvenlik siyaseti belgesinin temel unsurlarından biri olarak ortaya koyduğu, devletin bekası ve güvenliği ile milletin refahı olarak tanımlanabilecek ulusal menfaatlerin sağlanması yolunda çok

önemli adımlar olduğu için, karşılıklılık ilkesine dayalı olarak ve anayasaların dokunulmaz özüne ilişkin olmayan kısıtlamaları içerecek şekilde, pek çok ülke kendi anayasasına egemenlik yetkilerini kısmen sınırlayacak ama kendini korumaya alacak maddeleri ilave ederek bu değişimi yapma yoluna gitmektedir. Sırası geldiğinde Türkiye de kaçınılmaz olarak bunu yapmak durumunda olacaktır. Ancak dış dünya ile entegrasyonu hedefleyen bir Türkiye için bu durum hiçbir şekilde Atatürk'e ve silah arkadaşlarına ihanet olarak nitelendirilmemelidir.

Ancak burada dikkat edilmesi gereken en önemli konu; bizden istenen egemenlik haklarımızdaki özverinin eşit ve aynı ölçüde diğer ülkeler tarafından verilir verilmemesinin kontrolü olacaktır. Bu çok hassas konuda kendimizi koruyamaz ve açık verirsek, bu konunun aleyhimize olacağını da unutmamalıyız. Özellikle AB ile olan ilişkilerimizde diğer ülkelerden istenmeyen ve AB ile ilgisi olmayan konularda da Türkiye'den tavizler istendiğini ve bizim hükümetlerimizin onayıyla kısmen de olsa alındığını unutmamalıyız. Her devlet kendi hakkını korumakla mükelleftir ve bu hak devredilemez.

Aslında AB üyesi ülkelerin anayasalarında yaptıkları değişikliklerle daha da detaylandırılabilir bu konuyu burada kesip, nedense pek üzerinde durulmayan ancak bence çok önemli olan bir diğer bakış açısına geçmek istiyorum. Uluslararası literatürde "*Founding Fathers*" olarak nitelenen, "*Kurucular Kurulu*" veya "*Kurucu İrade*" olarak tanımlayabileceğimiz ve her devletin kuruluşunda, bazen kurtuluş mücadelesinde ve elbette ki bir devlet olmanın önkoşulu olan egemenliğin ve bağımsız anayasanın tesis edilmesinde öncü ve kural koyucu olan kişilerin koydukları temel ilkelerin tartışmaya bile açık olmaması gerekliliği ve şartıdır. Bu konunun daha iyi anlaşılması için, kurucularından biri olduğum ve halen Yönetim Kurulu başkanlığını yürütmekten büyük onur duyduğum Arama Kurtarma Derneği - AKUT'un, bir paragraftan oluşan varoluş amacının belirtildiği misyonunun ve nasıl işleyeceğinin belirtildiği beş maddeden oluşan temel değerlerinin yazılı olduğu ana belgenin dernek içerisinde tartışmaya bile açık olmadığını basit bir örnek olarak vermek isterim. Biz küçük küçük derneğimizde bile kurucu iradenin

koyduğu temel değerleri dernek içerisinde tartışmaya bile açtırmazken ve içimizde yer almak isteyen herkesin önce bu temel değerleri kabul etmesini önşart olarak koyarken, koskoca Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurucusu büyük Atatürk ve silah arkadaşlarının koydukları, varoluşumuzun temel unsurları olan ilkelerin bu kadar ucuz ve basit bir şekilde zedelenmesini, 80 yıl sonra tartışma ve yorum konusu yapılmasını, Atatürk'ün Cumhuriyeti emanet ettiği bir Türk genci olarak kabul etmem mümkün değildir. Aynı şekilde geçmişte, Anayasayı bir defa delmekle bir şey olmaz diyebilen zihniyeti de hiçbir şekilde içime sindiremediğimi vurgulamak isterim.

Adına ne denirse densin, milletten demokratik yolla geçici olarak alınan egemenlik kullanım hakkına dayanarak milletin iradesi ile bu değişiklikler yapılıyor, çoğunluğun isteği bu yönde gibi gösterilse dahi, dokunulamaz kırmızı çizgiler, yani Atatürk İlke ve İnkılapları her zaman korunmalıdır. Her sistem kendini gerektiğinde iç ve dış düşmanlara karşı korumak zorundadır. Türkiye'de de bu savunma mekanizmaları öyle ya da böyle mevcuttur. Hukuken ve sayısal olarak, birtakım manipulasyonlarla 'kurucu irade'ye aykırı birtakım değişiklikler kâğıt üzerinde yapılabilir, ancak 'kurucu irade'nin koyduğu temel ilkeler değiştirildiği gün, o kahramanların kurduğu devletten bahsetmemiz artık mümkün olamaz. Görüntüsü aynı olsa bile artık özü ve içeriği tamamen başka bir devlet söz konusu olur. Bu tehlikenin farkında olan bütün çağdaş toplumlar önlemlerini son derece sıkı ve tavizsiz bir şekilde almıştır ve bu konuya en üst düzey hassasiyeti göstermektedirler. Çünkü hepsi bilirler ki, sahip oldukları bağımsızlık, refah, huzur ve güven ortamı atalarının çok büyük bedeller ödeyerek, can vererek-can alarak kazandıkları paha biçilmez ve vazgeçilemez temel unsurdur. Bugün için vermemiz gereken en önemli karar, adı aynı ama özü kuruluş ilkelerinden farklı bir Cumhuriyette yaşamaya razı olup olmayacağımızdır.

Sonuç olarak sıkıştığımız her noktada, zor bir problemle her karşılaştığımızda döneceğimiz yer olan, bugünkü bağımsız Cumhuriyetimizi, dolayısıyla bireysel bağımsızlığımızı bize armağan eden Mustafa Kemal Atatürk'ün dediklerine bakmamız gerekmektedir. O büyük adam, belki de geleceğin neler getirebi-

leceğini o günlerden görerek, Eskişehir-İzmit konuşmalarında kendi kurduğu, kendi güçlendirdiği, milletinin bütün yetkilerini aktardığı ve en büyük eserim diye nitelendirdiği TBMM için bize şunu da öğütlemekten geri durmamıştır; “*Milletler, egemenliklerini geçici bile olsa bırakacağı meclise gereğinden fazla inanmamalı ve güvenmemelidir. Çünkü meclisler bile despotluk yapabilir ve bu despotluk bireysel despotluktan daha tehlikeli olabilir. Meclislerin öyle kararları olabilir ki, bu kararlar milletin hayatına giderilmesi mümkün olmayan zararlar verebilir.*”

Bu söylediklerim ışığında, Anayasal bir hak ve sorumluluk olarak TBMM tarafından hazırlanan ve Cumhurbaşkanımızın yine Anayasaya dayanan yetkileri ile geri döndürdüğü kararnamele ve atamaları bir kez daha düşünün. Elbette ki, her şey rağmen temel sorunumuz egemenlik kavramının farklı yorumlanması değildir. Yine kişisel kanaatim olarak birinci ve en önemli sorunumuzun, toplumumuzun pek çok kesiminin içinde belirli ölçekte yer edinmiş olan, kaynakların paylaşımındaki büyük eşitsizlikten ve adalet olgusunun doğru ve etkin olarak tesis edilememiş olmasından, dolayısıyla sisteme karşı bir güvensizlikten kaynaklanan, ulus-devlet anlayışından uzaklaşarak alt kimliklerin ve bireyciliğin ön plana çıkartılması, yolsuzluk ve ahlaki bozulmadır. Her ortamda ve fırsatta Atatürk’e ve onun İlke ve İnkılaplarına bağlılık sözü veren bizler de bu güven eksikliğinin giderilmesi konusunda mücadelede üzerimize düşeni yapmadıkça, sonuçlarından hepimiz sorumlu olacağız.

TÜRKİYE’NİN LİDERLİK SORUNU (1)

Uzunca bir süredir Türkiye’de liderlik sorunu olduğu, Türkiye’nin gerçek bir lidere ihtiyaç duyduğu ve sorunlarını da ancak bu şekilde çözebileceği konusunda söylemler duyuyoruz. Büyük önderimiz Atatürk’e duyulan içten ve iyi niyetli özleminden kay-

naklanan bu yaklaşımı anlamakla birlikte, bir daha Atatürk gibi bir liderin bu coğrafyaya nasip olmayacağını düşünen biri olarak, ülkemiz için farklı bir yol seçilmesi gerektiğini değerlendiriyorum.

Mustafa Kemal; çevresindeki herkesten daha fazlasını bilen, daha fazlasını öngörebilen ve mücadelesi ile ilgili bütün kurgularını kendisi yapabilen bir liderdi. Bu anlamda yaşadığı zaman diliminin, başkaları için en olağanüstü ve çözümlü imkânsız gibi gelen sorunlarına rağmen, eşsiz dehası, zihinsel gücü, öngörü yeteneği, analitik ve kavramsal düşünme becerisi, muazzam kararlılığı ve cesareti ile, en yakınlarının ve ona en güvenenlerin bile neredeyse imkânsız diye düşündüğü pek çok şeyi, çok kısa olarak nitelendirilebilecek bir süre içerisinde başardı.

Osmanlı ve Türk devlet geleneklerindeki Ulu Hakan vizyonunu bile aşan Atatürk'ün liderlik modeli, o günün koşulları içerisinde olabilecek en doğru, hatta tek seçenek olarak ortaya çıkmıştı. Hepimizin takdir ettiği eşsiz sağduyusu ve ortak bilinci ile bu tek seçeneğin farkına varan eğitimsiz, yoksul ve acılar içinde olan Türk Milleti, bütün varlığı ile her türlü fedakârlığı göze alacak şekilde Mustafa Kemal'in emrine girmekte ve kendi geleceğini bu "Tek Adam"ın öngörüsüne ve inisiyatifine bırakmakta tereddüt etmedi. Türk Milleti bir kez daha, en zor zamanda bile sağduyusunu göstermişti.

Türk Milletinin kendisini, atalarının Ulu Hakan'larına eşdeğerde gördüğünün farkında olan Atatürk, kendisinden sonra bu ayarda birisinin daha yetişmeyeceğini ve 20. yüzyılın karmaşık dengelerine ve ihtiyaçlarına bu liderlik modeli ile cevap verilemeyeceğini çok iyi bildiği için, padişahın kulu olma kültüründen gelen ve bu kültürü devam ettirmekte hiçbir sorun yaşamayacağı açık olan Türk Milletine hayal bile edemeyeceği çağdaş bir devlet modeli armağan etmişti. Herkesi şaşırtan bir kararla, kendi sultanlığını ilan etmemiş ve devlet düzenini, halkın kendi kendisini idaresi olan Cumhuriyete dönüştürmüştü. Bütün bunları yaparken tek güvencesi geleceği emanet ettiği Türk Gençliğiydi. Türk Gencinin geleceği sahip çıkması gerektiğini sayısız kereler dile getirmişti. Türk Gencini; devrimleri korumak, Cumhuriyeti yaşatmak ve yükseltmekle görevlendirmişti. Bu anlam-

da *Nutuk*'un sonunda yer verdiği, Gençliğe Hitabe'si ciddiyetle anlaşılmalı, bu konuyu her fırsatta ve büyük bir inançla dile getirmesi basit bir coşku ve heyecandan değil, Türkiye Cumhuriyeti'nin geleceği için tek seçeneği olduğunu öngörmesinden dolayıdır.

Atatürk, kendisini milletin üstünde değil tam tersine milletin ortak bilincinin ürünü olarak görür. Kendi varlığını; "*Türk Milleti'nin kendi içinden, koşulların ve zamanın zorlamasıyla ortaya çıkardığı bir kurtuluş kararlılığı*" olarak tanımlar. Bu durumu acaba kaçımız doğru olarak analiz edebiliyoruz çok merak ediyorum. Çağımızın en büyük lideri olduğu pek çok yabancı kaynak tarafından doğrulanan Atatürk, başarılarını kendisine mal etmemiş, apaçık belirli olan doğal üstünlüğüne dayandırmamış, her başarısının; eşsiz fedakârlığı ve kahramanlığı ile yiğit Türk Askeri'nin ve onurlu Türk Milleti'nin eseri olduğunu vurgulamıştır. Çünkü Atatürk, Türk Milleti'nin gelecekteki olası sorunları için, çözümü yine bir kurtarıcıda aramasını doğru bulmuyordu. Milletini padişahın kulu olma seviyesinden, kendi içinden yetiştireceği her seviyedeki ve konudaki liderlerle birlikte çözüm üreten bağımsız bir halk konumuna taşımak istiyordu.

Bunu sağlayabilmek için eğitimin, çağdaş medeniyetler seviyesinde bir anlayışın ve dünya görüşünün olmazsa olmaz kuralı olduğunu çok iyi biliyor ve bu nedenle genç Cumhuriyet'te en büyük önemi yeni neslin en iyi şekilde yetiştirilmesine veriyordu. Çağdaş bilgi ve atalarının başardıklarına inançla birlikte Türk Genci'nin her türlü engeli ve zorluğu aşabileceğini biliyor ve; "*Türk çocuğu ecdadını tanıdıkça, daha büyük işler yapmak için kendinde kuvvet bulacaktır.*" diyordu. Türkiye Cumhuriyeti'nin geleceği ile ilgili bütün kurgusunu bu yönde yapmıştı.

Genç Cumhuriyetin, Türk Milleti'nin kendi içinden her seviyede ve konuda yetiştireceği; vatan ve millet sevgisi en üst düzeyde gelişmiş, konusuna hâkim, kararlı, riske girebilen, inisiyatif kullanabilen gençler eliyle-liderliğiyle, çağdaş medeniyetlerin içerisinde layık olduğu yere ulaştırılacağına inanıyordu. Atatürk; yaşadığı dönemde bu kurgunun bütün altyapısını oluşturmuş, eserinin geleceğini güvence altına almak için gerekli bütün önlemleri de o dönemin imkânları ölçüsünde almıştı. Ül-

kenin zeki ve gelecek vadeden gençleri yurtdışına yollanmış ve dönemin en iyi okullarında eğitilmişti. Ülkenin farklı alanlardaki sorunlarına çözüm üretmek için gerekli öncü kurumlar oluşturulmuş ve her birinin liderliğini üstlenebilecek kadroların yetiştirilmesine büyük önem verilmişti. İşte bu gençler, Cumhuriyete en iyi şekilde sahip çıkmış ve kendi dönemlerinin bütün zorlukları ve olanaksızlıklarına rağmen ATA'larına verdikleri sözü eksiksiz yerine getirmişti.

Ancak daha sonra Türkiye ciddi bir vizyon değişimi yaşadı. Bugün yaşadığımız sorunların tohumları da işte bu dönemde atılmıştı. Ülkemiz; her konuda ve her seviyede lider yetiştiren, kendi geleceğini yaratma konusunda kararlı, birbirine büyük bir sadakatle bağlı bir toplumdandı, dışarıdan getirilecek uzmanlara bel bağlayan, çözümü kendi içinden değil de dışarıdan arayan, kendi özkaynaklarına dayanmaktansa dışarıdan borç alarak çözüm üretmeye çalışan ve altkimlik gruplarına bölünmüş bir topluma dönüştürüldü. Bu utanç verici dönüşümün ve vizyon değişiminin, dönemin siyasi aktörlerinin şahsına ve yandaşlarına sağladığı menfaati ve ülkemize verdiği zararı tarih en küçük detayına kadar kaydetmiş durumdadır. Bu kritik dönüşümün Atatürk'ün aramızdan ayrılmasının hemen ardından yaşanması düşündürücüdür.

Tek Adam liderliğinden, kısa sürede her seviyede liderlik modeline büyük bir hızla geçmeyi başaran kendine güvenen ve kararlı Türk Milleti; ne yazık ki Atatürk'ün ardından, dışarıdan (batıdan) getirilen uzmanlara (liderlere) ihtiyaç duyan, dışarıya bağlı liderlik modeli ile sorunlarına çözüm arayan, millet olma sinerjisini kaybetmiş, ulusal kararlılığını yitirmiş, uzun dönemli hesap yapamayan, riske giremeyen, kendine güvensiz bir topluma dönüştürüldü.

TÜRKİYE’NİN LİDERLİK SORUNU (2)

Türkiye'nin liderlik sorununu daha iyi anlayabilmek için, öncelikle 21. yüzyılın liderlik ihtiyaçlarını ele almamız gerektiğini düşünüyorum. 21. yüzyılın en önemli kuralları; geçmiş döneme ilave olarak, küreselleşmenin bugün eriştiği seviye ile ifade edebileceğimiz gerekçelerle, yani büyük dünyamızın artık küresel bir köy haline dönüşmesi sebebiyle, rekabet'in her alanda ve seviyede en üst düzeyde yaşanması; sürekli gelişen ve ilerleyen bir çağda olduğumuz için her konuda değişimin, değişen koşulların, değişen bilgilerin, değişen ihtiyaçların varlığı ve çağımızın önceliklere göre, ulaşım ve iletişim gibi her alanda başdöndürücü bir hıza kavuşması olarak kısaca özetleyebiliriz. Bir de artık hayatımızdaki her konuda her şeyin teknoloji ile içiçe olduğunu ve dijital ortamla ilişkisini vurgulamamız gerekir.

Bu koşullarda rekabet edebilmek ve değişim ve hızın geçerli kuralları olduğu, her şeyin doğrudan ya da dolaylı birbiriyle ilişkide olduğu süreçleri yönetebilmek için, her konuda ve seviyede, kendini geliştirebilen, öğrenen, ekibinin potansiyelini en verimli şekilde ortaya çıkarabilmek için yönlendiren ve koordine eden liderler yetiştirmek zorunluluğu ortaya çıkıyor. Bugünün liderlik ihtiyaçları için en önemli olarak üzerinde durmamız gereken konu; nasıl öğretmen, doktor, bilim adamı, sanatçı, sporcu, çiftçi, vs. yetiştiriyorsak; her konuda ve seviyede, liderlik vasıfları ile donatılmış bireyler de yetiştirmek zorunda olduğumuz gerçeğidir. Bununla beraber, her konuda ve seviyede yetiştirilen liderlerin; işini bir lider sorumluluğu ve inisiyatifi ile yapan kişilerin, sistemin doğal akışı içerisinde yetkili ve sorumlu pozisyonlara gelmelerini sağlayacak bir yapı kurma zorunluluğu da en önemli ihtiyaçlardan biri olarak karşımıza çıkıyor.

Günümüzün özelliklerini, dolayısıyla ihtiyaçlarını bu şekilde tanımladıktan sonra, uzun bir süredir liderlik sorunu yaşamamıza sebebiyet veren asıl unsurlara vurgu yapmak istiyorum.

Hangi seviyede olursa olsun, gerçek liderlik vasıflarına sahip herkesi yıldırma, sindirme için oluşturulmuş inanılmaz bir

sistem kurulmuş Türkiye’de. Bu sistemin unsurları, birbirlerinden bağımsız olarak çalışmasına ve birbirlerini tanımamalarına, hatta çoğu zaman birbirlerine karşıt konumlarda olmalarına rağmen; gerektiğinde, yani gerçek lider vasıflı birisi ortaya çıktığında, anlaşılmaz bir ilişkiyle içgüdüsel olarak bir araya geliyorlar. Birbirini bilmeyen, tanımayan, hatta rakip olan ama içsel olarak aynı bakış açısı ve yaklaşımla iş yapma anlayışında olan bu yıkıcı sistemin aktörleri, lider vasıflarına sahip herkesi, fark edilir edilmez derhal ablukaya alıyor ve ellerindeki bütün imkânları kullanarak onu devre dışı bırakmaya çalışıyorlar. Bu yöntem bazı durumlarda o kadar ileri seviyelere götürülüyor ki, potansiyel etki değeri belirli bir seviyenin üzerinde olan fikir veya eylem liderlerini, eğer başka türlü yıldırıyorlarsa, öldürmek dahil her türlü karşı hamleyi yapabilecek değişim karşıtları bile çıkabiliyor aralarından. Yakın tarihimize bu gözle bakıldığında bu acı kayıpları hemen fark edecektir.

Lider vasıflı insanlarımıza yapılan bu çok taraflı saldırının asıl amacının, onların tetikleyebileceği, onların üzerinden başlatılabilecek olan, bu ülkenin çok ihtiyaç duyduğu köklü bir zihnin haritası değişimi olduğunu yıllar sonra fark edebildiğimi belirtmek isterim.

Bu dediğimi; medyada, en vasıfsızlar arasından seçilerek neredeyse haftalık olarak yaratılan ve işi bitince hemen tüketilen ve çöpe atılıp yerine yeni ve daha iyi boyalısının çıkartıldığı, içi boş, sahte kahramanlar yaratma olgusu ile birlikte değerlendirin. Türk Milleti’ni televole, popstar, gelin kaynana yarışmaları ile ilgilenen; sosyetik yaşam biçimine hayran; şarkıcı ve türkücüden başka kimseyle kişisel bir özdeşlik kuramayan ve rol model olarak algılayamayan; futbolu bir sporcu olarak değil ama sadece bir izleyici - taraftar olarak hayatının merkezine koyan; varlığına bir anlam katabilmek için yapay bir altkimlik grubuna ihtiyaç duyan, kendi başına pasif, ürkek ve çekingen ama altkimlik grubu içinde olunca rahatlıkla şiddete başvurabilen ve kırıp dökabilen; yönetmesi ve kışkırtması kolay, birlikte hareket etmesi halinde ortaya koyabileceği gücün farkında olmayan, dağınık ve en önemlisi sindirmesi kolay bir toplum olarak tutmak için; bunların hepsini reddeden ve kendi başına bir anlam ifade

edebilen ne varsa önünü almak zorunda olan bu statükocular ve değişim düşmanları, ne yazık ki sadece kırdıkları, durdurdukları lider vasıflı insanlarımıza değil, şiddetle ihtiyaç duyduğumuz zihin haritası değişimini geciktirdikleri için bütün Türk Milleti'ne büyük zararlar veriyorlar.

Türkiye'nin köşe başlarını tutmuş statükocuları ve değişim düşmanları olan bugünün hâkim unsurları lider istemiyor. Lider vasıflı insanların yaratabileceği hızlı değişim ve dönüşüme ayak uyduramayacaklarını ve bu değişimin bütün dengeleri bozacağını ve kendi menfaatlerine büyük zarar vereceğini çok iyi bildiklerinden, bu tür bir değişimi geciktirmek için ellerinden gelen her şeyi yapmaktan da çekinmiyorlar. Burada bana açıklaması en zor gelen konunun; aslında birbirleri ile anlaşamayan ve birbirlerini rakip olarak görenlerin bile, potansiyel bir lider ortaya çıkınca aralarındaki husumeti o lider ortadan kaldırılana kadar bir tarafa bırakıp, mekanizmasını hala anlayamadığım bir sistemle iş ve güç birliğine gitmeleri ve ortak tehdit olarak algılandıkları lider vasıflı bireyleri pasifize etmeleri konusu olduğunu vurgulamak isterim.

Bu konudaki en büyük kızgınlığımın, bu ülkenin geleceği için tek şansı olabilecek bu lider vasıflı bireylerin, güçlenmelerine fırsat verilmeden teker teker ezilip yokedilmesine hiç ses çıkarmayan ve uzaktan izlemeyi sürdüren bu devleti korumak ve kollamakla yükümlü olan yapılara karşı olduğunu ifade etmek isterim.

Lider; içsel özellikleri gereği kendi varlığını, şu veya bu sebeple kendisini hizmet etmekle yükümlü saydığı vatan, millet, devlet, vs. gibi bir üst varlığa adanmış bir kişidir. Mutluluğu hizmet ettiği üst varlığın mutluluğu; başarısı, yine bu üst varlığın başarısıdır. Liderler özgün ve baş edilemez güçlerini, bağlı oldukları güçlü bir değerler kültürü ile sağlarlar. Ancak bu değerlerin iyi olma zorunluluğu yoktur. Liderin bağlı olduğu değerler iyi de olabilir, kötü de; bu konuya büyük bir dikkatle yaklaşılması gerektiğini düşünüyorum. Hitler de, Saddam Hüseyin de tartışılmaz olarak güçlü liderlerdir ama izledikleri değerler kültürü olumsuz değerler üzerine inşa edilmiştir. Biz yine olumlu liderlik özelliklerine dönelim. Bu anlamda bence; "*Gerçek li-*

der; temsil ettiği değerlerin bedenlenmiş halidir.” Kendinden o kadar geçmiştir ki, hizmet etmeyi kafasına koyduğu varlık için en inanılmayacak fedakârlıkları bile yapmakta tereddüt etmez. Bu düşünce biçimini anlamaya çalışmaya gerek yok. Bu düşünce biçimi ya vardır, ya yoktur. Toplumların yapması gereken bu tür kendini adanmış bireylerinin enerjisini, o bireylerin de arzusuna uygun olarak toplum yararına yönlendirmek ve kullanmak olmalıdır. İşte Türkiye’nin kendini geliştiremeyen, değişime ayak uydurmaktansa onu geciktirmeye çalışan hâkim unsurlarının, Atatürk sonrasındaki süreçte en korktuğu insan tipleri, bu lider vasıflı gençlerdir. Ellerindeki bütün gücü ve olanakları, bu vatanın tek şansı olan bu vasıflara sahip gençlerini budamak için kullanan bu yapının artık durdurulması zorunluluğu kaçınılmaz olarak kendisini göstermektedir.

21. yüzyıl, tarihin bugüne dek kaydettiği diğer bütün zamanlardan daha karmaşık ve zor yönetilebilir bir süreç olarak yaşanacaktır. Bu yüzyılda rüzgarda savrulan yapraklar gibi oradan oraya uçuşmamak için, daha açık bir ifadeyle güvenliğimizi ve bekamızı yitirmemek için bir tek şansımız var. Türk Milleti’nin kendi içinden çıkaracağı, Atalarının özdeğerleriyle iş yapan, vatanına-milletine hizmet etme aşkıyla kendi varlığını hiçe sayan, koşulsuz-karşılıksız fedakâr, vatani ve milletin bölünmez bütünlüğü dışında hiçbir yere taraf olmayan, bütüncül bakış açısı, sosyal sorumluluk duygusu ile ve birleştirici, yapıcı tavırları ile iş yapma kararlılığında olan gençlerimizin artık önünü açmak zorundayız.

Sadece bu kadarı bile bütün problemleri sistemin doğal akışı içerisinde çözmeye yetecektir.

HERKES YETKİN OLDUĞU İŞİ YAPSA...

Türkiye'nin önemli verimlilik sorunlarından birinin, çeşitli kişi ve kurumların kendi yetkinlik, yetki ve sorumluluk alanları dışındaki pek çok uzmanlık gerektiren konuda, son derece iddialı olarak düşüncelerini ifade etme ve yayma çabası olduğunu düşünüyorum. Günümüzde meslekler bile kendi içinde çok sayıda alt uzmanlık alanına ayrılmışken ve her birinde rekabet avantajına sahip olabilmek için ciddi bir birikim, deneyim ve sürekli güncellenen bilgileri takip etmek için son derece disiplinli bir çalışma anlayışına ihtiyaç olduğu apaçık ortadayken, şu veya bu şekilde belirli bir konuma ulaşmış kişilerin, kendi uzmanlık alanları dışındaki, herbiri özel bir birikim gerektiren pek çok konuda da görüşlerini ifade ederek sürekli gündemde kalmaya çalışmalarını ve bu kişilerin de ciddiye alınmasını önemli bir sorun olarak değerlendiriyorum. Bütün bunlar olurken konuya gerçekten hâkim olan ve kamuoyunu bilgilendirme konusunda en doğru kaynak olabilecek pek çok unsurun, bu süreçlerin dışında kalması ve uzmanlık uzmanı birtakım kişilerin de kendi cehaletlerini geniş kitlelere fütursuzca yaymasının en üzücü, hatta en tehlikeli konuların başında geldiğini düşünüyorum.

Çağdaşlığı yakalamış ülkeler ve bu ülkelerdeki kurumlar bu gerçeği çok önceden keşfettikleri için; pek çok parçanın bir araya gelmesi ile oluşan ürünlerinde, ki bu ürün içinden gökdelene kadar aklınıza gelebilecek her şey olabilir, kaliteyi en üst düzeyde tutabilmek ve doğal olarak rekabet avantajına sahip olabilmek için, her bir parçanın o parçayı en kaliteli ve güvenli üreten temin edilmesi yolunu tercih ediyorlar. Bazı durumlarda maliyetler konusunda artışa sebep olabilse de, nihai ürünün kalitesini ve güvenilirliğini en üst düzeye çekebildiğinden dolayı, bugün için en çok tercih edilen üretim modelinin bu yönde olduğunu anlamamız gerekiyor.

İş uzmanına bırakma vizyonunu bir kez anladıktan sonra her alanda örneklerini daha kolay gözlemleyebiliriz. ABD Devlet başkanının 1000 civarındaki danışmanının her biri kendi konusunda en üst düzey uzmanlardan seçilir, ki bu konuların birço-

ğunu anlayışımız gereği bizler ancak fantazi olarak nitelendirebiliriz. Uygulamalarının doğruluğu yanlışlığı, etik olup olmadığı ayrı bir konu olmakla birlikte, ancak bu uzmanlar sayesinde ki Amerika büyük devlettir ve her konuda kendi menfaatlerini en üst düzeyde rahatlıkla koruyabilecek ön alıcı hamleleri düşünebilir ve yapabilir. Çünkü bilgiyi sisteminin temeline oturtmuştur ve bütün kararlarını bilgi temeline dayandırdığı hesaplar üzerine inşa eder. Bu bilgiyi her zaman güncel ve en doğru haliyle kullanabilmek için de yetişmiş uzmanlarla çalışır. Çeşitli uzmanların kendi konularındaki görüşlerini aldıktan sonra bu bilgilerin hepsini, devletin gizli bilgileri ile birlikte bütüncül bir bakış açısı ile, uzun dönemli yansımalarını da hesap ederek devlet politikası haline getirirler.

Medyamızın da sorumsuzluğu sonucunda ülkemizde ise, yetkinlik ve birikim seviyelerine bakılmaksızın, insanların konuları ve popülerlik seviyeleri çıkış noktası yapılarak her konuda her türlü sıradışı, cahilce hatta tehlikeli yorumların geniş kitlelere yayıldığını görmek bile mümkün olabiliyor. Konuları gerçekten bilenler de bu karmaşık yapı içerisinde düşüncelerini yeteri kadar duyuramayabiliyorlar. Bu konuda kendimizden bir örnek vermek gerekirse; deprem konularında artık herkesin doğru-yanlış bir fikrinin olduğu bu süreçte bile, bizler AKUT olarak deprem konularındaki bütün birikimimize rağmen, İstanbul'da yaşanabilecek depremin büyüklüğü, zararın ne seviyede olabileceği, ne zaman meydana gelebileceği, hangi bölgelerin daha fazla zarar görebileceği, nerelerin daha sağlam olduğu gibi birinci dereceden uzmanlık gerektiren ve söylenebilecek her cümlemin, toplumsal hassasiyet nedeniyle sorumluluğunun da çok önemli olduğu bize en yakın olan bir konuda bile, bu konuların uzmanı olmadığımız için, bu soruların bizlere de defalarca sorulmasına rağmen hiçbir zaman bu konular hakkında bir yorum yapmadık. Herkes kendi işini yapsın ve iyi yapsın, biz hep buna inandık. İyi bildiğimiz konularda mutlaka kendimizi öne çıkardık ama her yönüyle hâkim olmadığımız hiçbir konuda da bilgiçlik taslamadık.

Aynı konuya paralel olarak bir de ülkemizde çeşitli kişi ve kurumların kötü bir niyetle olmasa bile yine bir diğer kişi veya kurumun yetki ve sorumluluk alanına giren konulara karışması-

nın da doğru olmadığını düşündüğümü belirtmek isterim. Türkiye Cumhuriyeti devleti binlerce yıla yayılan bir örgütlü devlet geleneği olan bir toplumun ürünüdür. Dolayısıyla devlet yapılanması içerisinde her türlü kurum, uygulama alanı, yönetmelikler ve gelenekler zaten mevcuttur. Burada asıl sorun, on yıllara yayılan bir bölünmüşlük ve ulusal menfaatleri farklı algılamadan kaynaklanan asıl hedef tanımı konusudur. Farklı kurumlar, gruplar veya kişiler ülkenin çıkarlarını aynı platformda değerlendirmedikleri için tehdit ve menfaat algılamaları da farklı olarak yapılabilmekte ve bu durum da ülkemizde kurumlar arasında ciddi bir iletişim ve işbirliği sorununa yol açabilmektedir.

Kök sorun olarak tanımlayabileceğim bu problemi çözmeden ciddi bir ilerleme kaydetmemiz bence çok zor olacaktır. Burada ideal olan, devleti oluşturan kurumların herbirinin kendi uzmanlık, yetki ve sorumluluk alanına giren konularda, hepimiz için ortak olan ulusal menfaatlerimize uygun olacak şekilde üzerlerine düşeni yerine getirmeleridir. Ancak bölünmüşlükten ve farklı yaklaşımlardan kaynaklanan sebeplerle, kurumlarımızın eşgüdümlü olarak birbirlerinin verimliliğini ve gücünü artıracak şekilde ortak bir hedefe dönük olarak hareket edememeleri bize her dönemde büyük fırsat maliyetleri ve kayıplar yaşatmaktadır.

Tamamen yukarıda ifade ettiğim hayati bir problem olan ulusal menfaat veya tehdit algılaması farkından kaynaklanan bu sorunu daha da içinden çıkılamaz hale getiren bir diğer konu ise, kurumların kendi sorumluluk alanları dışındaki başka kurumların konularına sürekli olarak doğrudan veya dolaylı müdahalelerde bulunmalarıdır. Siyasetçi askerini işini yapmaya çalışmakta, asker siyasetçinin, medya bürokratin işine karışırken, iş dünyası politika üretmekte, sivil toplum devlet kurumlarının konularına karışmakta, gazeteci polislik ve savcılık yapmakta, vesaire. Bu durumun çok önemli bir diğer zararı ise, binlerce yıllık ortak yaşam ve kültür sonucunda varedtiğimiz kurumlarımızın anlamlarını, inandırıcılıklarını ve güvenilirliklerini kaybetmeleridir. Bunun sonucunda vatandaşlar hangi konuda nereye ve kime güveneceklerini iyice karıştırmış ve bu güvensiz ortamda devletin korunması birinci öncelik olan güvenilirliği sorgulanır hale gelmiştir.

Güçlü devlet geleneklerimize ve kurumlarımıza mutlaka sahip çıkmalıyız. Sorun olduğunu düşündüğümüz konularda eskisine rakip olacak ve sadece çatışmayı daha da kızıştıracak yeni yapay kurumlar yaratmak yerine, iyileştirmeyi her bir kurum içerisinde teker teker ve büyük bir ciddiyetle yapmalıyız. Şu veya bu sebeple kurum artık işlevsiz ise elbette kapatılabilir ama eski bir kurumun tanımlı bir işlevi varken sadece görüş farkı var diye yeni kurumlar yaratmanın bize hiçbir faydası olmayacağı gibi ilerleyen süreçte zararlı da olabilecektir. Eskiden olduğu gibi devlet örgütlenmesini var eden bütün resmi, asker, sivil kurumlar ortak menfaatler çerçevesinde eşgüdümlü olarak çalışabilecek hale getirilmelidir.

Bunu sağlayamadığımız taktirde kendi özkaynaklarımızla kendi kendimizle savaşıyor olduğumuzu sakın aklınızdan çıkarmayın.

TÜRKİYE'DE BİLGİ PAYLAŞIMI SORUNU

Aristo, toplumu elleri, ayakları, duyguları ve zekâsı olan bir dev olarak tanımlar. Toplum, kendisini oluşturan insanların ortak ürünüdür. Toplamların gücü de, kendisini oluşturan bireylerin ve grupların arasındaki işbirliği, güç birliği, kültür, etik, hukuk, sinerji, üretim, paylaşım ve benzeri ortak ürünlerle doğrudan ilişkilidir.

Ülkemizin bütün imkânları ve potansiyeline rağmen, uzun yıllardır yaşadığımız pek çok sorunun ve verimsizliğin nedenlerini anlamaya çalıştığım da, her sektörde bilgiyi elinde tutan sayılı bir azınlığın bu bilgiyi paylaşma konusundaki isteksizliği ve bu nedenle ortaya yayılan, halkı yanlış yönlendiren ve geniş kapsamlı bir dedikodu kültürüne yol açan, eksik, yanlış, taraflı, yönlendirilmiş bilgi yayma sürecinin önemli bir etken olduğunu görüyorum. Devlet organizmasındaki ilgili kurumların tanım-

lanmış, yetkilendirilmiş ve dolayısıyla sorumluluğu da verilmiş konularına rağmen, bugün hemen her yerde ve her konuda karşımıza çıkan taraflı yönlendirmeleri ve kirli bilgiyi doğru ve sınanmış bilgi ile ivedilikle değiştirmeyerek, halkı aydınlatmayarak, ancak sorun kendi makamına artık görmezden gelemeyeceği yöntemlerle eriştirildiğinde, bilgi kaynaklarını açarak elindeki bilgiyi son kertede paylaşmasının, toplumsal hayatımızda büyük kayıplara yol açtığını düşünüyorum.

Bu konuda kişisel anlamda beni en çok rahatsız eden unsur da, bu bilgiyi buldukları pozisyon gereği, yine bu ülkenin özkaynakları ile elde etmelerine ve bu bilginin devletin güvenliği ve bekası ile milletin refahı için olduğu konusundaki bütün etik, hukuki ve geleneksel zorunluluklara rağmen, artık kökleşmiş bir şekilde bilgi paylaşımına direnmelerini ve bilgi süreçlerinde kurumsallaşmış bir tekelcilik anlayışıyla hareket etmeleri olduğunu söyleyebilirim.

Sağlıklı, güvenli ve güçlü bir toplum oluşturmak için ihtiyaç duyduğumuz özelliklerin başında, toplumun kendi iç dinamikleri ile doğal akışı içerisinde ortaya çıkardığı, toplumsal bellekten ve ortak yaşananların doğru bilgi ile yorumlanması ve etkin paylaşımı ile oluşturulan ortak bilinç gelir. Ancak bilgi ve iletişim teknolojilerini, çağa ayak uyduracak şekilde güncelleyemeyen ve elindeki bilgiyi vatandaşlarıyla doğru modellemelerle paylaş(a)mayan toplumlar, ciddi bir uyumsuzluk, güvensizlik, edilgenlik ve sonuç olarak verimsizlikle karşılaşır. Ortak Bilinç'in oluşturulmasında, toplumun yetenekleri doğrultusunda anlayabileceği, uyum sağlayabileceği yaklaşım biçimleriyle kurgulanan ve bu şekilde paylaşılan açık bilgiler, toplumda normalden çok daha süratli olarak arzu edilen davranış değişikliğini meydana getirebilirler.

Bunu sağlamak için eldeki en kolay, ucuz ve zahmetsiz kullanılabilen kanal ise iletişim imkânlarının çeşitliliği ve her yere erişebilme gücü ile doğal olarak, her türlü medya kanalıdır. Toplumlar liderleri, yöneticileri, fikir önderleri, aydınları ile bu yönlendirmeyi rahatlıkla kurgulayabilirler. Ancak Türkiye'nin bu konuda başarılı olduğunu ne yazık ki söyleyemeyeceğim.

Toplumlar çağın koşullarına uyum sağlayabilirlerse büyürler, gelişirler ve güçlenirler. Bunun tam tersi de doğrudur. Bu gelişmeyi sağlamak için de, elindeki nüfus gücünü, eğitilmiş, bilgili, kültürlü, sağlıklı olarak yetiştirmek ve ona diğer toplumlar karşısında rekabet avantajına sahip olacak bir donanım kazandırmak en önemli konuların başında gelir. Birlikte davranabilmek ve bütünün enerjisini açığa çıkarabilmek, Japonların, “*hiçbiri-miz hepimiz kadar akıllı değiliz*” sözü ile ifade ettiği gibi, sadece akıllı değil, güçlü, hızlı, verimli gibi daha pek çok açılımda da kullanabileceğimiz bir fırsat avantajına sahiptir. Ancak bunun sağlanabilmesi için, geliştirilen ve üretilen doğru bilginin, uygun kanallarla ve metodlarla toplumla açık ve düzenli olarak paylaşılması, elit bilginin açık, sıradan bilgi haline dönüştürülmesi gerekmektedir.

Bu konular hakkında, birkaç örnekle konuyu açmaya çalışacağım. Kıbrıs Sorunu, AB sürecinde sıklıkla karşımıza çıkan bir problem olarak gündelik hayatımıza girmiş durumda. Garantörlük Antlaşması, 1974 Kıbrıs Barış Harekatı, Annan Planı ve daha pek çok konu son süreçte hayatımıza giren konular. Ancak bunların hiçbiri zamanında bize gerektiği şekilde ve yeteri kadar öğretilmediği için, toplumumuz beklenen tepkileri ver(e)meyerek, bu konuya ömrünü adayan kişi ve kurumları hayal kırıklığına uğrattı. Bu konudaki sorumlunun, hayatı boyunca Kıbrıs'ın stratejik önemi konusunda güvenebileceği kaynaklardan bir tek satır, bir tek cümle bile duyamamış olan, Kıbrıs'taki etkinliğimizi ve gücümüzü yitirdiğimiz taktirde, bir sonraki süreçte Ege Denizi'ndeki etkinlik ve gücümüzün de yitirileceği ve bunun Türkiye Cumhuriyeti'nin ulusal menfaatlerine en aykırı bir durum olduğu konusunda yeteri kadar uyarılmayan, bilgilendirilmeyen milletimiz olduğunu düşünmek sadece insafsızlık olacaktır.

Bir diğer örnek olarak son 30 yıldır, ASALA terör örgütünün Türk Diplomatlarına dönük saldırı eylemleri devletin müdahalesi ile durdurulduktan sonra, diaspora ermenilerinin taktik değiştirerek bütün dünyada Ermeni soykırımını yalanları ile dünya kamuoyunu yönlendirme çabalarını söyleyebiliriz. Diaspora Ermenilerinin bütün dünyada bu yönde yaptığı yoğun kampanya-

lara rağmen, sanki milletimizi ilgilendiren bir şey değilmiş gibi, anavatan dışında bizim hakkımızda olan ve yapılan şeyler bizi ilgilendirmiyormuş gibi düşünerek ve bu ulusal sorunu, sadece bu konu için kurulmuş, ne kadar fedakârca ve çalışkanlıkla mücadele ettiğine gerçekten inandığım ve bildiğim ekiplerle çözmeye çalışarak, 70 milyonluk Türk Milletinin ortak enerjisini ve duygusal gücünü kullanmadan sadece resmi kanallarla çözmeye çalışmak yine aynı şekilde verimlilikten uzak olacaktır.

Bir başka örnek olarak da, internet ortamında yayılan, Bor, Toryum, Plutonyum gibi madenlerimiz ve Petrol gibi kaynaklarımız hakkında yayılan doğruluğu ve yanlışlığı hakkında artık herkesin kafasını had safhada karıştıran yönlendirilmiş bilgileri sayabiliriz. Bunların ne amaçla yapıldığını veya ne amaçla yetkili, bilgili kurumlar tarafından doğrulanıp, yanlışlanmadığını kestiremiyorum, ancak sıradan bir vatandaş olarak bu kadar önemli konuların dedikodu malzemesi yapılmasına, bu konular hakkında resmi görevi ve sorumluluğu olan kurumların seyirci kalmasını hazmedemiyorum.

Yakın dönemde bir başka örnek olarak da, Çanakkale Destanının sembolleşmiş kahraman 57. Alayı'nın Sancağının Avustralya'daki Melbourne müzesinde bulunduğu dair iddiaları vermek isterim. Gerçekle hiç ilgisi olmayan bu durum hakkında, (Genel Kurmay Başkanlığı bu konuda gerekli açıklamayı resmi bir başvuru sonrasında yaptı) yine hangi amaçla olduğunu bilemediğim bir yönlendirilmiş bilgi süreci yaşanıyor internet ortamında.

Bİgi edinme hakkı yasası ile bir ölçüde bu durumun rahatlayacağını düşünüyorum. Umuyorum ki, alışılmış düzene göre önemli bir değişim getiren bu süreç en verimli şekilde kullanılabilir. Çünkü milletin desteği alınmadan hiçbir mücadele kazanılamaz, milletin ortak enerjisi ortak menfaatlere yönlendirilmeden, küresel anlamda vermek zorunda kalacağımız hiçbir mücadeleyi kazanamayız.

Çünkü hiçbirimiz hepimiz kadar güçlü değiliz...

BİLGİ ÇAĞINDA BİLGİYİ KULLANAMAMAK...

21. yüzyılın bilgi çağı olduğu ve bilgiyi elinde bulunduranın diğerlerine karşı önemli bir üstünlük kazanacağı, bugün artık herkesin kabul ettiği bir gerçek. Devletler, kurumlar ve insanlar arasındaki mücadele, çağımızda dünyayı defalarca kez yoketmeye yetecek güçteki mevcut silahlarla değil, bilgi kaynakları ve bu bilgi kaynaklarının çok çeşitli yöntemlerle ve yine çok çeşitli amaçlarla yönlendirilmesiyle yapılmaktadır. Günümüzde küresel alanda hegemonya veya bölgesel olarak üstünlük kurma amaçlı çalışmalar, yalnızca siyasal yada askeri baskıyla değil, ideolojik araç ve eylemlerle de yapılabilmektedir. Günümüzün en güçlü ve hızlı bilgi paylaşım kaynağı olan yazılı, görsel, işitsel medya ve tabii ki internet bu tür yönlendirmeler için son derece uygun ve düşük maliyetli fırsatlar yaratmaktadır. Bugün için teknolojinin ve bilimin bu tür iletişim imkânlarını iyi kullanan devletler, diğerleri karşısında her tür mücadeleye iki adım önde başlamaktadır.

Bilgi çağında bilgi yönetimi karşımıza çok önemli bir unsur olarak çıkıyor. İşlenmemiş ham verilerin yorumlanarak, kararlara ve uygulamalara zemin hazırlayacak işlenmiş bilgilere, yeni yorumlara dönüşümü ve uygulama ile bilginin işte fark yaratacak şekilde kullanımı olarak ifade edebileceğimiz bilgi yönetimi dayandığı temeller itibarı ile, kullanıcıya büyük avantaj sağlayacak güçtedir. Stratejide, karar mekanizmalarında ve fark yaratmada risk almak, “bilgi yönetimi” temeline dayalı hesaplardan güç alıyorsa, o artık “risk” olmaktan çıkmış, stratejik bir seçenek haline almış demektir. Bilgi yönetimi, salt teknoloji, akıl veya mantık da değildir. Bilgi Yönetimi, sezgi ve duyguları da içerir. Bu yüzden Atatürk’ün dediği gibi artık yalnız ufku değil, ufkun ötesini de görebilecek liderlere her seviyede acil olarak ihtiyacımız var.

Bilgi, “bilmek” sürecinde değil “olmak” sürecinde gerçek anlamını bulur ve değerine kavuşur. Bilgi yaşama yansıdığı takdirde bir anlam ifade eder. Kayıtlı kaynaklarda buldukları halde yaşamımızda hiçbir değişim-dönüşüm yaratmayan bilginin

varlığı ile yokluğu arasındaki fark bize göre rahatlıkla gözardı edilebilir. Gelişimi sürekli kılan şey, öğrendiklerimizin uygulamalarımıza, davranışlarımıza yansımadır. Bilginin daha sonra kullanılabilceği konusunda da önemli endişelerim olduğunu vurgulamak isterim. Sadece 20. yüzyılda insanlık, yerkürede varolduğu günden bugüne ürettiğinden daha fazla bilgi üretmiştir. 21. yüzyılın sonlarında ulaşacağımız hızı ve işleme kapasitesine erişeceğimiz bilginin boyutlarını bugünden hayal etmek bile çok zor. İnsanlık emin adımlarla, ancak doğal vahşiliğinden ve hükmetme arzusundan hiçbir şey kaybetmeden, sadece onun şeklini ve örtüsünü değiştirerek ilerlemektedir. Önümüzdeki süreç bugüne dek yaşananların yanında ölçülemez hızda ve boyutta olacaktır, sonuçları da öyle...

Anadolu gibi jeopolitik ve jeostratejik açılardan son derece kritik ve belirleyici bir coğrafyada yaşayan milletler ne olursa olsun güçlü olmak zorundadır. Anadolu, tarih boyunca üzerinde hiçbir zaman zayıf ve güçsüz bir milleti barındırmamıştır. İhtiyaç duyduğumuz bu gücün temel kaynağı da, çağımızda bilgi ve/veya bilgiye dayalı unsurlardır. Bir devletin gücünü, o devletin oluşturduğu milli birlik ve beraberlik içerisindeki milleti oluşturur. Milleti doğru bilgiyle donatmak ve milletin potansiyelini ülke için en doğru şekilde değerlendirmek için bilgi çağında bilgiyi yakalamak zorunda olduğumuzu bir an bile aklımızdan çıkarmamalıyız. Bugün için Türkiye, bilginin her şeyden daha değerli olduğu ve gelecek için en önemli belirleyici olduğu bu çağda, bilginin elde edilmesi, işlenmesi ve yorumlanarak yaşama yansıtılması anlamında büyük bir zafiyet içerisinde.

Bilgi teknolojilerinde önde giden ülkeler, hızla üretimlerini ve verimliliklerini arttırmakta, buna bağlı olarak gittikçe güçlenmekte ve kendi ölçeklerinde egemenliklerini sağlamlaştırmaktadırlar. Bu sürecin dışındaki ülkeler ancak ağır koşullar altında ve bilgiyi üreten ülkelerin izin verdiği ölçüde takipçi konumda olabilmektedir. Bu süreçte üreten, araştırma ve geliştirmeye ciddi kaynak aktaran ülkeler ve başkaları tarafından üretilmiş teknolojiyi alıp kullanan ülkeler arasındaki uçurum gittikçe daha tehlikeli boyutlara doğru gitmektedir. Türkiye bir an önce sahip olduğu bütün milli güç unsurlarıyla birlikte, anlamsız çekişmeleri

bir kenara bırakıp, bir bütün olarak hareket etmeli ve çağdaş medeniyetler içerisinde layık olduğu yere ulaşmak ve bilgi çağını ulusça yakalamak için her türlü önlemi almalıdır.

18. yüzyılda buhar makinesi ile sanayi devrimine geçen batıyı izleyebilmek için Mustafa Kemal'in kurduğu Cumhuriyeti beklemek zorunda kalan milletimiz, internet'e de 24 yıl gecikmeli olarak ulaşmıştır. Matbaa ile kıyaslayacak olursak bu süreci kabul edilebilir olarak da değerlendirmek mümkün olabilir, ancak 21. yüzyıl, bu tür gecikmelerin faturasını geciken tarafa çok ağır ödedecek bir katlamalı gelişim sistemi içerisinde, her bir gelişmenin bir diğerinin öncüsü olacak şekilde yaşanmaktadır. Bu tür bir çağda Türkiye'nin hiçbir şekilde kaybedecek dakikası yoktur. Sanayileşme sürecine geç başlayan ülkemiz, bu süreci yakalamaya çalışırken, sanayileşmiş ülkeler de boş durmayarak hızlanmış ve bilgi toplumu dediğimiz bugünkü toplum yapılarını yaratmıştır. Türkiye bir an önce kendisini bilgi toplumuna taşıyacak adımları atmalı ve toplumsal optimizasyona erişmelidir. Bilgi toplumuna geçiş için bilişim teknolojilerinin geliştirilmesi, ar-ge faaliyetlerine ağırlık verilmesi, verimlilik, kalite ve rekabetin artırılması, bilim ve teknoloji planlaması yapılması gibi hedeflerden bahsetmemiz gerekir. Bu çalışmalarını eşgüdümlü bir bütüncülükle yönetilmesi gerektiğini de vurgulamalıyız.

Sorunlarımıza yüzeysel ve geçici çözümler yerine köklü çözümler üretmek zorundayız. Yetişmekte olan genç nüfusumuzun bilgi teknolojileri çerçevesinde eğitilmesi ve bu insan gücümüze üretime dönük iş olanaklarının açılması Türkiye'nin kalkınmasında önemli bir avantaj yaratacaktır. Ulusça uygulayacağımız politika yaratıcılığa, üretkenliğe, katılımcılığa ve başarıya yönelik olmalıdır. Türkiye'nin gelecek kısa, orta ve uzun erimli ihtiyaçları doğru bir şekilde tespit edilmeli ve çağımızın bilgi teknolojileri temel alınarak buna dönük insan kaynağı yetiştirilmelidir.

Ülkemizin ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan gelişmesinin sağlanabilmesi için çözümü gereken sorunların en önde geleni kuşkusuz eğitimidir. Ülke ekonomisinin belirlenen hedeflere ulaşmasında, artan nüfusun gereksinimlerini karşılamak ama-

cıyla, değişen ekonomik, sosyal ve teknolojik koşullara paralel olarak eğitimin de yenilenmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda ekonomik ve toplumsal kalkınma için gerekli itici güçlerden biri de toplumsal okuma alışkanlığının veya kitap kültürünün ülke çapında gelişmesidir. Bugünkü popüler kültür yaratma ve medya yönlendirmesi sistemimizle bunun sağlanabilmesi, keskin bir dönüş yapmadığımız sürece neredeyse imkânsızdır. Dünyanın bilgi çağını yaşadığı ve geleceğin muazzam rekabet ortamına kendisini hazırladığı 21. yüzyılın daha başında, toplum olarak bu yarışın çok dışında ve hedeflerinin çok uzağındayız. Bu süreci bir an evvel tersine çeviremezsek, torunlarımız için gelecek, bizim kuşağımız için olduğundan çok daha zor olacak. Hala Mustafa Kemal ve arkadaşlarının mirasını yiyen bir toplum olarak, bizden sonraki kuşaklara yıkılmaya mahkûm bir sistem bırakmış olmanın utancı hepimizin olacak.

Ekonomik güce ve stratejik öngörüye sahip olmayan bir devletin birbiriyle çelişkili yada birbirinin etkisini yok eden kararlar alacağını, krizler karşısında o günkü durumu kurtaracak ancak gelecekte aynı sorunun daha güçlü olarak yaşanmasını engellemekten çok uzak geçici birtakım önlemler almakla yetineceğini, hazırlıksız olmasından dolayı plansız bir şekilde kaynaklarını verimsiz kullanarak hazır olmadığı bir geleceğe doğru sürükleneceğini ve sonuçta diğer güçlerin ürettikleri stratejik öngörülerin edilgen bir unsuru olmaktan öteye gidemeyeceğini söylemek yanlış olmayacaktır. Bu bağlamda bir an önce bilgi çağına ayak uydurabilmek ve bize çok değerli zamanımızı kaybettiren unsurlardan silkinerek geleceğe hazır olmak için, etkin bir planlama çerçevesinde insan kaynaklarımızı en doğru ve verimli şekilde geliştirmek ve geleceğimizi layık olduğumuz şekilde yaratmak için bilgiyi yaşamımıza yansıtarak davranışlarımızda ve uygulamalarımızda doğru değişimleri yaratmak zorundayız.

Bu konuda ikinci bir şansımız olmayabilir...

ERMENİ SOYKIRIMI İDDİALARINI NEDEN ÇÖZEMİYORUZ?

Her şeyden önce kişisel ve ulusal onuruna en üst düzeyde bağlı bir Türk genci olarak, en az 30 yıldır bütün dünyada planlı ve örgütlü bir şekilde yayılan Ermeni Soykırımı yalanlarına karşı, zamanında görevini yapmayan veya eksik yapanlara karşı içimde gerçekten ciddi bir kızgınlık olduğunu ifade etmek isterim. Her zaman gurur duyduğum atalarımın, insanlık suçu olarak tanımlanan soykırım uygulayıcıları olduğu duygusu ile yaşamak zorunda kaldığım psikolojik baskıdan dolayı beni en çok rahatsız eden, hatta utandıran konu, ellerindeki bütün bilgi birikimi, bütçe, imkân, görev ve sorumluluğa rağmen bu meseleyi bunca zamandır çözemeyen ve bugünlere doğru gelişini seyreden kendi ülkemizin insanıdır.

Yıllardır yaşamaktan, görmekten had safhada rahatsız olduğum; bizim görev süremizde ortaya çıkmasın da ne olursa olsun düşüncesi ile iş yapma anlayışını bir türlü hazmedemiyorum. Belirli bir göreve, belirli bir süre için seçilen ya da atanan kişilerin, kendilerinden önceki sorumluların sorumsuz tutumu nedeniyle, çözülmek bir yana, kayda değer bir iyileştirme bile yapılamayan pek çok konuda, sadece görev süresini en az krizle atlatmak şeklinde bir yaklaşımla sürdüren toplumumuzdaki hâkim zihniyeti anlayamıyorum. Kriz artık kaçınılmaz olarak yaklaştığını gösterdiğinde veya ortaya çıktığında, o dönemde konudan sorumlu kişi ve kurumların ellerinden geleni milletimize yaraşır bir direngenlikle, büyük bir gayret ve fedakârlıkla yaptığını görmek beni tatmin etmiyor. Bu sistemsizlik içerisinde, krizi yaşamak ve yönetmek zorunda kalanların, örneğin bugün bu Ermeni meselesi konusunda olduğu gibi, şimdiki yetkililerin kahramanca ve fedakârca mücadele ediyor olduğunu görmek bile ne yazık ki beni rahatlatmıyor. Çünkü küresel mücadelenin kurallarını çok iyi bilen rakiplerine karşı, 70 milyonluk Türk Milletinin ortak enerjisini ve buradan yaratılacak olan sinerjiyi kullan(a)madan, sadece kendi çabaları ile, neredeyse bütün dünyaya karşı,

hem de sahte belgeler ve yalanlar üzerine kurulu hiçbir şekilde denk olmayan bir mücadele vermek zorunda kalıyorlar.

Bu ülkenin uzun zamanın birikimi ile oluşmuş, gerçekten çözümlü çok zor olan ciddi sorunları var. Bunu herkes kabul ediyor, ancak hiçbirisi çözümsüz değil. Sadece çözecek kararlılıkta ve uzun dönem hesap yapabilecek ve uzun dönemli karar ve eylemleri süreç içerisinde takip edebilecek bir sisteme ihtiyacımız var. Yıllardır kısa dönemli ve günü kurtarmaya dönük kararlar ve eylemlerle hiçbir yere varamadığımızı, daha da kötüsü, sorunlarımızın katlanarak büyüdüğünü ve gelecek kuşaklara birer saatli bomba olarak teslim edildiğini milletçe ne zaman anlayacağız gerçekten merak ediyorum. Bu durumun en önemli kök sorununun; ülkemizde bilinçli ve planlı olarak yıllardır uygulanan ve önemli ölçüde de başarı elde edilen, son derece güçlü Türkiye Cumhuriyeti ulus devletinin cefakar milletini, uydurma gerekçelerle yapay alt kimliklere bölmek olduğunu düşündüğümü de eklemek isterim. Her işini kendisini yakın bulduğu alt kimlik grupları içerisinde çözme anlayışına uyum sağlamak zorunda bırakılmış milletimizin, taraftarlık doğurduğu gibi doğal olarak karşıtlığı da beraberinde getiren bu ilkel ve tehlikeli düşüncüyü bir kenara savurup; “Biz 70 milyonluk bir aileyiz, içimizde iyi de vardır, kötü de; zengin de vardır, yoksul da; hırslı da vardır, hırsız da ama hepsi bizdendir” diyeceği güne dek de bu ve benzeri sorunları etkin ve hızlı bir şekilde çözebileceğimize ne yazık ki pek güvenim yok.

Gölcük Depremi, insani ölçeğimizle bizim anlayamayacağımız bir mekanizma ile 17 Ağustos 1999 tarihinde yaşanmıştı. Doğal olarak depremin zamanını bilemiyor ancak o ölçekte bir depremin bir gün yaşanabileceği olasılığını biliyorduk. Buna rağmen gerekli hazırlıkları yapmadığımız, önlemleri almadığımız, vatandaşımızı bilgilendirmediğimiz için, tarihini bilemediğimiz ancak gelebileceği olasılığını en azından ilgilileri tarafından bildiğimiz bir doğa olayı, bir kitlesel afete dönüştü ve ülkemize çok büyük zarar verdi. O gün Başbakan, bakan, genel müdür koltuğunda oturanlar da, ellerindeki imkânlar çerçevesinde her şeylerini ortaya koyup mücadele ettiler. Ancak ne yazık ki, hepimizin bildiği gibi çok ağır can ve mal kayıplarını engelleye-

mediler. Çünkü bu kayıpları engellemek için daha önceden hazırlıklı olmak, önlemleri almış olmak gerekirdi.

Aynı mekanizma bugün Ermeni Soykırımını iddialarında da işliyor. *“Biz bu meseleyi Lozan’da çözmüştük; bunun böyle olmadığına sayısız kanıtı mevcut; asılsız soykırım iddialarının hiçbir dayanağı yoktur”* diyerek işin içinden çıktığımızı sanmak en basit ifadeyle başını kuma gömmekten başka bir şey değildir. Ermeni Soykırım iddiaları bugünün meselesi değildir, elbette ki AKP ve CHP’nin kişisel sorunu da değildir, sadece 90. yıl ve sonrası onlara denk geldiği için, süreci onlar yaşamaktadır.

Küresel dengeler farklı olsaydı, bu konu 80. veya 70. yılda da karşımıza çıkartılmış olabilirdi, veya bu dönemi sessiz geçirip 100. yılı da bekleyebilirdi. Burada anlaşılması gereken asıl konu, rakibin elinde istediği zaman bize karşı kullanabileceği bu tür etkili bir silah varken, gerekli önlemleri almayıp mücadele zamanını belirleme inisiyatifini ona bırakmış olmanın acizliğidir. Mustafa Kemal, 1919 yılında daha Kurtuluş Savaşı yıllarında, Cumhuriyet kurulmadan önce bile bu konu hakkında bizi uyarmıştır; *“Ermeni Sorunu, Ermeni ulusunun gerçek çıkarlarından çok, dünya kapitalistlerinin (emperyalistlerinin) ekonomik ve politik çıkarlarına göre çözümlenmek istenmiştir.”*

Ermeni terörünün Devletin kararlı tavrı ile bitirildiği dönemden bu yana en azından son 30 yıldır gündemde olan, bugünlere doğru geliyor olduğu son derece aşık olan ancak gerekli hazırlıkları tam olarak yapılmayan bu süreçte, tek yapmamız gereken, milletin enerjisini de sürece dahil etmek ve onu bu konular hakkında, oyunu küresel ölçekte oynayan rakiplere karşı hazırlamaktır. 70 milyonluk haklılığına ve davasına inanmış bir milletin, hele Türk Milletinin karşısında hiçbir güç duramaz. Ancak ne yazık ki, yıllardır içte ve dışta muazzam bütçelerle sürdürülen yanlış propaganda yüzünden bizim vatandaşlarımızın içinde bile, zamanında bilgilendirilmediği ve öğretilmediği için, inanmayı hiç istemese de kafasında bir “acaba” diye soru işareti oluşan emin olun azımsanmayacak bir kitle var.

Bu konuda, Türk düşmanlığını bir geçim kaynağı haline getiren ve varlıklarını sürdürebilmek için, her gün yeni yalanlar ve

sahte belgelerle dünya kamuoyunu yalan yanlış yönlendiren diaspora Ermenilerinin ve onlara kendi menfaatleri nedeniyle destek veren ülkelerin 2005 yılı 24 Nisan'ında başlayacak şekilde bütün dünyada çok büyük bir kampanyaya girişeceğini, hiçbir şekilde konumuz olmadığı halde biz AKUT derneği olarak bile öngörebilmişken ve 11 Şubat 2005 tarihinde; AKUT, "ERMENİ SOYKIRIMI" YALANLARINA KARŞI TÜRK ULUSUNU GÖREVE ÇAĞIRIYOR başlıklı bir basın duyurusu ile konuya dikkat çekmeye çalışmışken, bu konunun asıl muhataplarının 24 Nisan 2005 sonrasında pozisyon almaya çalışmalarını kendi adıma kabul edemiyorum.

Askerlikte çok sevdiğim ve kendi hayatımda da sürekli olarak uygulamaya çalıştığım bir öğreti var; "*Politik hatalar, stratejik başarılarla, stratejik hatalar da taktik başarılarla düzeltilmez.*" Dolayısıyla siz stratejik olarak açık verdiğiniz, hatalı kurguladığınız bir mücadeleyi, taktik seviyedeki bütün fedakârlığınız ve çabanıza rağmen düzeltemezsiniz, sadece sözkonusu sorunun tüm etki gücü ile karşılaşmayı geciktirebilirsiniz.

Ülkemizi yıllardır yönetenler, hangi siyasi vizyondan veya hangi eğitim-kültür seviyesinden geliyor olurlarsa olsunlar, ne yazık ki bu basit kuramdaki mantığı ciddiye almadıkları için, bir türlü başımızı dertten kurtaramıyoruz. Devletine, milletine koşulsuz, kuralsız, gönülden bağlı yurttaşlarımızın her dönem şu veya bu sıkıntıdan dolayı acı çekmesini, sıkıntı yaşamasını bir türlü engelleyemiyoruz.

EGE, MUTLAKA BARIŞ VE DOSTLUK DENİZİ OLMALI AMA...

Büyük Önder Atatürk'ün Cumhuriyet'imizi kurarken temel aldığı ilkelerin başında; "Yurtta Sulh Cihanda Sulh" gelir. Bu sözü

ancak onun gibi bir savaş sanatı ustası dile getirebilir ve içini doldurabilirdi. Savaşın ne kadar korkunç bir şey olduğunu, hayatı cepheden cepheye koşmakla geçen Mustafa Kemal gibi gerçek savaşçılar çok iyi bilir. Teoriler ve tarih kitapları, gerçek savaş karşısında korkunçluğu ve acıları ifade etmekte ve yansıtmakta çok yetersiz kalırlar. Gençliği hep ateş altında geçen Mustafa Kemal savaşı, milletin hayatı tehlikede olmadığı sürece bir cinayet olarak tanımlamıştır. TBMM'nin birinci yılında yaptığı konuşmada ulusal bağımsızlığı bir hayat meselesi olarak değerlendirmiş ve şunu eklemiştir; *“Millet ve memleketin menfaatleri icap ettirirse, insanlığı teşkil eden milletlerden her biriyle medeniyet icabı olan dostluk ve siyaset münasebetlerini büyük bir hassasiyetle takdir ederim. Ancak, benim milletimi esir etmek isteyen herhangi bir milletin, bu arzusundan vazgeçinceye kadar, amansız düşmanıyım.”*

Mustafa Kemal'in gösterdiği yolda ilerleyen Türk milleti de, Ata'sı gibi değerlendirir diğer milletleri ve her zaman büyük bir hassasiyetle, dikkatle, eşitlik ve karşılıklılık ilkesiyle yürütür bu devletlerle ilişkilerini. Bu çerçevede, kural olarak barış isteyen Türk milleti, diğer sınırlarında olduğu gibi Ege'de de hiçbir şekilde sorun çıkmasını arzu etmez. Aynı şey eminim Yunanistan'ın bize benzeyen akdenizli, sıcak kanlı halkı için de geçerlidir. Yüzlerce yıldır paylaştığımız bu ortak coğrafya her iki halkı da birbirine yaklaştırmış ve kültürlerinin kısmen ortak şekillenmesine sebep olmuştur. Bu yüzden yemeklerimiz ve müziğimiz birbirine benzediği gibi fizik olarak bile birbirimize benzeriz. Aslında Atatürk'ün dediği gibi bu ortak coğrafyada, ki devletler yaşadıkları coğrafyanın eseridir, çok daha dengeli, huzurlu ve barış içinde yaşamayı başarabilirsek, birbirimize karşı yürüttüğümüz gerilim siyasetini bırakıp, bunun için harcadığımız kaynakları devletlerimizin kalkınmasına ve milletlerimizin refahına ayırabilirsek, şüphesiz hayat her iki millet için de çok daha güzel olacaktır.

Bunları söyledikten sonra Yunanistan ve Türkiye'nin neden Ege ve Kıbrıs'ta bir türlü orta yolu bulamadığını anlamaya çalışmak için biraz tarihe bakmamız gerekir. Yüzyıllardır süren sorunların en önemli sebebi, söz konusu coğrafya üzerinde yaşa-

yan iki ülkenin egemenlik haklarında önemli yaklaşım farkları olması ve bu farklı yaklaşımların uluslararası hukuk ölçeğinde çözülememesidir.

Bu sorunları şöyle sıralayabiliriz; karasuları sorunu, kıta sahanlığının sınırlandırılması sorunu, hava sahası sorunları, gayri askeri statüdeki adaların silahlandırılması sorunu, Ege’de egemenliği uluslararası anlaşmalar ile Yunanistan’a devredilmemiş ada, adacık ve kayalıklar (coğrafi formasyonlar) sorunu, arama-kurtarma sorumluluk sahası sorunu, bir de tabii ki bugünlerde gündemimizde olan Kıbrıs sorunu. Bu sorunlar elbette ki çözülebilir ve her iki halkın huzur ve barış içerisinde yaşayabilmesi için, hatta sadece bu iki halkın değil, bağlantılı olarak boğazlar ve Ege ile kendi ulusal menfaatleri gereği ilgilenen çevremizdeki diğer devletlerin de barış ve huzuru için çözümlenmelidir de. Ancak burada unutulmaması gereken, karşılıklı verilen sözlerin değil, devletçe kayıt ve güvence altına alınmış anlaşmalar ve sonrasında yaşanan fiili durumun asli olduğudur.

Yunanistan ve Türkiye arasındaki sorunların, Türkiye Avrupa Birliği’ne girdiğinde hemen çözüleceğini iddia eden söyleme de katılmadığımı ifade etmek isterim. Çünkü bir ülkenin egemenlik hakları alanında kalan yerlerdeki mutlak hâkimiyeti, ahdi hukuk gereği o ülkeye sözkonusu kara, deniz ve hava sahası içerisinde, yeraltı ve yerüstü kaynaklarını kullanma, enerji nakil hatlarından ücret alma ve deniz ticaretinden doğan haklar da dahil olmak üzere her türlü hakkı da beraberinde verir. Sonuçta Ege’de herkes kendi kıta sahanlığı kadar alanda deniz altı ve deniz üstü-hava alanlarında her türlü imtiyaza sahip olacak şekilde hareket edebilecektir. Günümüzün sıcak sorunu Yunanistan’ın karasularını 6 milden 12 mile çıkarma isteği, Avrupa Birliği ile veya değil, Türkiye için kabul edilemez niteliktedir. Çünkü bu işlem gerçekleşirse Ege denizinde Yunanistan’ın hak sahibi olacağı alan 23 birim, Türkiye’nin hak sahibi olacağı alan sadece 1 birim artacaktır. Bu gelişmenin sadece Türkiye için değil ABD ve Rusya için de kabul edilemez olduğunu anlamak için uzman olmaya gerek yok.

Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne katılmasının çözüme ulaşmada büyük yol katettireceği elbette ki bir gerçektir, ancak yüzler-

ce yıldır süregiden tarihsel sorunlar bu kadar kısa sürede, sanki hiç varolmamışlar gibi çözülemez. İki ülke arasında süregiden politik ve kişisel güvensizlik ancak zamanla ve karşılıklı geri adımlarla kabul edilebilir bir noktaya çekilebilir ki, tarihsel süreçte karşılıklı olarak düşmanlık yaklaşımıyla yetişmiş kültürlerin bu süreci tersine çevirmesi mümkün olmakla birlikte, çok dikkatli bir yönetim sürecine de ihtiyaç duyar. Her iki ülke de, kendi eğitim kitaplarında karşı tarafın sivil halka yaptığı zulümleri daha çocuk yaşta vatandaşlarına aktarmakta ve gelecekle ilgili algılamalarına bu ezeli düşman formasyonunu yıllardır yerleştirmektedir. Burada haklı veya haksız ayırımına gitmeden, sadece olgusal olarak önce bu gerçeği anlamalı ve eğer bu sorunu çözme niyetindeyseniz, elimizi doğru değerlendirmek zorunda olduğumuzu vurgulamak istiyorum. Burada en önemli konu bu iyi niyet hamlelerinin ancak karşılıklı olarak yapılması halinde bir yere varabileceğini unutmamaktır.

Atina Depremi sonrasında gittiğimiz kurtarma çalışmalarında AKUT ekibi olarak yaptığımız yardım çalışmalarından sonra, Yunanistan Cumhurbaşkanı tarafından kabul edilmiş ve iki ülke arasında yeni bir yakınlaşma sürecinin başlamasına önayak olmuştu. Bu gelişme çok iyi yönde ve doğru olmakla birlikte, süreç ancak diğer yan unsurlarıyla birlikte ve tam olarak doğru sürdürülebilirse amacına varabilecektir. Aynı şekilde Türkiye ve Yunanistan Milli Eğitim Bakanlıkları, bir süredir yapılan görüşmelerle ders kitaplarındaki karşılıklı vahşet hikâyelerini azaltma yoluna gitme kararı almıştır. Bunlar elbette ki her iki halk için çok hoş ve olumlu gelişmeler, gelecekte arzu edilen barışı ve huzuru sağlamayı kolaylaştırabilecek temellerdir. Ancak yine de, olayları kendimizi rehavete kaptırıp gevşeyerek değil de, Büyük Önder'imizin dediği gibi milli menfaatlerimiz çerçevesinde değerlendirmek zorundayız. Bu yeni yakınlaşma sürecini yaşarken aklımızdan çıkarmayacağımız tek şey, tedbiri elden bırakmaktır. Türkiye'nin en büyük başbelası PKK terör örgütünün başının Güney Kıbrıs Rum Yönetimi pasaportu ile Yunanistan'ın Kenya büyükelçiliğinde yakalandığı gerçeğini bir an bile aklımızdan çıkarmamalıyız.

Sade bir vatandaş olarak, dönemin Dışişleri Bakanlığındaki

yetkililerine bu süreci neden bu kadar yumuşak çözdüklerini ve Yunanistan ve GKRY iki eli kanda yakalanmışken, dünyanın terörist kabul ettiği, bir zamanlar destekledikleri halde Suriye'nin, İtalya'nın ve Rusya'nın bile dışlamak zorunda kaldığı ve hiçbir ülkenin adını bile duymak istemediği bir terör örgütü liderine her türlü lojistik desteği ve bunun ötesinde pasaport bile veren bir zihniyetin neden bu süreçten kolayca çıkmasına izin verdiklerini sormak isterdim. Bu korkunç sürecin içinde yer alan bu iki ülke, bugün karşımıza terörün her türlüşünü lanetleyen Avrupa Birliğinin bir üyesi ve yakın zamanda üye olacak bir aday olarak çıkmaktadır. (Bu yazıyı yazdığımda henüz GKRY AB üyesi değildi) Bu sayede de Türkiye için hayati önem taşıyan Kıbrıs görüşmelerine bizden daha üstün bir konumda katılmaktadır. Bunda bizim kadrolarımızın hatası olup olmadığını sanırım tarih bize söyleyecektir.

1999'a dek, Türk aleyhtarı olan, Türkiye'yi bölmeye, yıkmaya yönelmiş bütün unsurlarla –terörizm dahil (ASALA ve PKK) gizli veya açık işbirliği içinde bulunan Yunanistan ile Türkiye arasında yakınlaşma süreci geçmişe göre bu kadar iyi giderken, kişisel kanaatim olarak Türk tarafının gereğinden fazla iyi niyeti ve bu konulardaki pasif duruşuna karşılık, Yunanistan Parlamentosu'nun ilgili komisyonunun, 1994 yılında "Pontuslu Rumların Soykırımı" nı anma günü olarak ilan ettiği 19 Mayıs günü ile ilgili kararnameyi Yunanistan Cumhurbaşkanınının 2001 yılında imzalaması ve yine aynı kararnameyi bugünlerde dostluk ilişkileri geliştirmeye ve iki farklı halkı birarada yaşatmaya çalıştığımız Kıbrıs'ta, GKRY'nin de geçtiğimiz günlerde bu kararnameyi resmen imzalamış olması bence oldukça düşündürücüdür.

Bizler sadece ve sadece eşit koşullar altında, karşılıklılık ilkeleri çerçevesinde barış ve dostluk istiyoruz. Bunun olması için de her türlü fedakârlığı yapmaya hazır olduğumuzu defalarca ispatlamış durumdayız. Ancak barış, her iki taraf da aynı niyet ve eylem içerisinde olursa sağlanabilecek son derece kırılgan ve alıngan bir olgudur. Bu konuda Yunanistan ve GKRY devletlerinin de en az Türk tarafı kadar dikkatli ve hassas olması gerektiğini düşünüyorum. Bu hassasiyeti ve karşılıklı – kontrollü güveni sağlayabildiğimiz ölçekte her iki halk da kazanacaktır, Avru-

pa ve çevredeki bütün devletler de öyle...

Genel vizyonla ilgili konuları içeren birkaç makalemi de sizlerle burada paylaşıp bu bölümü de bitirmek istiyorum.

DEVLET BÜYÜKLERİ AFETLERDE NASIL DAVRANMALI?

Gündemde herhangi bir doğal afet, deprem, sel, büyük bir yıkım-kırım yokken, uzun zamandır beni rahatsız eden bir konu hakkında düşüncelerimi paylaşmak istiyorum. Özellikle bu tür bir sıkıntının hiç aklımızda olmadığı bir dönemi seçtim ki, tamamen gündem dışı olsun ve yazdıklarım herhangi bir yanlış anlamaya sebep olmasın.

Artık hepimizin bildiği gibi Türkiye güçlü doğa olaylarına açık bir ülke, yaşadığımız olağanüstü güzel ve değerli coğrafya için aslında ödemek zorunda olduğumuz bence önemsiz bir bedel bu. Ancak plansızlığımız, ders almayı reddedişimiz ve uzun dönemli hesap yapmayı bütün ağır derslere ve ödemek zorunda kaldığımız bütün ağır bedellere rağmen hâlâ öğrenenememiş olmamızdan dolayı, bu güçlü doğa olayları karşımıza doğal afetler olarak çıkıyor ve malımızı, canımızı, milli servetimizi yıkıyor, kırıyor, eziyor, yakıyor, yok ediyor.

Bütün yapmamız gereken içinde bulunduğumuz coğrafyanın şartlarına “sadece” uyum sağlamak, onları öğrenmek ve gerekli tedbirleri almak. Bu kadar basit bir konuyu bile; kısa dönem hesap yapmaktan başka bir vizyon geliştiremeyen kendi ve yandaşlarının menfaatlerini vatanının, milletinin menfaatlerinin önünde gören sözde yöneticileri-sahte liderleri eliyle bir türlü çözemeyen ama olağanüstü hoşgörüsü, sabrı ve erdemıyla her türlü sıkıntıya katlanan bu asil milletin çektiği acıların adı ve ucuz sebeplerini gören biri olarak içimin ne kadar acıdığını size

anlatabilmem mümkün değil. Bir kuruşluk kişisel menfaat uğruna, tarihte en asil yerlerden birine sahip bu milletin bunca sıkıntı ve acı çekmesini; diğer milletler uzaya giderken, yaşadıkları coğrafyayı bir yeryüzü cennetine dönüştürmek için ellerinden gelen ortak çabayı gösterirken, bizim kördüğüşü içinde birbirimizi kırmamızı, gelecek yokmuş gibi yaşamamızı sizler gibi ben de içime sindiremiyorum.

Bugünden alabileceğimiz birtakım önlemlerle, güçlü doğa olaylarını yıkıcı doğal afetlere dönüştürmeden veya en azından çok daha az zararlı atlatılabilecek bir seviyede tutmayı başara-bilecek bilgiye, teknolojiye ve imkânlarla sahipken, bunu basit, cahilce hatta kötü niyetli hesaplar uğruna kullanamıyor olmamızı bir türlü anlayamıyorum. Gerçekte doğal afetlere karşı yapabileceğimiz çok şey var, zannedildiği gibi elimiz kolumuz bağlı değiliz. Kaderimizde ne var ise o olur diyerek işin içinden çıkmaya kalkmak da kabul edilemez. Elbette ki herkes gibi biz de kaderimizi, nasibimizi yaşayacağız. Geçmişin en güçlü imparatorluğuyken, bugün hepimizi üzen, hatta utandıran bir haldeyiz, ancak yine de önce tedbir sonra tevekkül. Biz tedbirlerimizi almaya başladığımız gün, kaderimiz de ona göre değişecek ve yeniden şekillenecek.

Geçtiğimiz büyük afetler ve doğa olayları sonrasında hepimizin basından takip ettiği gibi başbakanlarımız, bakanlarımız, devletin değişik kademelerinin ileri gelenleri, konu hakkında hiçbir bilgileri ve birikimleri olmadığı ve çözüme en küçük bir katkıları olamayacağını gayet iyi bildikleri halde, afet bölgelerine devletin en üst düzey imkânları ile gitmekte, boy göstermekte ve vatandaşlarının yanlarında oldukları, acılarını en kısa sürede giderecekleri gibi birtakım kalıp cümleler ederek tekrar geldikleri gibi tozu dumana katarak ayrılmaktalar. Afet bölgeleri artık hepimizin bildiği gibi her açıdan son derece hassas bölgelerdir. İnsanlar acı, korku ve endişe içindedir, canları, malları büyük zarara uğramıştır, çaresizdirler, kaderlerine kızgın, başlarına gelene öfkeli-dirler. Yaşanan acı olayda kendi payları da varsa bile, olayların acısı ve sıcaklığı içerisinde göremezler ve hep bir suçlu ararlar. Bu psikolojiyi çok iyi bilen yöneticiler de, aslında olaylarda kendi iradesiz, ilgisiz, ve sorumsuz tavırlarının

da sorumluluğu olduğunu çok iyi bildikleri halde, bir helikoptere atlayıp afet bölgesinde vatandaşlarının yanında görünmeyi ve bu sayede sorumluluğu üzerlerinden atmayı çok iyi becerirler. Çoğu zaman da bir günah keçisi seçilir ve bütün suç onun üstüne yıkılıp diğerleri aklanır.

Bütün bu devletin ileri gelenlerinin bölgeye gelmesi, gitmesi, devletin teamülleri gereği birtakım kurallar ve protokoller üzerinden yapılır. Afet nedeniyle elbette ki bu protokollerde esneklik olur ancak yine de zaten imkânları iyice zarar görmüş, düzeni karmakarışık olan bölgede bu tür bir üst düzey ziyaretin yarattığı karmaşa, bölgedeki arama kurtarma, tıbbi destek, insani yardım, yeniden yapılanma gibi birinci öncelikli bütün çalışmaları sekteye uğratar. 10 yıldan fazladır arama kurtarmanın her türlüsünü, değişik seviyelerde sorumluluk alarak yaşamış biri olarak, bu durumun son derece gereksiz hatta birçok kayıba yol açan verimsiz bir uygulama olduğunu vurgulamak isterim. Devletin en üst makamlarının sorunları dinlemek, çözüm bulmak amacıyla bölgeye gelmesinin yarattığı duygusal rahatlamanın elbette ki ben de farkındayım ancak sonuca en küçük bir etkisi olmayan sadece görüntüde bir psikolojik rahatlama yaratan bu tür uygulamaların verimsiz olduğunu, hatta işleyişte birtakım kayıplara yol açtığını düşünüyorum.

Çağdaş toplumlarda uzmanlar ve uzmanlıklar vardır. İhtiyaç dahilinde uzmanların bölgeye gitmesi ve koordinasyonu gerekirse ellerine almaları veya mahalli idare ile birlikte yürütmeleleri en doğru uygulama biçimi olarak karşımıza çıkar. Devlet protokolünün en üst düzeyindeki kişilerin, doğal olarak konumları, birikimleri ve sorumlulukları gereği çözüme hiçbir katkıları olmayacağı apaçık ortadayken, sadece olayı yerinde inceleme gerekçesi ile, yaratacağı bütün kaosa ve sıkıntıya rağmen her seferinde devletin imkânları ile afet bölgelerine gitmelerinin süreç içinde birçok kayıba yol açtığı için son derece yanlış bir anlayış olduğunu düşünüyorum.

Liderlikte ve yöneticikte, bu konumdaki kişinin vasıfları arasında organizasyonel ve operasyonel olarak iki farklı etki alanı vardır. Bu iki alandan son çözümlemede kuruma en büyük faydayı sağlayan alan, liderin operasyonel yetenekleri değil, orga-

nizasyonel yetenekleridir. Hatta lider-yönetici operasyonel anlamda ekibindeki herkesten daha yetkin ve becerikli olsa dahi, doğrusu o liderin-yöneticinin operasyonel alanda değil organizasyonel alanda kullanılmasıdır. Çünkü liderin kurumsal yapıya yaratacağı en büyük katma değer, fiili eylemleriyle değil, yönetsel kararlarıyla olur. Fiili eylemi daha alt seviyedeki takım üyelerine yaptırmak ve fiili eylemlerde ekibindekilerden daha iyi olsa dahi lider-yönetici konumdaki bireyin eksikliğini burada yaratacağı farkın kaybına razı olup, liderin-yöneticinin yönetsel süreçlerdeki üstünlüğünün faydasını tercih etmek son çözümlenmede kuruma çok daha büyük bir katma değer sağlar.

Bu kuralı uzun yıllardır çok iyi bilen biri olarak, AKUT ekiplerinde gerektiğinde uygulanmasına her zaman büyük özen gösterdiğimizi eklemek isterim. Ekiplerimizin liderlerinin; en güçlü ve en hızlılar olsalar dahi, değişen koşullar içerisinde sürekli yeni kararlar verilmesi ve yeni bilgilerin sürekli analiz edilip yorumlanması gereken bir durum söz konusu ise, yönetsel süreçlerde kalmalarını ve eylemsel süreçleri her bilgiye ulaşacak şekilde merkezden yönetmelerini tercih ederiz. AKUT'un 10 yılı aşan deneyimi ile, bugüne dek tam 370 arama ve kurtarma görevinde sıfır hata ile çalışmasının en önemli sebeplerinden biri de budur. Biz lider yetiştiririz ve güçlü operasyonel gönüllülerimizi bu liderler eliyle çok daha verimli olarak kullanırız.

Afetlerden hemen sonra, bölgede arama kurtarma gibi teknik konular, jeneratör, çeşitli malzemeler, çadır, yemek, su, yardım dağıtımı, tuvalet gibi fiziksel ihtiyaçların sağlanması ve daha da önemlisi sağlıklı bir organizasyon kurabilmek için sürekli olarak etkin ve doğru kararlar verilmesi gereken süreçler içerisinde, bölgedeki bütün güçler birinci derece önceliği olan bu tür acil ihtiyaçlarla uğraşırken, devlet büyüklerimizin her şeyi aksatan ziyaretlerinin zamanlamasının iyi düşünülmesi gerekir. Yumuşatılmış haliyle bile uygulanan protokollerin ve bir de onlara hoş görünmek ihtiyacında olan bir dolu kişinin tutumundan dolayı devlet büyüklerinin olay yeri ziyaretlerinin, zaten karmakarışık bölgedeki işleyişi daha da zorlaştırdığını ve ne kendilerine bir faydası olacak, ne de kendilerinin bir faydası olacağı bir dolu teknik ayrıntıyı dinlemelerinin hiçbir işe yaramadığını düşün-

yorum. Bu bağlamda olayın analiz edilmesini, yorumlanmasını ve yönetilmesini, önceden yapılan planlar çerçevesinde konunun uzmanlarına yetkileri ve sorumluluklarıyla birlikte bırakılması gerektiğini bir kez daha vurgulamak isterim.

KÜLTÜRÜMÜZÜN SIRADIŞI ÜSTÜNLÜĞÜ; HOŞGÖRÜ

Geçtiğimiz günlerde, SAREM'in düzenlediği Harp Akademileri'nde yapılan "*Bilgi çağı ve teknolojik gelişmeler ışığında toplum, yönetim, yönetici ve lider yaklaşımları*" başlıklı sempozyumla ilgili değerlendirmeleri okurken; Tuncer Bahçivan'ın Japon Prof. Dr. Masanori Naito'nun yaptığı etkileyici konuşmaya yaptığı vurgu, deyim yerindeyse beynimde bir şimşek çaktırdı. Türkiye ile Avrupa kültürü arasındaki farkın, iki farklı kültürün "tolerans" anlayışında yattığını açıklayan Japon bilim adamı düşüncelerinde özetle şu vurguyu yapmış; Türklerin "hoşgörü", Avrupalıların ise "tolerans" dedikleri kelimelerin anlamları ve ifade ettikleri kavramlar arasında önemli farklar var. Hoşgörü; sıcakkanlılığı, sevgiyi, empatiyi ve toleransı da içeriyor. Ama tolerans'ın içerisinde bunların yerine sadece demokratik bir müsaade etme anlayışı var.

Açıkçası başka bir eğitim, kültür ve görgüden gelen bir uzmanın bizlere dönük bir gözlemi olarak son derece ilgi çekici ve gerçekçi bulduğum bu ifadeyi, eğitimim ve şartlandırılmaları gereği kendi kendime bu şekilde kurgulayamayacak olduğumu düşünüyorum. Japon bilim adamının bizim kültürlerimize olan eşit mesafesi ve objektifliği ile dışarıdan bakarak rahatlıkla ifade edebildiği bu düşüncenin üzerinde birkaç hafta düşünerek daha önce üzerinde durmadığım ve fark etmediğim keyifli bir öğrenme süreci daha geçirdiğimi vurgulamak isterim.

Hoşgörü kavramı Anadolu kültürünün en büyük erdemlerinden biridir. Yunus Emre'nin; "*Yaradılanı hoşgördük yaradandan ötürü*" veya Mevlana'nın; "*Gel! Gel! Yine Gel! Ne olursan ol! Yine Gel*" sözleri bu coğrafyada doğan, büyüyen, yaşayan herkesin aradan geçen neredeyse 750-800 yıla rağmen zihin haritalarına, paradigmalarına bir daha hiç çıkmamacasına işlenmiştir. Bizler de doğal olarak hayat görüşümüzü inşa ettiğimiz temellerden birini hoşgörü olarak kabul etmişiz. Karşılıklı olduğu ve toplumun tüm katmanları tarafından paylaşıldığı sürece büyük bir üstünlük olan bu vizyonun, toplum içerisinde barış, huzur, denge, refah gibi kazanımları olduğu ulusal tarihimizde kayıtlıdır. Tarih boyunca Türkleri; yaşadıkları coğrafyada ezilen, baskı altında kalan halkların kaçıp sığındığı güvenli, huzurlu bir liman gibi kabul etmelerini sağlayan temel unsur; gücümüz, kendimize güvenimiz ve kendimize saygımızdan kaynaklanan, batılı toplumlarda bizim anlayışımız ölçüsünde bulunan bu hoşgörüdür.

Batının hoşgörü anlayışı daha ziyade akılla ilişkilidir, bizdeki ise gönülle. Bizim hoşgörümüzde gönülden bir kabulleniş varken, batı kültürünün güçlü demokrat değerlerinden kaynaklanan adil, eşitlikçi, hakkaniyetçi ve bunlarla sınırlı bir müsaade etme anlayışı hâkimdir. Bu noktada batıdaki bu müsaade etme anlayışının da özellikle kendi benzerleri arasında tam anlamıyla uygulandığını, diğer toplumlara karşı bu kadarını bile göstermediklerini de ayrıca vurgulamak isterim.

Biz bizden olmayana hiçbir ayrımcılıkla değerlendirmemiş ve kültürlerini yaşama ve yaşatma hakkına her zaman saygı duymuşken; batılıların ırk, dil, din, kültür konularındaki geçmiş sömürgeci yaklaşımlarını da akılda tutmak gerektiğini düşünüyorum. Bugün Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde trafik hâlâ soldan işliyorsa; bu bizim bence gereğinden fazla hoşgörümüz, onların ise sömürgeci ve kültürlerini yaymacı tutumlarının göstergesidir. Bugün Fas'ta, Cezayir'de kendi kültürlerine son derece aykırı olarak herkesin Fransızca düşünmesi ve konuşması, eski SSCB'den ayrılan Türk Cumhuriyetleri'nde hâlâ kiril alfabesi ve Rusça'nın kullanılması, batılı kültürlerin hoşgörü anlayışının ne kadar kendilerine dönük olduğunu göstermektedir.

Avrupa Birliği gibi son derece net ve tanımlı kuralları olan bir toplumsal yapı ile sosyal, kültürel ve ekonomik birleşmeye hazırlanırken, en çok dikkat etmemiz gereken konulardan bir tanesi de işte bu hoşgörü anlayışındaki tutumumuz olmalıdır. Yüzerce yıl bize büyük güç ve saygınlık katan geleneksel hoşgörü anlayışımız, Avrupa Birliği'nin analitik ve hukuk temelli yaklaşımı karşısında bizi zayıf duruma düşürmemelidir. Dama kurallarıyla satranç oynamaya kalkarsak kaybederiz.

Hoşgürsüzlük güvensizlerin veya zalimlerin tutumudur. Biz tarih boyunca güçlü - güvenli ve adaletli devletler kurmuş ve bunu da hoşgörü ile desteklemiş bir toplumuz. Burada dikkat çekmeye çalıştığım nokta elbette ki hoşgörümüzü yitirmek değil, ancak 21. yüzyıl koşullarına ve bu koşullarda ilişki içinde bulunduğumuz toplumların yaklaşımlarına göre yeniden tanımlamak gerekliliğidir.

Hoşgörü zihinsel ve psiko-sosyal alanda etkilidir; yaratılıştan kaynaklanan her türlü farklılığı doğal kabul eden ve bu yönüyle bu farklılıkları hakir görmeye, kınamaya, hor görmeye yer vermeyen ahlaki bir olgudur. Hoşgörünün kendine özgü etki alanı; etnik yapı, cinsiyet, renk, dil, din, inanç gibi yaratılışa bağlı konuları kapsar ki bu konularda hoşgörüden hiçbir zaman ayrılmamalıyız, zaten geleneksel düşünme biçimimiz buna izin vermez. Ancak ahlakın, hukukun, adaletin ve kuralların sınırlarına giren konularda kararları ve çözümleri bu alanlara bırakmak gerekliliği de mutlaka teslim edilmelidir. İnsanların niyetleri, davranışları, iradeleri ve kendi kararlarıyla meydana getirdikleri olaylar ve olgular, batılıların tolerans anlayışı ve sınırı içinde algılanmalı ve değerlendirilmelidir. Bence çağdaşlığın ve birlikte yaşamının gereği budur.

21. yüzyılın karmaşık dengeleri, kısıtları ve zorunlulukları son derece güçlü bir hukuk olgusuna ihtiyaç duymaktadır. Hoşgörü ve hukuk sınırına giren konuları birbirinden kesin çizgilerle ayırmamız gerektiğini düşünüyorum. Hırsıza, dolandırıcıya, banka hortumcusuna, naylon faturacıya, katile, rüşvet yiyene veya verene, vergi kaçakçısına, üniversiteden atılana sürekli bir takım gerekçeler sunarak doğrudan ya da dolaylı aflar çıkarılmasını da, toplum içindeki eşitlik ve adalet duygularını önemli

ölçüde zayıflatıldığı düşüncesiyle son derece tehlikeli bulduğumu ifade etmek isterim. Kültürümüzün sıradışı üstünlüğü olarak değerlendirildiğim hoşgörü anlayışımızı, kanunların üzerine çıkartmak bize sadece zarar verecektir ve malesef vermektedir de...

HEMŞEHRİLİK KÜLTÜRÜ AMA NEREYE KADAR

Bizler her zaman aile değerlerimizle, birbirimize olan bağlılığımızla, geleneksel değerlerimizin gücüyle övünürüz. Bunda da sonuna kadar haklıyız, tarih boyunca karşılaştığımız bütün sınavları, zor zamanları bu özdeğerlerimiz ve birbirimize olan bağlılığımızla ve bu sayede gösterebildiğimiz eşsiz fedakârlık kapasitemiz sayesinde aştık. Ancak birbirimize olan bağlılığımızı ve dayanak noktası sadece ilkel kabilecilik olan korumacı yaklaşımlarımızı, hukukun, doğruluğun, adaletin, ahlakın ve eşitliğin üstüne çıkarırsak, ki Türkiye ne yazık ki uzun bir süredir bu durumdan kaynaklanan ve gittikçe daha tehlikeli bir hal alan bölünmüşlük ve alt kimliklilik süreci yaşamaktadır, sonuç hepimiz için son derece tehlikeli yerlere varabilecek seviyelere taşınabilecektir.

Ateşlerden birlikte geçmiş olan, her şeyini kaybettiği halde kararlılığı, vatan ve insan sevgisi ile en zor zamanlarda bile yeneden doğmayı başarmış, birbirine bu kadar bağlı fedakâr ve cefakar bir millettten, bugünkü her kurumda ve seviyede görülen kabilecilik kültürü ile iş yapma anlayışına nasıl gözgöre göre geldiğini anlamakta zorlanıyorum.

Türkiye, vatandaşları arasında eşitliği, adalet ve hukukun üstünlüğünü ne yazık ki bir türlü tam anlamıyla sağlayamadığı için, bu milleti oluşturan birbirinden farklı sosyal, kültürel ve etnik kökene bağlı insanlar, son derece doğal ve anlaşılır olarak, diğerlerine karşı rekabet avantajlarını yitirmemek, daha doğrusu diğerlerinin de yaptığı bu ilkel kabileciliğe karşı kendilerini ko-

ruyabilmek için sosyal, kültürel, ekonomik veya etnik benzerleri ile, bunlar yoksa bile kendileri gibi mağdur kalanlarla birlikte başka birtakım benzerlikler bulmaya çalışarak yapay ve uydurma alt kimlik grupları oluşturmuş ve süreçleri bu pencereden değerlendirecek çözmeye çalışmışlardır. Ve başka çareleri olmadığı için de halen böyle yapmaya devam etmektedirler. Bu öyle bir kısır döngü haline dönüşmüştür ki, en eğitilmiş ve kültürlü olanlarımız bile bu hastalıktan kendilerini kurtaramamaktadırlar. Bu dediğimi sıklıkla şikâyet ettiğimiz kadrolaşma anlayışı ile karıştırmayınız. Kadrolaşma sonuçta bir siyasi erkin, nüfuz alanı içinde kendi yandaşları ile iş yapmayı tercih etmesidir. Siyasi erklerin bu tercihi kullanması bir yere kadar sisteme zarar verir, ama milleti oluşturan milyonların bu anlayışla her türlü tercih ve uygulamalarını yapması demek, 70 milyonluk bir aileyi bin parçaya bölmek demektir. Bölünen ailelerin sonu ne olursa, bölünen milletlerin sonu da öyle olur.

Türkiye’de olduğu gibi; ana birleştirici unsuru ırksal saflık değil de, aynı kültür kökeninden gelmek, aynı coğrafyayı paylaşmak, aynı dili kullanmak, aynı dini benimsemiş olmak, geçmişini ortak olmak, geleceği ortak olarak algılamak, mutluluk ve kederde bir olmak ortak noktalarında birleşen bir millet olma düşüncesi olan bir ulus devletin, bekası ve güvenliği için en tehlikeli bir tehdit olarak değerlendirebileceğimiz bu hız kazanan alt kimliklilik sürecini sadece kontrol altına almaya dönük kaba önlemlerle çözmeye kalkmak, uzun vadede sadece imkânsız değil, olası sonuçları itibarıyla yıkıcı dahi olabilecektir.

Tarihi boyunca devletine, liderlerine bu kadar büyük bir saygı, sadakat ve bağlılıkla yaklaşan bir millete yapılacak en büyük kötülük, bu asil milletin bu fedakâr tutumunu bir acizlik olarak değerlendirip fırsat olarak görenlerin insafına terk etmek olacaktır. Atatürk’ü tam olarak anlayamayan, son 50 yıldır devleti yöneten, yönetmeye aday olan kişi ve kurumların çoğu bu şekilde kurgularla ve sadece şu veya bu alt kimlik grubunun menfaatlerini öne çıkaran kaba sayı hesaplarıyla, kendi menfaatleri için bu eşsiz coğrafyanın sahiplerinin birbirlerine düşmesine yol açacak her türlü kurguyla yönetsel süreçlere dahil olmuşlardır.

Bir toplumsal örgütlenmenin en büyük gücü olan liyakata ve

ehliyete göre yetkilendirme ve görevlendirme ve adil ve tarafsız bir ödül ve ceza sistemi konularını öldüren bu hastalıklı anlayış, Türk Milletine en büyük zararı veren unsurların başında gelmektedir. Bugün, ülkemizde iş ve işbirliği yapma süreçlerinde öncelik çoğu zaman ilkel kabilecilik kültürü ile yapılmaktadır. Sadece siyaset sahnesinde değil, her alanda yaşadığımız bu alt kimliklilik sürecini daha iyi anlatabilmek için birkaç örnek vermek istiyorum; aynı şehirden olmak, aynı üniversiteden olmak, aynı sivil toplum örgütü mensubu olmak, aynı liseden olmak, aynı futbol takımı taraftarı olmak, aynı tarikata mensup olmak, aynı türkücünün hayranı olmak, aynı araç grubunun şoförü olmak gibi artık her seviyeye yansıtılmış bu ilkel gruplaşmalar, ülkemiz insanını bin parçaya bölmüş, aramızdaki adalet duygusunu zedelemiş ve muazzam bir doğru akıl gücü ve iş gücü kaybı ile sorunlarımızı çözemez hale gelmemize sebebiyet vermiştir.

Burada dikkat çekmeye çalıştığım şey, elbette ki bu tür gruplaşmaların varlığı değil, karar mekanizmalarında ve iş süreçlerinde de bu gruplaşmalar odaklı bir anlayışla ve hukuku ve ahlakı hiçe sayarak yapılan uygulamalardır. Yoksa kendini bir gruba ait hissetmek elbette ki kötü bir şey olarak değerlendirilemez, bilakis beraberinde birçok rahatlığı ve pek çok sıkıntıya çözümlü de getirir. Burada asıl sorun, toplumsal hayatın neredeyse tamamına sirayet eden bu anlayışla kurulan ilişkilerin; "*bizden ve bizden olmayan*" teması üzerine kurgulanmasıdır. Milleti bölen ve birbirine düşüren de bu zihniyettir.

Burada, Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküşünü hızlandıran, İngilizlerin profesyonel kışkırtmaları ile Osmanlı'ya büyük zararlar veren Rum, Ermeni ve Kürt ayrılıkçı hareketleri ve isyanlarından da bahsetmiyorum. Bunlar zaten beklememiz ve hazır olmamız gereken tehlikeler ve bence Anadolu coğrafyası gibi dünyanın en güzel yerlerinden birinde yaşamak için küçük bir bedel. Ancak burada asıl değinmek istediğim şey, bu alt kimliklilik anlayışının toplumdaki her kesimde yer alması, kabul görmesi, hatta neredeyse onsuz iş yapılamaz hale gelmesidir. Bugün hangimiz acaba, yeni tanıştığımız biriyle özel bir yakınlık, özel bir ilişki fırsatı çıkar mı acaba diye, ilk söze nerelisin, nereden mezunsun, hangi takımı tutarsın, onu tanır mısın, bunu bi-

lir misin diye başlamıyoruz. Asıl tehlike bence burada. Bugün bile birisiyle bir iş yapacaksak, bir şey paylaşacaksak, işin içeriğinden, beklentilerimizden ve ihtiyaçlarımızdan, yani işin kendisinden önce karşımızdaki ile bize her nedense bir avantaj sağlayacağına inandığımız bir ortak kimlik yakalayarak duygusal bir yakınlık kurma çabası içine giriyoruz. Doğal olarak bu anlayış en alttan en üst düzey ilişkilere kadar yayılıyor ve en iyi ve en doğru seçenek yerine, yaratabileceği kayıplara rağmen bizden olan seçenek tercih ediliyor. 70 küsur milyonluk Türk Milleti'nin gerçekte olağanüstü boyutlara ulaşabilecek sinerjisi de ancak kâğıt üzerinde kalıyor.

Atatürk 19 Ocak 1923 tarihinde, İzmir'te halkla yaptığı konuşmada şunları söyledi;

Milletimiz çok zamandan beri siyasi partiler ve onların ihtirasları ve çatışmaları yüzünden, çok büyük zararlara uğramıştır; kendi çıkarları unutturulmuştur; şunun bunun çıkarlarının hizmetine konmuştur. Ulusal çeşitli sınıflardan bir ya da üçünü alıp, diğerlerinin zararına olarak, yalnızca o sınıfın yararını sağlamakla uğraşan bir siyasi parti, bizim ulusumuz ve ülkemiz için zararlıdır. Bizim ihtiyacımız, tüm ülke insanının el ele vererek çalışması ve bu çalışmadan elde edilecek sonuçlardan ibarettir.

Atatürk, 14 gün sonra 2 Şubat 1923 tarihinde bu kez İzmir'de halkla yaptığı konuşmada görüşlerini yineler;

Sosyal gruplara sağlanan yarar çoğu kez, toplumun tüm katmanlarını kapsayamaz. Bazı sınıfların yararları başka yönde, bazı sınıfların yararı ise başka yöndedir. Bu sınıfların yararlarını sağlamak için onlara dayanan, onları temsil eden partiler kurulabilir. Ancak kurulacak her partinin karşısında, kendi haklarını temsil eden bir başka zümrenin partisi bulunacaktır. Ben, ulusun içinden şu ya da bu sınıfı almak, diğer bir sınıfın aleyhine çalışmak fikrinde değilim. Çünkü böyle bir düşüncede bulunmaya bizim ülkemizde gereksinim yoktur. Zira, inceleyerek görüyoruz ki, çıkarları birbirine denk sınıflardan oluşan bir halktan başka bir muhatap bulamıyoruz.

1923'ten bu güne dek, süreç içerisinde bütün yaşadığımız acı olaylara rağmen, bu sözlerden hâlâ bir şey öğrenemediysek bilemiyorum ne yapmalıyız artık. Bu güzelim coğrafyaya en az 1000 yıldır egemen olan Türk Milleti'ni, ilkel kabilecilik anlayışı ile gruplara bölerek, her grubun menfaati diğerlerinden farklıymış gibi göstererek ve her grubu bir diğeriyle rakip haline getirerek yapılan siyaset etme anlayışının bugün bizi getirdiği tehlikeli süreci bir an evvel doğru olarak okumak zorundayız. Bundan beslenen ve bu durumu bir genel anlayış haline getirip milletimizin yaşam biçimine yerleştirenler, umuyorum ki bu asil millete yaptıkları kötülüğün farkındadırlar.

Hayatımızın her alanına işleyen bu hastalıklı süreci bir an önce çözeceksek, gelecekte çok daha zor günler yaşayacağımızı düşündüğümü üzülerek söylemek isterim.

21. YÜZYILDA TÜRKİYE'DE SPOR VE SPOR MEDYASI

Aristo'nun dediği gibi, dünya birbirinden kopuk bireylerin bir toplamı değildir; tüm bireyler bir şekilde birbirleriyle bağlantılıdır.

Buna göre, yaşama güçlü bir bireysellikle başlamak, önce varoluşunun bencil-bireysel yönlendirmesiyle kişisel gelişimini en üst safhaya taşımak için hırslı ve tutkulu bir çabaya girmek, eleştirilebilir gibi görünmekle birlikte bence doğrudur. İnsan yavaş yavaş kendi bilincini tanıırken, olgunlaşırken sistem içerisindeki yerini keşfederek varlığının ancak diğer varlıklarla tanımlanabilir olduğunu fark eder ve asıl olunması gerekenin, işte bu düşünce sistemlerinin bahsettiği, "varolan her şeye karşı sorumluluk taşıyan insan" olduğunu idrak eder.

Bu yaklaşımdan yola çıkarak; "*Sporcu olmanın temel özelliği, kendini tanımak, kendini yönetmek ve kendini aşmaktır.*" sözüyle sporculuğu tanımlayan Carl Diem'e göre, iyi bir sporcunun, kendi fiziksel ve ruhsal sınırlarını çok iyi tanıyan ve bu sı-

nırları doğru bir amaç yolunda geliştirme niyet ve kararlılığında olan güçlü bir kişilik olduğunu çıkarabiliriz.

Ancak sıradan insandan bütün bedensel ve ruhsal üstünlüğüne rağmen bu güçlü kişilik dahi, çağımızın en önemli sosyal hastalıklarından biri olan yabancılaşma olgusundan fazlasıyla nasibini almaktadır. 21. yüzyıl insanı, doğanın içinden gelen ve özü itibarıyla doğaya ait olan atalarından çok farklı bir yaşama ortamında varlığını sürdürmek zorunda kalmaktadır. Genetik yapısı itibarıyla aslında ait olmadığı ancak muazzam uyum yeteneğiyle adapte olmaya çalıştığı beton ve çelikten örme bir çevre, aslında hepsi hayatını kolaylaştırmak için bulunmakla birlikte, son yüzyılda gösterdiği olağanüstü değişim ve gelişim hızıyla, insanın uyum yapabilme hızının üstüne çıkarak, insanı kendisine bile yabancılaştıran yüksek teknoloji destekli elektronik kuşatılmışlık ve bunların yarattığı öngörülemeyen ve önalanınamayan yeni ve büyük tehditler, korkular, insanı güvensiz, doğal ve sosyal çevresine yabancı-uyumsuz hale getirmiştir.

Bu uyumsuzluk sonucunda insanlar, ait oldukları topluma ve çevrelerine karşı ilgisiz hatta bazen en kolay yolu seçerek, kendisi gibi kayıp ruhlarla birlikte alt kimlikler oluşturarak, aşırı güvensizliklerinden dolayı, kendi alt kimlikleri dışındakilere karşı düşmanca bir tutum içine bile girebilmektedirler. Bireyin mutsuzluğu ve uyumsuzluğu ile başlayan bu süreç, önlem alınmadığı takdirde bir üst aşamada, asıl kimliği reddeden alt kimliklerin oluşturulmasıyla toplumsal dengeleri tehdit eder bir hal bile alabilmektedir.

Bugünün dünyasını reddetmek mümkün değildir, şehirleşmeyi, teknolojiyi, bilimi, sanayiye, makineleşmeyi geriye çevirmek veya yavaşlatmak da mümkün değildir ve zaten asla doğru da olmayacaktır. Bu sürat çağında yaşanan bütün ilerlemelerin bir de kendi hızı ve ölçeğinde yarattığı yeni tehditler ve problemler de kaçınılmaz olarak karşımıza çıkmaktadır. Yapılması gereken bireyler arasındaki uyum hızına bağlı bu problemlerin toplumsal düzene en az zarar vermesini sağlayabilecek bir iç denge ve savunma mekanizması oluşturmaktır. Bunun akıla ve sağduyuya en uygun yolu, uyumsuzları görmezden gelmek, yaşam alanlarını ayırmak veya baskı altında tutmak değil, birleşti-

rici ve kucaklayıcı davranarak paylaşım eşitsizliğini en aza indirmeye gayret etmektir. Ancak her şeye rağmen kaçınılmaz olarak karşımıza çıkacak alkolizm, uyuşturucu madde kullanımı, çeşitli psikolojik ve sosyo-psikolojik rahatsızlıklar, şiddet eğilimi, suç işleme gibi toplumsal dengeleri bozacak davranışları minimize etme yolunda gerekli her türlü çağdaş ve etkin önlemi almak gereklidir.

Burada karşımıza etkin bir alternatif olarak yine spor çıkmaktadır. Çünkü spor, doğru öğretildiği ve uygulandığı takdirde kendi bedenini ve aklını seven, kendisine saygı duyan ve bunun sonucunda başkalarına da saygı duyma becerisini geliştirebilen, sorumluluk duygusuna sahip sosyal bireyler yetiştirir. İnsanın kendisi ile arasındaki dengesini koruduğu gibi, içinde bulunduğu toplumuyla da barışık olmasına yardımcı olur. Tanımlanmış onlarca sporun bir kısmı bu duyguları yaratma konusunda eşsiz bir iç dinamizme sahipken, bir kısmı da yapıları itibarıyla bu yaklaşımdan uzak düşmektedir. Bu yaklaşımla sporu ve sporcu-yu değerlendirirken, doğada gerçekleştirildikleri için doğa sporları olarak adlandırılan grubu, kanımca özel bir ilgiyle ele almak doğru olacaktır.

Oyun alanı doğanın huzurlu, dingin ve kişisellikten uzak ama sadece zamanlamayla alakalı son derece yırtıcı ve tehlikeli olabilecek ortamında gerçekleştirilen doğa sporları, koşulları gereği bedensel gelişimden belki de daha fazla ruhsal büyümeyi getirir. İlgisi zor fark edilir gibi görünmekle birlikte, insan-toplum bütünleşmesini, birey olmak, insan olmak, sosyal paydaşlık, sosyal sorumluluk ve toplumsal aidiyet kavramlarını sporcunun zihninde felsefi olarak şekillendirme ortamı ve imkânı yaratması açısından çok ilginç bir değişim gücüne sahiptir.

Yukarıda saydığım sorunlar sadece 21. yüzyıl Türkiye'sine özgü sorunlar elbetteki değildir. Ancak bütün bu sorunların günümüz Türkiye'sinde çözülmemesi, hatta giderek toplumsal düzeni daha da tehdit eder hal almasındaki en büyük sorumlu kişisel kanaatim olarak ahlaksız, kuralsız ve etkin bir hukuki yapının gücüne sahip yargıdan neredeyse tamamen bağımsız hareket eden ve artık insanlara haber verme ile insanları kendi menfaatleri doğrultusunda yönlendirme arasındaki seçimini yapmış

bulunan, kesin çizgilerle taraflara bölünmüş medyamızdır.

Kendisini spor medyası olarak tanımlayan bu kısır medyanın gerçekte tek yaptığı, muazzam paraların döndüğü ve sadece küçücük bir azınlığın gerçek anlamıyla sporcu kimliği ile bulunduğu ama dışarıdan bakıldığında toplumun büyük bir kesiminin hayatında sporun önemli bir yeri olduğunun zannedildiği bu ortamı sürdürmektir. Üstlendiği işlev ise insanları gruplara ayırarak ve öylece tutmayı başararak, bütünlüğü bozmak ve toplumdaki üretime ve yaratıcılığa dönük olması gereken rekabet ve paylaşım ilişkisini, güncel konulara katılım ve kendi geleceği için yönlendirme taleplerini, taraftarlık anlayışı ruhsal boşalımı ile tatmin ederek ve bu kısır süreci insanlara rol model olarak sunarak, bu tutumuyla toplumun ortak kimliğini, çağın değişimlerine ayak uydurmayı ve 21. yüzyılın imkânlarını keşfetmeyi tam olarak durduramasa da, önemli ölçüde yavaşlatmak olan bir olgudur. Yabancılaşmanın çözümlerinden biri olabilecek spor, ne yazık ki Türkiye’de de önemli ölçüde yabancılaştırılmış spor olarak kulanılmaktadır. Öyle ki, spor neredeyse artık insanın beden ve ruh sağlığını geliştiren, sağlıklı yaşam için yapılan bir etkinlik olmaktan uzaklaşmış ve onu oyalamak ve vaktini geçirtmek için bilinçli olarak kullanılan ve yapay kurgularla yönlendirilen bir araç haline getirilmiştir. Türkiye’de milyonlar spora ilgili görünürken, bu ilgi sporcu kimliğiyle etkin olarak değil taraftar kimliğiyle edilgen konumda kalmaktadır. Bu durumun kişinin ne beden ne de ruh sağlığına spor yapmanın sağladığı yararları getirdiği söylenemez. Bu söylediklerim özü aynı kalmak kaydıyla magazin ve televole kültür-kültürsüzlüğü için de geçerlidir.

Kısacası Türkiye’deki spor anlayışı, süregiden kısır sistemi, dolayısıyla kendi statükosunu tehdit edebilecek her şeye karşı gardını sürekli yukarıda tutarak, kendisini savunmaya ve gerektiğinde saldırıya hazır halde beklemektedir. Bu iş yapma anlayışına ne yazık ki Türkiye’nin birtakım spor federasyonları da dahildir. Yine de hiçbir şey için çok geç değildir, ancak etkin ve kararlı mücadele gerekmektedir. Türkiye uzun zamandır, süregiden statükocu anlayışla mücadele etmekte ve köklü bir değişimi talep etmektedir. Bu süreç aydınlanmacılar ve çağdaş yorumcular lehinde gelişmeye artık başlamıştır ve durdurulamaz. Er ya

da geç Türkiye kendisini bağlayan, kandıran, kullanan, değişimi yavaşlatan statükocu zihniyetin ve onun kurumsal temsilcilerinin üstesinden gelecektir. Bu yeniden inşa sürecinde birer tuğlayı da, kişisel çabaları ile dünya çapında başarılarla imza atan sporcularımız koymaktadır.

ŞAMPİYON OLMAK İSTİYORSANIZ, ANNENİZİ, BABANIZI İYİ SEÇİN!

İsveçli Fizyolog Ostrand'ın bu sözü, günümüzde profesyonel sporun katettiği bütün aşamaları da kapsayacak şekilde geçerliliğini sürdürmektedir. Diğer pek çok alanda olduğu gibi, sporda başarılı olmak için de, genetik üstünlük başlangıç noktası olarak büyük bir avantajdır. Bunun üzerine inşa edilecek doğru ve etkin fizik, teknik ve psikolojik antrenman metodları, seçilmiş sporcunun en üst seviyelere ulaşmasını sağlayabilecektir.

Bireylerde bu tür bir özel yeteneğin var olup olmadığının keşfi her sosyal devletin görevleri arasındadır. Daha çocuk yaşta yapılabilecek birtakım gözlemler ve denemelerle, çocukların kabiliyetleri ve yatkınlıkları anlaşılıp, gelecekte hangi alanda başarılı olabileceğini öngörmek, bugünün spor bilimcileri için hiç de zor değil. Türkiye Avrupa'nın en genç nüfusuna sahip ülkelerinden biri olarak, doğru yatırımlar ve kaynaklarla dünya çapında sporcular yetiştirebilecek potansiyele olasılık olarak ziyadesiyle sahiptir. Ancak bu fırsatlar verilmediği veya eşit dağıtılmadığı için, ne kadar üstün yetenekli olursa olsun, pek çok kabiliyetli genç, belki de rekorlar kırabilecek istidada sahipken, keşfedilemeyip, sadece bir olasılık olarak kalıp yaşamını başka alanlarda sürdürmektedir.

Bugün Türk sporundaki başarılarla baktığımızda, futbol ve basketbol gibi, çok büyük kaynaklara ve desteğe sahip birkaç

spor branşı dışında gördüğümüz pek çok başarı birer bireysel başarı olarak karşımıza çıkmakta ve ülkemizde uygulanagelen yanlış spor politikalarını yüzümüze çarpmaktadır. Örnek vermek gerekirse; Süreyya Ayhan ve Yasemin Dalkılıç, kendi ülkelerinde, kendi branşlarındaki üstleriyle! ve medya ile anlamsız ve kısır bir çekişmeyi de bütün başarılarının yanı sıra sürdürmek zorunda bırakılan pek çok başarılı insanımızdan sadece ikisi.

Futbol'daki hepimizi gururlandıran büyük başarımız, bu spor branşına aktarılan, ancak ne yazık ki diğer spor branşlarından esirgenen muazzam kaynakların çok doğal bir sonucudur. Benzer ölçekte bir kaynak ve bilgi aktarımı, Türk insanının genetik olarak başarılı olma istidadı bulunan, halihazırda son derece kısıtlı imkânlarla rağmen kendini ispat ettiği ve pek çok başarı elde ettiği veya henüz uygun fırsatlar yaratılmadığı için, içindeki potansiyeli gerçekleştirmediği doğru spor dallarına aktarılsa, Türkiye çok kısa sürede daha nice başarılar elde edebilecek bir demografik potansiyele - üstünlüğe sahiptir.

Etkin ve sosyal bir devletin vatandaşına karşı sorumlulukları, o daha doğar doğmaz başlamalı, hatta annesi ve babası onu var etmeye karar verdiği andan itibaren başlamalı ve ölene dek, hatta öldükten sonra bile sürmelidir. Aynı şekilde her birey de, devletine karşı görev ve sorumluluklarını eksiksiz ve zamanında yerine getirmekle yükümlüdür. Bu karşılıklı görev ve sorumluluk ilişkisi içinde sporu ele aldığımızda, etkin devlet, şampiyon olma istidadındaki vatandaşlarını daha çocuk yaşta keşfetmeli ve onlara önlerindeki bu uzun ve zorlu yolda, eğer onlar da isterse, gerekli eğitim, bilgi ve kaynak gibi fırsatları sunmalıdır. Elbette ki spor, yalnızca üstün yetenekli bireylerin yarışması ve kazanması - kaybetmesi üzerine kurulu bir mücadele veya yarışma değildir. 20. yüzyılın ortalarında şekillenen, "Herkes için Spor" kavramı, etkin ve sosyal devlete, her yaştan, cinsten ve gruptan vatandaşına spor yapma fırsatı yaratma sorumluluğunu da yüklüyor.

Büyük önderimiz Atatürk, vatani ve milleti için gerekli her şeyi düşündüğü gibi, spor konusuna da çok önem vermiş, çağına göre ilerici bir vizyonla kararnameler çıkarmış ve kurduğu Cumhuriyeti emanet ettiği Türk gençlerini spor yapmaya teşvik

etmişti;

Her çeşit spor faaliyetlerini Türk gençliğinin milli terbiyesinin ana unsurlarından saymak lazımdır. Bu işte hükümetin şimdiye kadar olduğundan daha çok ciddi ve dikkatli davranması, Türk gençliğinin spor bakımından da milli heyecan içinde itina ile yetiştirilmesi önemli tutulmalıdır.

Spor ayırım gözetmeden herkese hitap eder, devlete de bu yüzden sorumluluk yükler; genç, yaşlı, kadın, erkek, çocuk, yetişkin, hasta, engelli, hamile, zengin, yoksul, şehirli, köylü, vb. herkes spordan bedensel ve ruhsal kazanım elde eder. Sağlıklı bireyler sağlıklı toplumlar oluşturur ve bu durum her iki yönde de işler. Bunun farkında olan Atatürk, genç Türkiye Cumhuriyeti yıllarında bile “Herkes için Spor” vizyonunu milleti için çizmişti;

Türk sosyal bünyesinde spor hareketlerini düzenlemekle görevli olanlar, Türk çocuklarının spor hayatını yüceltmeyi düşünürken sadece gösteriş için, herhangi bir yarışmada kazanmak azmiyle spor çizmezler. Esas olan, bütün yaşlardaki Türkler için beden eğitimi sağlamaktır...

Dolayısıyla etkin ve sosyal devlet, ülkesinin coğrafi yapısını, vatandaşlarının sosyal ve kültürel yapısını, genetik yatkınlıklarını gözönünde bulundurarak, hangi bölgeden potansiyel olarak hangi tür spor dallarında başarılı sporcular yetiştirebileceğini saptamalı ve bu yönde ülkesinin her köşesinde doğru ve etkin, sosyal ve akademik spor yatırımları yapmalıdır. Bunun yanı sıra, “Herkes için Spor” vizyonuyla, her vatandaşı için spor yapabileme koşullarını ve fırsatlarını yaratmalı ve sporu, sosyal ve kültürel bir olgu olarak vatandaşlarının yaşamına dahil etmelidir.

ÖNCELİKLERİMİZİ DOĞRU DEĞERLENDİRMELİYİZ

Hayatımızın her alanında ve her süreçte ilgimizi bekleyen sayısız gelişme ile ilişki içerisindeyiz. Doğal olarak da kendi bilgi dağarcığımız ve öngörü yeteneğimiz çerçevesinde, bu süreçlerden hangilerini nasıl bir sıralama ve süre ile yürüteceğimizi, kaynaklarımızı ne şekilde ayarlayacağımızı, zaman planımızı ne şekilde çıkaracağımızı ayarlıyor ve gerektiğinde güncelliyoruz. Bu konuyu kişisel olarak değerlendirdiğimizde, okul seçimi, iş seçimi, aile kurma gibi uzun vade planlamalara bağlı konular olduğu gibi, sadece anlık ihtiyaçlara göre verdiğimiz kararlarla da sıklıkla karşılaşırız. Örneğin yemekte ne içeceğimiz, ne renk bir gömlek alacağımız veya arabamızı nereye park edeceğimiz gibi. Bu seçimlerimizin herbirinin belirli bir plan dahilinde yapıldığı ve kısmen bu plana göre, kısmen de bizim dışımızdaki değişkenlere bağlı olmak kaydıyla sonuçları olduğu hepimizin kabul edeceği bir gerçek.

Hayat bütün yüksek organizmalar için bütünüyle bir karar verme ve seçim yapma sürecidir. Bu yüksek organizmaların en üst seviyesinde yer alan insanlar olarak bizler de, kendi ve çevremizdekilerin geleceği için doğru ve iyi olduğuna inandığımız seçimler yaparız. Bu seçimlerimizi de geçmiş kişisel deneyimlerimize, başkalarının deneyimlerinden değişik yollarla öğrendiklerimize ve elbette ki aklımız, mantığımız ve sağduyumuzla yaptığımız analizlerimize dayandırarak yaparız.

Akıllı her insan önceliklerini belirler ve seçimlerini yaparken, bunun kısa, orta ve uzun vade sonuçlarını mümkün olduğunca öngörmeye çalışarak bir değerlendirmede bulunur. Çünkü çok iyi bilir ki, atasözümüzde geçtiği gibi “*Yanlış hesap Bağdat’tan döner*” ve bu yanlış hesabın dönme sürecine kadar yaşanan kayıplar bir fırsat maliyeti olarak karşımıza mutlaka çıkar. Hiçbir akıllı ve sağduyulu insan sonucunda kendisine büyük bir maliyet ve zarar getirecek süreçlerin içinde yer almayı, hele bunun baş sorumlusu olmayı hiç istemez. Dolayısıyla insanlar se-

çimlerini yaparken önceliklerini ve gelecekle ilgili analizlerini iyi kurgulamaya çalışırlar.

Benzer şekilde bireylerin kullandığı metodolojinin aynısını kullanan toplumlar da, kendi gelecekleri için kısa, orta ve uzun dönem değerlendirmelerde bulunur ve önceliklerinin ve kaynak aktarımlarının seçiminde kitlesel olarak hareket ederler. Bu sürecin kurgulanması ve oluşması elbette ki bireylerin kişisel inisiyatifleriyle seçim yapmalarındaki kadar kolay ve süratli olmaz. Bazı ulusal nitelikli olaylarda karar mekanizmaları, artık toplumların bütün hücrelerine ve iç dinamiklerine işlemiş olacağı için, demokrasinin, hukukun ve bilimin hâkim olduğu toplumlarda neredeyse kişisel bir karar verme süreciymiş gibi bir bıçak keskinliği ve süratiyle gerçekleştirilebilir. Fransa'da aşırı sağcı Le Pen iktidarına engel olmak için neredeyse bütün Fransa'nın tek vücut olması veya geçtiğimiz dönemde Madrid'deki terörist saldırıların ertesinde milyonlarca İspanyol'un birarada yürüyüş yapması gibi kitlesel olaylar, medeni ülkelerde acil durumlarda kolaylıkla organize edilebilir. Bazı daha muğlak ve ortak görüş oturmamış konularda ise demokrasinin, hukukun ve bilimin işletilebilmesi için daha uzun bir cevap verme sürecine ihtiyaç duyulabilir.

Tabii bu söylediklerim rasyonel bir dünyada, rasyonel insanların uyguladığı bir süreçtir. Türkiye gibi gerçeklerden koparılmış, sürekli yalan ve taraflı bir propaganda ve kirli bilgi ile yönlendirmelerin yapıldığı bir ülkede ise durum ne yazık ki çok farklı ve üzücüdür. Bu konuda sayısız örnek verebilirim. Hepimizin acıyla hatırladığı 17 Ağustos 1999 Gölcük Depremi ve sonuçları, bu üzücü durumun en belirgin ve elle tutulur örneklerinden biridir. Bilimin ve sağduyunun uyarılarına ve yürürlükte olan yönetmeliklere rağmen, neredeyse bütün ağır sanayiisini birinci derece bir deprem kuşağı olan Marmara Bölgesine kurulumasına 50 yıl boyunca seyirci kalan, hatta kısa dönem menfaatleri uğruna göz yuman, sebep olan çarpık yönetim zihniyetinin bedelini, o çarpık zihniyetin çocukları ve torunları, bir diğer deyişle bu ülkenin insanları canları ve mallarıyla ödediler. Bu süreci engelleyemeyen bilim ise plansız, programsız, hukuksuz ve çarpık yapılaşmaya sadece seyirci kalabildi ve sonucunda, aslın-

da son derece doğal bir doğa olayı olan bir depremle, Türkiye bir savaş geçirmiş kadar zarara uğradı, 18.000'e yakın insan hayatını kaybetti ve ekonomik olarak ülke zaten sıkıntılar içindeyken, bir de bu yıkımın yükünü omuzlamak zorunda kaldı.

Nereye baksak karşımıza yine kısa dönem ve yetersiz-geçici çözümlerle sadece ertelenmiş ama daha da büyüyerek karşımıza çıkmış sorunlarla karşılaşılıyor. Türkiye'nin çevresinde bize de sıçrama olasılığı bulunduğu halde, sıcak-soğuk savaş koşulları hüküm sürerken, Balkanlarda, Kafkaslarda, Irak'ta, Suriye'de kan akarken, 400 yıldır Türklere ait olan Kıbrıs'ı, elimizden almak için her türlü hile ve hukuk dışı uygulama kılıfına uydurulmuş bir şekilde yapılırken, bir yanda Ermeniler, sözde soykırımı kabul edin diye bastırırken, diğer yanda Rumlar, Pontus lafını dillerine dolamaya başlarken, Ege'ye sıra gelmişken, irtica ve bölücülük hâlâ en üst seviyede bir tehditken biz hâlâ televole ile, popstarla, futbolla yatıp kalkmaya devam ediyoruz. Bizim geleceğimizi elimizden alacak gelişmeler yaşanırken, ne bize, ne milletimize hiçbir katma değeri olmayan yapay, boyalı, sahte hayatların ve yalan dünyaların gözümüze sokulmasına, zamanımızı çalmasına, enerjimizi tüketmesine, üretkenliğimizi kısmasına seyirci kalarak, aslında kendi depreminizi hazırladığınızı farkında bile değiliz. Türkiye'nin 17 Ağustos 1999'da yaşadığı, sadece 50 yıldır uygulamadığı bilimin ve gereklerini yerine getirmediği akılın küçük ölçekli bir sonucuydu. Bu yarı cahil ve kötü niyetli yaklaşımın diğer alanlardaki sonuçları, bu depremin yarattığı sonuçlardan çok daha yıkıcı ve geri döndürülemez olabilir.

1. Dünya Savaşı'na nasıl girdiğimizi bilmeyen, Sevr'den ders alamayan, Kurtuluş Savaşı'mızı hangi şartlar ve koşullar altında verdiğimizizi unutan, Lozan'ı nasıl başardığımızı ve bekamız için önemini bilmeyen, İkinci Dünya Savaşı'ndan nasıl uzak kalmayı başardığımızın farkında bile olmayan, daha da kötüsü bunları bilmesi, öğrenmesi, farkında olması gerektiğinin bile farkında olmayan bir neslin yetişmesinin, her şeyin başı olan insan gücümüze nasıl bir etki yapacağını kestirmek için falcı olmaya gerek yok. 17 Ağustos 1999 Gölcük Depremi, bilimi ve akılı dışlayan, önceliklerini yanlış hesaplayan ve kısa dönem

menfaatlerle hareket eden toplumların başına gelebileceklerin sadece küçük bir örneğiydi. Bir diğer örneği de tek tek fazla ciddiye almadığımız, hırsız, dolandırıcı deyip geçtiğimiz, ama hukukun üstünlüğünden umudunu kesen bazılarımızın içten içe hayatlarına özendiği banka hortumcularının, bir de kamu bankalarının görev zararları üst üste konulunca, 22'si birden toplam 77 milyar dolarımızı, hem de bu vatanın özkaynaklarından çalması da, yine sadece küçük bir örnek. Bundan sonrasında Türkiye silkinip kendine gelmezse, Kıbrıs'ın elden gitmesi, Ege'deki egemenlik haklarımızın budanması, bizi birarada tutan Atatürk ilke ve İnkılaplarının teker teker kırılması, terörün ülkede yayılması, Ermenilerin Batı Ermenistan talebi, Rumların Pontus talebi, irticacısı, bölücüsü tek tek patlamaya başlarsa, her biri bir 17 Ağustos Depremi kadar büyük sarsıntı ve yıkım yaratır ülkede ve bu ölçekte eşgüdümlü bir saldırıyla ve yaratacağı yıkımla Türkiye gibi güçlü bir ülke bile başa çıkamaz.

Sonuçta kendi geleceğimiz için nasıl hassasiyetle düşünüyor ve davranıyorsak aynı şekilde ülkemizin geleceği için de aynı hassasiyetle durumumuzu değerlendirmeliyiz. Önceliklerimizi buna göre saptamalı ve bir an önce silkinip kendimize gelmeliyiz. Önceliklerin doğru olarak saptanması ve buna göre zaman planı yapılması ve kaynakların yönlendirilmesi ile alakalı olarak bir de Budizm ile ilgili bir yerde okuduğum bir yazıyı da sizle paylaşmak istiyorum; “Bir okla vurulduğunuzu düşünün, yerde yatıyorsunuz, kanınız yavaş yavaş vücudunuzdan akıyor. Bu durumda okun nereden geldiğini, kim tarafından atıldığını, neden atıldığını düşünebilirsiniz. Bu bir filozofun ya da entelektüelin yaklaşımı olabilir, oysa bir Budist oku çıkarıp atar.” Bu elbette ki sembolik bir benzetme, burada rahatlıkla anlaşılacağı gibi, sorun ne olursa olsun önceliklerini doğru tesbit eden insanlar ve milletler, sorunlar karşısında gerçekçi düşünecekleri ve davranacakları için, sonuçlarını en az zararla atlatmayı başarabilirler.

Ne yazık ki bunun tam tersi de doğru...

SON SÖZ

Kitap boyunca anlatmaya çalıştığım ve ülkemizin yaşadığı diğer her türlü sorunu çözebilecek kurumlar ve bilgi birikimi bu coğrafyada fazlasıyla mevcuttur. Tarihi boyunca sayısız zorlukların üstesinden gelmiş, köklü bir devlet geleneğine sahip olan Türk Milleti'nin isteyip de altından kalkamayacağı, çözemeyeceği bir sorunu olabileceğini düşünemiyorum. Bütün ihtiyaç duyduğumuz şey, bunları çözme yolunda bir niyet ve kararlılık göstermek, birlikte hareket etmek ve çalışmaya bir an önce başlamaktır. Sorunlarımızın çözümsüz kalmasının sebeplerinin başında inisiyatif kullanamayan, kritik süreçlerde karar vermektense, konuyu evirip çevirip ertelemeyi ve kendinden sonrakilere bırakmayı uygun bulan ve riski yönetemeyen bir anlayış olduğunu düşünüyorum.

Çünkü riski yönetemeyen hiçbir şeyi yönetemez.

21. yüzyılın ihtiyaçlarını tanımlarken, rekabeti, değişimi ve hızı, bir de sürekli gelişen teknolojiyi ve dijital devrimi her zaman vurgulamamız gerekiyor. Gelişerek ve hızlanarak süregiden bu yapıda, devlerin arasında ezilmeden ayakta kalabilmek ve kendi menfaatlerimizi korumak ve kollamak için, gerçekte yönetilebilir bir süreç olan “risk ile yaşam” konusunu mutlaka çözümlenmiş olmamız gerekiyor.

Ne yazık ki toplum olarak bu konuda büyük bir zafiyet içinde olduğumuzu üzülerek belirtmek isterim. “Oğlum koşma terlersin” diyerek yetiştirilen ve 30’lu yaşlarında bile abartılı bir aile koruması altında yaşayan bireylerin; gerektiğinde inisiyatif kullanma, kritik süreçlerde karar verme, risk yönetimi gibi öncü ve atak bir ruh hali gerektiren konularda başarılı olmaları da ne yazık ki günümüz koşullarında sağlanamıyor. Aile kültürümü-

zün batılı toplumlarda bulunmayan bir üstünlüğü olarak değerlendirdiğim bu korumacı yaklaşımın da seviyesini ne yazık ki dengede tutamadığımız için, başlangıçta üstünlük olan bu vasıf, korumacı zihniyetimizin etik ve hukuk dışı konuları da kapsayacak şekilde yaygınlaşması ile süreç içerisinde ciddi bir zafiyete dönüşmüş, toplumumuzu da zayıf düşürmüştür.

Her başı sıkıştığında eş, dost, tanıdık, abi, amca, dayı araya sokarak, kendini kurtarmayı beceren ve bu eş, dost, tanıdık, abi, amca, dayı konumundaki diğerlerinin de kendisine başvuran, yardımını isteyen kişiye tamamen iyi niyetle ve sorumluluk duygusu ile yardımcı olmaya çalıştığı bir yapı oluşmuş ülkemizde. Aslında tartışmasız büyük bir üstünlük olan bu güçlü aile, dostluk bağları, bir yerden sonra hukuka ve ahlaki değerlerimize karşı da kullanılır olduğu için, bizim çözülmeye başladığımız noktayı da oluşturmuş.

Geçtiğimiz yıllarda, bir bakanımızın zil zurna sarhoş oğlunun, kendisini durduran trafik polisine ehliyetini ve ruhsatını verip cezasına razı olmak yerine, sabaha karşı babasını cep telefonu ile arayıp, trafik polisini bakan babasıyla konuşturan 40 küsur yaşındaki adamı hatırlayın. Haklı da olsak, haksız da olsak, hayatımız boyunca korunmaya o kadar alışmışız ki, gerçek hayatta gerçek bir sorunla karşılaştığımızda yaptığımız ilk şey, sorumluluklarının bilincinde genç erkekler ve kadınlar olarak sorunlarımızla yüzleşmek yerine, bizi yine koruyacak bir kucak aramak oluyor.

Yetiştirilme tarzımızdan kaynaklanan bu durumu çözmek için mutlaka önlem alınması gerektiğini düşünüyorum. Çocukluğunda üzerine giyeceği kazağın rengi, yiyeceği yemek ve miktarı, arkadaşlarıyla bir yerlere gitmek konularında bile karar vermesine izin verilmeyen bireyler, ileri yaşlarda, yetkili - sorumlulara geldiklerinde de inisiyatif kullanma, riske girme konularında çekingen ve sorumluluktan korkan tavırlarla görevlerini sürdürüyorlar.

Riske girmeyi zar atmak olarak gören ve hep uzak duran, riske yönetmeyi bilmeyen ve çocukluğundan beri alıştığı, korunduğu güvenlik alanının dışında kendisini zayıf, güçsüz, korunma-

sız hisseden bireylerin yöneticilik süreçlerinde de ne yazık ki çok büyük verimsizliklerle karşılaşyoruz. Bilinmezlikten ve belirsizlikten korkan, bunlara karşı alınabilecek önlemleri alıp, yapılması gerekene odaklanmaktansa, belirsiz, bilinmez ortamlardan uzak durarak hareket ve rekabet avantajını yitiren ve içinde bulunduğu yetkili, sorumlu konumun gerektirdiği kritik karar verme süreçlerinde hep geriden gelen yöneticiler yüzünden ileri adımlar atmakta, ön alıcı hamleler yapmakta zorlanıyoruz.

Öykündüğümüz batılı ülkeler, kendi çocuklarına daha 18-19 yaşlarında liseyi bitirdikten sonra, üniversite öncesinde aylar bazen de 1 yıllık sürelerle dünyanın değişik bir coğrafyasında yaşamı, farklı kültürleri, farklı bakış açılarını deneyimlemelerini ve ailelerinin güvenlik alanı dışında dünyanın bir ucunda, çocuklarının kendi sorumluluklarını ve güvenliklerini kendi kararlarıyla yönetebilecekleri süreçler sağlıyorlar.

Gelecekte İngiltere'nin kralı olacak medyatik genç prens Williams bile, 2000 yılı sonlarında, St. Andrews Üniversitesi'ne başlamadan önce henüz 19 yaşındayken, Kraliyet ailesinin bütün güvenlik alanının dışında, uluslararası bir yardım kuruluşu olan Raleigh International'ın, Şili'nin Tortel köyünde düzenlediği kampa katıldı. Bu küçük dağ köyündeki çocuklara İngilizce öğretmek, odun kesmek, evlerin tamiratında marangozluk ve boya işleri yapmak gibi konularda köy halkına yardımcı olurken, doğa koruma, yardımseverlik, paylaşımcılık, farklı kültürleri tanımak ve onlara destek vermek, sosyal sorumluluk konularında dersler çıkararak, kendi ayakları üzerinde durmayı öğreneceği ve çağdaş bir dünya görüşü şekillendireceği 2.5 aylık bir süreç yaşadı.

Batılı devletler kendi çocuklarını, ileride üstlenecekleri sorumluluklara hazır olmaları için daha çocukluklarından itibaren kendi kimliklerini ortaya koyabilecek şekilde, onlara küçük sorumluluklar vererek birer birey ve sorumlu yurttaş olarak yetiştiriyorlar. Çünkü geleceklerinin bugün daha çocuk yaşta olan, rekabet etmesini bilen, inisiyatif kullanabilen, riski yönetebilen evlatları eliyle şekillendirileceğini çok iyi biliyorlar. Kendi adıma henüz dağcılığa başlamadan önce 19 - 20 yaşlarındayken, Norveç'te zihinsel engellilerin bakıldığı bir çalışma kampına katıldığım

günleri eşsiz bir fırsat ve rekabet avantajı olarak değerlendiriyorum. İyi ki o günlerde Gençtur 'la bu etkinliğe katılmışım; dünya görüşüm, vizyonum, ufkum her şeyim değişmiş, gelişmişti.

Gelecek kendi kendine gelen bir şeydir, ama nasıl geleceği bize, bizim bugünkü seçimlerimize bağlıdır. Geleceğimizi kendi beklentilerimiz ve ihtiyaçlarımız doğrultusunda şekillendiremiyor, çevremizdeki koşulların ve aynı ortamda rekabet içinde olduğumuz diğer unsurların bizim geleceğimizi kurgulamasına seyirci kalıyoruz. Bu dünyada hiçbir devlet, hiçbir kurum, hiçbir kişi sınırsız kaynaklara sahip değildir; dolayısıyla her yapı, eldeki seçeneklerden kendisi için en uygun olanını seçip ona odaklanmak ve onunla ilgili gerekli riskleri göze almak zorundadır. Lider vasıflı bireyler yetiştirmek konusunu bu anlamda çok önemli buluyorum. Atatürk'ün dediği gibi; *“Yolunda yürüyen bir yolcunun yalnızca ufkunu görmesi yetmez. Muhakkak ufkun ötesini de görmesi ve bilmesi gereklidir.”*

İşte bugün için bize böyle liderler gerekiyor.

Herhangi bir konuda harekete geçmek için sürekli bir tarih, bir karar, bir olay bekleyen; kendi geleceği için, dışarıdaki unsurların alacağı konuma göre karar verme kurgusuyla hareket eden ve harekete geçmeyi de bu anlamda sürekli ileri bir tarihe atan, çünkü harekete geçmekten ve bu hareketin sorumluluğunu üstlenmekten yetiştirilme tarzı nedeniyle korkan yetkili - sorumlu konumdaki kişilerin de bir an önce bu edilgen, verimsiz, hatta tehlikeli duruştan kendilerini kurtarması; daha doğrusu bunları yapabilecek iyi yetiştirilmiş bireylerle yer değiştirmeleri gerektiğini düşünüyorum. 21. yüzyıl bu tür zafiyetleri çok pahalıya ödeyecek bir yüzyıl olacaktır.

İçinde bir araç olan bütün insan faaliyetleri ve karmaşık süreçler belirli oranda risk içerir, dolayısıyla risk hayatımızda zannettiğimizden daha fazla yer alır. Sonuçta risk kontrol edilebilir, yönetilebilir, yönetilmesi gereken bir süreçtir. Karar mekanizmalarında risk almak; *“bilgi yönetimi”* temeline dayalı hesaplardan güç alıyorsa, o artık risk olmaktan çıkar ve stratejik bir seçenek haline dönüşür. Geleceğimiz için bunu anlayan ve uygulayabilen bireyler yetiştirmek ve onları yetkili-sorumlu pozis-

yonlara yerleştirmek zorundayız.

Hiç şüpheniz olmasın ki, ATA'mızın gösterdiği yolda ilerleme kararlılığında olan ve her türlü fedakârlığa hazır Türk Gençleri, ülkemizi çağdaş uygarlıkların üzerine layık olduğu yere ulaştıracaklardır. Bugün değilse bile yarın mutlaka...

Gün, artık aramızdaki yapay sorunları unutup, bu tohumları ekenlere ve bunlardan beslenenlere karşı birlikte hareket etme ve el ele verme zamanıdır. Bu ülkenin hepimize ve birlikte yaratacağımız sinerjiye ihtiyacı var, hem de acil olarak.

Bu gerçeği artık görmek zorundayız...

17 Ağustos 1999 Gölcük Depremi'nde herkesi şaşırtan bir şekilde biz bu sınavı başarıyla vermiştik. O günlerin acı ve korku dolu çaresizlik ortamı içerisinde, madencisinden öğrencisine, ev kadınından fabrika işçisine, motorcusundan şirket sahibine, uzun saçlı ve küpelisinden şalvarlısına, türbanlısına Türk Milletini oluşturan bütün alt kimlik gruplarından binlerce gönüllü, depremzede yurttaşlarına hizmet etmek için bölgeye akın akın gelmiş ve haftalar hatta aylarca hiçbir karşılık beklemeden, hayatında ilk kez gördüğu ve bir daha da görmeyeceği çaresizlik içindeki yurttaşları için çalışmış, çabalamış, mücadele etmişti. Onbinlercesi ise, uzaklarda bir yerlerde her türlü kaynağı zorlayarak yardım malzemesi toplamak ve bölgedeki muhtaç durumdaki yurttaşlarına ulaştırmak için uğraşmıştı. Yüzbinlercesinin yüreği bölgeye gelemese bile o insanlar için; hem depremzedeler hem de onlara yardım edenler için çarpmıştı. O süreçte ellerinden bir şey gelmeyen milyonlarcası ise dualarıyla bu yükü paylaşmıştı.

İşte millet olmak, milli birlik ve beraberlik budur.

Dünyada hiç kimsenin başarılmasına imkân vermediği, dünyanın en güçlü ordularını, yokluk, hastalık ve sefalet içindeki Türk Milleti'nin bu topraklardan söküp atabilmesi bu sayede olmuştu. O büyük savaş bu ruh haliyle kazanılmıştı. Önderi de, milleti de bu ruh haliyle savaşmıştı. İşte hiç kimsenin hesap etmediği 17 Ağustos 1999 Gölcük Depremi; onyıllar süren kirli bilgi çalışmaları ve kandırılarak alt kimliklere bölünmüş ve güvenden duygusu ciddi şekilde yaralanmış Türk Milleti'nin; geçmişi,

bugünü ve geleceği ortak olan bir millet olduğunu yeniden hatırlaması ve millet olmanın gereklerini yerine getirmesi, milli birlik ve beraberlik duygularının yeniden hareketlenmesi için hiç beklenmedik bir kıvılcım olmuş ve biz tekrar her ferdiyle birlikte birbirine en üst düzeyde bağlı ve birbirlerinin sorunlarına, acılarına karşı duyarlı bir millet olmuştuk.

Bu duyguyu yeniden hatırlamamız bizi yenilmez yapacak yegane güçtür. Her birimizin bir *Çılgın Türk* olduğunu bize unutturmalarına izin vermeyin. Yazık olur O büyük adamın emeklerine, hayallerine, yazık olur dedelerimizin, ninelerimizin fedakârlıklarına, yazık olur binlerce yıllık şanlı tarihimize, yazık olur, çok yazık olur...

İşte bu coğrafya üzerinde emelleri olanların ve onlarla işbirliğine girmekten çekinmeyenlerin en korktuğu şey, bu dünyada hiçbir gücün boyun eğdiremeyeceği milli birlik ve beraberlik duygumuzdu. 17 Ağustos 1999 Gölcük Depremi'nin büyümlü birleştiriciliğini ve arkasındaki değişim-dönüşüm fırsatını ne yazık ki kaçırdık, bunun farkındayım. Bunu elimizden almak için her türlü oyun, her türlü ahlaksızlık yapıldı, her türlü yalan söylendi. Bu süreçte en ağır bedelleri ödeyenlerden biri de, o depremin birleştiriciliğinin, yükselen toplumsal dayanışma duygumuzun, güçlenen ve sorumluluk üstlenen sivil toplum hareketinin sembolü olan bizler olduk. Bunlardan hiçbir pişmanlığımız olmadığına emin olmanızı isterim. Bin misli acı çekmemiz de gerekseydi, yine aynısını yapardık.

Benim çilekeş, fedakâr, bir o kadar da kandırılmış ama ruhu asil halkım bu tuzağı artık fark edecek ve bu oyunları oynayanların suratına bir Osmanlı tokadı gibi inecektir. Türk insanı eşsiz sağduyusu ile bulacaktır doğruyu; atasının yol göstericiliğine güvenir, gereğini de ona göre yerine getirecektir. Bunu bugünün koşullarında bizler yapamazsak bizim çocuklarımız yapacaktır, onlar başaramazsa, torunlarımız başaracaktır. Ama atamızdan bize miras kalan ülkemizi çağdaş medeniyetlerin üzerine çıkarma görevi mutlaka başarılacaktır.

BOP (Büyük Ortadoğu Projesi) diye adlandırılan ve bu coğrafyaya iki numara dar gelen kalıba zorla, silah gücüyle uydu-

rulmaya çalışılan halkların ne korkunç acılar yaşamak zorunda kalabileceğini, en azından Irak örneği sayesinde görmeyen kalmadı. Oysa bu sadece bir başlangıç da olabilir. BOP, Fas ve Tunus'tan başlayıp Endonezya'ya kadar, nüfusunun çoğu müslüman olan 22 ülkenin sınırlarını yeniden düzenlemeyi hedefliyor ve bazı kaynaklara göre bunun içinde bizim vatanımız Türkiye de var. Bir ülkenin sınırları, eğer o ülke hainler tarafından yönetilmiyorsa, ancak ve ancak korkunç bir savaşın sonunda yenen tarafın yenilene zorla kabul ettirdiği anlaşmalar sonucunda değişir. Bugünkü sınırlarımızın savaş meydanlarında hangi bedeller ödendikten ve arkasından masabaşında ne çetin mücadeleler verildikten sonra Lozan Antlaşması'yla bütün dünyaya kabul ettirildiğini unutmamalıyız.

BOP ve 'İlimli İslam' dayatmalarının arkasının nerelere kadar gidebileceğini henüz kimse tam olarak kestiremiyor, muhtelif senaryolar var elbette ve bunların bir kısmı ağır sıcak çatışmaları da içeriyor. Bugün için sağduyulu ve akli başında hiçkimse bu tür bir seçeneği zorlayamaz diye düşünmeyin. Burnumuzun dibinde Irak'ta, ülkeye demokrasi getirmek ve mevcut kitle imha silahlarını imha etmek gibi uydurma bir bahaneyle başlatılan denk olmayan savaşta, hayatını kaybeden milyona yakın Irak'lı, bunun böyle olmayabileceğinin en elle tutulur kanıtıdır.

17 Ağustos Depremi'nin arkasından, "*Zihin Haritası Değişimi ve Kaçırduğumuz Fırsat*" bölümünde anlattığım açılımların devamını getirebilseydik eğer, daha sağlıklı bir toplumsal hayatımız olacağı için, bugün için tek odaklanmamız gereken, ikinci aşama olarak milli güç unsurlarımızı aynı paydada toplamaya çalışmak ve her türlü olası senaryoya hazırlıklı olmak olacaktı. Ancak bu çok önemli fırsatı verimli bir şekilde kullanamadığımız için ne yazık ki hâlâ birinci aşamadayız ve önce kuvvetli bir milli birlik ve beraberlik duygusuna ihtiyacımız var. Sürekli olarak alt kimliklere vurgu yapılmasını ve toplumun kültürel ötesinde siyasal olarak ayrıştırılmaya çalışılmasını, içinde bulunduğumuz coğrafyanın yaklaşmakta olan belirsizliklerinden dolayı çok tehlikeli bulunduğumu özellikle belirtmek isterim.

Rusya'nın ABD ile girdiği silahlanma yarışını ekonomik nedenlerle sürdüremeyerek bu yarıştan çekilmesiyle iki kutuplu

dünyadan tek kutuplu dünya düzenine geçen ve ABD'nin bu üstünlüğünü kabul edilebilirden daha yüksek bir seviyede kendi menfaatleri için zorlaması nedeniyle önümüzdeki süreçte de çok kutuplu bir dünya dengesine dönüşecek olan küresel güç oyunu, bu yeni denge için ilk mücadele alanını bizim de sınırında bulduğumuz Ortadoğu coğrafyasında yaşıyor. ABD başkanı Bill Clinton'un 15-19 Kasım 1999 tarihlerinde, Türkiye'yi ziyaretinde TBMM'de yaptığı konuşmada ifade ettiği; *"Türkiye'nin geleceği, önümüzdeki bin yılın ilk yüzyılının şekillenmesinde çok önemli bir rol oynayacaktır"* öngörüsü gururumuzu okşamak için değil, bu coğrafyadaki bütün dengeleri yerinden oynatacak kadar güçlü bir pozisyonumuz olduğu içindi. Bir sonraki aşamada Avrasya coğrafyası ile devam edecek olan bu son derece karmaşık küresel güç oyunundan bağımsız, ancak kaderin bir cilvesiyle, eş zamanlı olarak kendini gösteren, artık hepimizin fark ettiği bir diğer çok önemli değişimden de bahsetmek istiyorum.

Dünyamızın hayatında belirli periyodlar halinde yaşanmış olmasına rağmen, bu kez insanoglunun düşüncesiz ve hesapsız davranışları ve aşırıya varan tüketim alışkanlıkları yüzünden daha da hızlanan ve daha tehlikeli bir hale dönüşen, ilk etkilerinin artık açık olarak hissedilmeye başlandığı küresel iklim değişikliği ya da daha çok kullanılan adıyla küresel ısınma ve bunun sonucunda başlayacak olan buzul çağı süreci, bilim adamları ve konuyla ilgili duyarlı dünyalılar tarafından uzun bir süredir endişe ile izleniyor ve dünya çapında bir kamuoyu yaratılmaya çalışılıyordu. Ne duymaktan, ne konuşmaktan, ne de gerçekliğini kabul etmekten hoşlanmayacağımız ama var olan ve gittikçe yaklaşan bu tehdiye karşı tüm dünyanın el ele vermesi ve birtakım radikal adımları atması zorunluluğu konuları, 2007 yılına dek pek yüksek sesle olmasa da yıllardır dünya kamuoyunda konuşuluyor, tartışılıyor, bu konularda birtakım kanunlar, anlaşmalar ve uygulamalar geliştirilmeye çalışılıyordu.

Ancak ne yazık ki, bu çabaların sonucu etkileyecek bir seviyeye ulaştığı pek söylenemez.

AKUT olarak kuruluş fikrimizden tutun da, geçtiğimiz 10 yıl içerisinde yaptığımız pek çok çalışmada öncü ve lider bir kurum

olarak çalıştık. Ülkesini ve insanını seven, sorunlarına duyarlı ve birşeyler yapılması gerektiğine inanan bir avuç aydın, sorumluluk sahibi genç dağcı olarak yola çıktık ve Türkiye’de kimse deprem tehlikesinden söz etmezken, bu konuda Türkiye’nin ilk gönüllü arama kurtarma ekibini oluşturduk. AKUT’un anlayışında bir sivil toplum örgütünün hayatımıza girmesi için, Cumhuriyetimizin kuruluşundan tam 73 yıl geçmesi ve sorumluluk sahibi dağcıların bu işe el atması gerekmişti. Ne kadar gerekli olduğunu tartışmanın bile abes olacağı bu anlayışın kamuoyu tarafından benimsenmesi için bir 3 yıl daha beklememiz ve toplum olarak çok ağır bir bedel ödememiz daha gerekti.

Dünyanın aktif fay hatlarından birkaçının üzerine kurulu olan ülkemizin ileriye göremeyen, uzun soluklu hesap yapamayan, kendi sorumluluk sürecinde meydana gelmediği sürece ulusal ölçekteki sorunlarımızla bile içten bir ilgiyle ilgilenmeyen sayısız seçilmiş ve atanmış yöneticilerimiz yüzünden, bizim 1995 yılında fark ettiğimiz ve 1996 yılında kurumsal olarak mücadeleye başladığımız bu tür hassasiyet ve zafiyetlerimize, kamuoyunun ilgisini çekmeye 1998 yılındaki Adana Ceyhan Depremi’nin acısı bile yetmemişti. Tüm toplumun bu son derece hayati ve birçok sebepten dolayı zayıf noktalarımızın çok olduğu konuya dikkatini vermesi için 17 Ağustos 1999 Gölcük Depremi’nin yaşanması ve 10 milyarlarca dolarlık bir kayıp ve 18.000’e yakın vatandaşımızın hayatını kaybetmesini izlemek zorunda kalmıştık. Türk toplumu olarak, onyıllardır bizi yönetenlerin ne kadar bilimden, akıldan ve sağduyudan uzak bir şekilde kararlar aldığını, uzun soluklu hesap yapmaktan ne kadar uzak kaldıklarını, değil ufkun ötesini önlerindeki ufku bile görmediklerini bir kez daha, çok ağır bir bedel ödeyerek gördük ve hep birlikte sonuçlarını yaşadık.

Şu anda içeriği ve olası sonuçları itibarıyla bundan çok daha sıkıntılı olabilecek küresel ölçekte bir tehditle karşılaşmak üzereyiz. Küresel İklim Değişikliği’nin yaratabileceği potansiyel riskler, yaşam alışkanlıklarımızda köklü ve hızlı değişimler yapılmasını gerektiriyor. Ancak tarih defalarca göstermiştir ki, insan topluluklarının bu tür hızlı ve keskin değişimleri ağır travmalar yaşamadan yapabilmesi pek o kadar kolay değildir.

Bu nedenle bir an önce kendimizi, milletimizi, ülkemizi getirmekte olan bu büyük strese ve alıştığımızın dışında bir yaşam tarzına ve en önemlisi dünyayı paylaştığımız diğer milletlerin bu sürece vereceği reaksiyona hazırlanmamız gerektiğini düşünüyorum.

Kendi adıma küresel iklim değişikliği sürecinden ve olası sonuçlarından ciddi şekilde endişe ettiğimi eklemek isterim.

Geleceğin ne getireceğini elbette ki bilemeyiz, ama belirsiz ve modern insanın bugüne dek hiç karşılaşmadığı ölçekte bir küresel değişiklikle yüzleşmek üzereyiz. Bunun sonuçlarının nerelelere kadar gidebileceğini kestirmek bilim adamları için bile kolay değil. Alışmadığımız, bilmediğimiz ve hazır olmadığımız bir sürece girmiş bulunuyoruz. Olası her türlü sonuca göre senaryolar ve simülasyonlar çerçevesinde kendimizi hazırlanmamız gerektiğine dikkatinizi çekmek istiyorum. Düşünce ve davranış olarak, karşılaşılabileceğimiz olası zorluklara ulusça hazır olmalıyız ki başımıza geldiğinde, en azından ne yapacağımızı bilemez halde kalmayalım ve önceden yaptığımız planlardan destek alarak hareket kabiliyetimizi yitirmeden süreci en az zararla atlabilecek şekilde yönetebilelim.

Ortadoğu coğrafyasında başlayan ve Avrasya coğrafyası ile devam edecek olan küresel güç oyununun ve eş zamanlı olarak yaşayacağımız küresel iklim değişikliği sürecinin bileşkesinin ne tür olası sonuçları olacağını, bu iki karmaşık ve belirsizliklerle dolu sürecin birbirleri üzerindeki dönüştürücü, hızlandırıcı, hatta belki de çarpan etkilerinin neler olabileceğini değerlendirebilmek ufkun ötesini görebilmektir. Bence Türkiye'nin önümüzdeki yakın dönemde en önemli ihtiyacı, bu ziyadesiyle karmaşık, belirsiz ve sonuçları itibarıyla çok tehlikeli olabilecek süreci yönetebilecek iyi yetişmiş liderler olacaktır.

Bugün için bence Türkiye'nin yapması gereken en önemli çalışma, kısır iç siyasi çekişmelerle daha fazla vakit kaybetmeden ülkede yüksek bir birlik ve beraberlik duygusu tesis etmek ve Türkiye'nin milli güç unsurlarını aynı paydada buluşturmak olacaktır. Bu duruş, hem bizi geleceğin belirsizliğinde gizli her türlü olasılığa karşı hazır tutacak hem de yaratacağı sinerjiyle,

ekonomik ve sosyal hayatımızda rahatlamalara ve gelişmelere yol açacaktır.

Bu süreçte arzu edilen sinerjiyi yaratabilmek ve birlik duygumuzu katlayabilmek için bir diğer çok önemli manevi ihtiyacımız ise, toplumsal özgüven ve toplumsal özsaygı duyguları olacaktır. Bu nedenle, bazı kurumlar eliyle dozu artık kaçırılarak yapılan, alanı da vereni de utandıran ve karşılıklı olarak birbirlerine bağımlı kılan yardım dağıtımı veya abartılı toplu iftar çadırları gibi çeşitli vesilelerle, ülkede son zamanlarda giderek yayılan ve sabitleşmeye başlayan sadaka kültüründen ve arkasındaki pasif, sinmiş, muhtaç durumdaki millet görüntüsünden de kendimizi kurtarmamız gerektiğini düşünüyorum.

Geleceğin belirsizliğiyle başa çıkabilmenin önşartı, bunu başarabileceğimize olan inancımız olacaktır. Sadaka kültürüne mahkûm edilen ve kendine saygısı ve inancı yara almış hiçbir toplum bu tür yüksek özgüven ve özsaygı gerektiren büyük mücadeleleri hakkıyla veremez.

Ülkesini seven insan, ülkesini zayıf duruma düşürecek hareketlerden kaçınır. Biz de sizler gibi ülkemizi çok seviyoruz ve başına yanlış birşey gelmesini istemiyoruz. Uyarılarım bu nedendir...

Hayatım boyunca her söyleyimde, her davranışımda, her eyleyimde doğru olmaya büyük özen gösterdim. Sonuç kadar hatta ondan da fazla süreç önemli oldu benim için. İkisi arasında bir seçim yapmam gerekirse süreçte doğru olmayı seçerim ve sonucunu hayata bırakırım. Arzu ettiğim sonucu şu veya bu sebeple göremeyebilirim, tıpkı bu topraklar ve bu insanlar için mücadele etmiş milyonlarca helal süt emmiş vatan evladı gibi... Ama nasıl olsa doğru yolda olan başka insanlar da var ve hep yenileri çoğalarak gelecek ve onlar mutlaka ülke için, insanımız için en iyi sonucu görecekler. Biz de bu onurlu yolda bir basamak olup, doğru yaşadığımızı ve Atalarımıza layık olduğumuza olan inancımızla yüzümüzde gururlu bir tebessümle geçip gideceğiz.

Siz bu satırları okuduğunuzda ben 40 yaşında olacağım, her nedense bunu çok önemsiyorum ve devamındaki süreci çok an-

lamlı ve heyecanlı buluyorum. Bu güzel topraklarda ve bu asil insanların arasında dünyaya gelmiş olmamın karşılığının, burayı daha da güzelleştirerek benden sonrakilere bırakmak olduğuna inanıyorum. Bu güzel insanlarla bu güzel topraklarda bir yaşam paylaşmak için bence adil bir bedel. Hayatla, kendimle, her şeyle ve herkesle yaptığım 40 yaş hesaplaşmasını sizlerle paylaştığım; *Vatan Lafı Değil Eylemle Sevilir* adını verdiğim 6. kitabım, ülkeme ve insanıma 40. yaşımın nacizane borcu, diyetidir. Eğer çoğumuz alışkanlıklarımızı (zihin haritamızı) değiştirip, karşılığını gelecekte misliyle almak üzere bugünden vermeyi başarabilirsek, sadece bir sabreden ve fedakârlık yapan kuşakta ülkemizin kayıplar ve fırsat maliyetleriyle dolu kaderini değiştirebiliriz. Aslında yaşam biçimimi, her şeye rağmen biraz da bu söylediğimin yapılabileceğinin, somut bir örneği olabilmek için böyle kurdum. Bizler yapabildiysek, sizler de yapabilirsiniz...

İstersek ama gerçekten istersek, her şeye ve herkese rağmen üretebilir, yapabilir, değiştirebilir, gerçekleştirebilir, başarabilir ve kazanabiliriz; doğruları seçmekle hem kendi ruhumuzu kuruturuz hem de ülkemizi...

Hayat bana cömert davrandı bu yaşamda, ben de buna layık olmaya gayret ettim. Sıklıkla yaptığım gibi, paha biçilmez bir hediye olarak algıladığım yaşamımın muhasebesini ve kendi iç hesaplaşmamı yapabilmek için geçmişe dönüp baktığımda, nedense gözlerim hep hatalarımda takılıyor ve bunları kendime yakıştırmadığım için üzülüyorum. Bu kitabı, tamamen insani hatalarımdan dolayı kalbini kırdığım, üzdüğüm, hayal kırıklığına uğrattığım, şaşırttığım insanlardan özür dilemek, bir anlamda helalleşmek için de yazdım. Hayat çok hızlı ve bazı fırsatlar bir kez kaçtı mı bir daha geri gelmiyor. Ve ne yazık ki yanlışlar eğer hemen o anda fark edilip çözülmüyorsa zamanla nasırlaşıyor ve öylece kalıyor.

27 yaşında, Everest Dağı tırmanışı için Nepal'e giderken, Enis Batur güncemi yazmam için bir defter hediye etmiş ve başına da, Erasmus'un ünlü; "*festina lente*", "ağır ağır acele et" öğüdünü yazmıştı. Geçmişe dönüp baktığımda, gerçekten de hayatıma uyduğunu düşünüyorum bu yaşam felsefesinin. Hep ko-

şarak ama her şeyi sindirerek yaşadım. 40 yaş hesaplaşmamı bile 39 yaşında bitirdim ve geçmişimle yüzleşip eğrisi ve doğrusuyla, iyisi ve kötüsüyle her şeyi olduğu gibi kabul ederek, kim-seden alacak, kimseye verecek bir şey bırakmadan ve kendi adı-ma, bugüne dek benimle açık hesabı olan herkese hakkımı helal ederek geleceğime yeni ve beyaz bir sayfa açtım.

Bundan sonrası için hayat bana ne sürprizler hazırladı bile-miyorum ama hepsini heyecanla ve umutla bekliyorum. Şuna emin olmanızı isterim ki; bu bedendeki can, başına her ne gelir-se gelsin, hayat onu nerelere sürüklerse sürüklesin, ömrünün geri kalanında daha az hata yapmaya çalışacak...

Aziz ve yüce milletim; AKUT'taki dostlarımla birbirimize sürekli hatırlattığımız gibi, size son sözüm şu olacak;

Biz bu güzel ülkeye ve onun yüce ruhlı insanlarına hizmet etmeye daha yeni başlıyoruz; ya yanımızda yer alın, ya da ken-dinize rahat bir yer bulup gösterinin tadını çıkarın... **(Ek: 83)**

Dağcılık ve doğa sporlarına başladığım 20 yaşımdan bu ya-na hep daha iyisini, daha güzelini, daha büyüğünü ve daha zoru-nu hedefledim. Hedeflerimin büyük çoğuna da, ne kadar zor ve tehlikeli olursa olsun, ne bedeller ödemem gerekirse gereksin ulaşmayı da başardım. 24 yaşında, benim için büyük bir bilin-mezle birlikte ilk yüksek irtifa tırmanışımı yaptığım, Tien Shan dağlarındaki Khan Tengri tırmanışımı anlattığım ilk kitabımın son cümlelerini, beni mazur görürseniz, 40 yaşına girdiğim bu günlerin anısına, son kitabımda kendim için bir kez daha yaz-mak istiyorum.

Shakespeare bir eserinde, dünyayı, insanların birer oyuncu olduğu ve sıraları geldikçe girip çıktıkları bir sahneye benzetmiş. Bu sahne-de benim rolümün yere sağlam basan prensipler üzerine kurulu, so-nuna kadar gerçekçi, bütün şekilciliklerden ve kalıplardan arınmış, akıla ve sağduyuya dayalı yalnızca bana ait bir rol olmasını istiy-o-rum. Belki çok uzun olmayacak ama sıradan da olmayacak.

Şunu da biliyorum ki, gençlik bir kez elden gitti mi bir daha ge-ri gelmez, bu yüzden yaşamımda hiçbir şeyi ertelemeyeceğim ve hiçbir şey için pişmanlık duymayacağım. Sırt çantamı taşıyabildi-

ğim sürece de gezilere ve daha zorlu, daha yüksek dağlara tırmanmaya devam edeceğim ve her seferinde bir fırtına sırasında Neptünüs'e seslenen Yunan balıkçı gibi diyeceğim ki; "Ey Tanrı, beni ister kurtar ister mahvet, ben dümenimi kırmadan dosdoğru gideceğim."

Ve son olarak da küçük bir Zen şiiri;

"Kemancı çalar,

Kimse dinlemese bile

Kemancı yine de çalar."

Bir Dağcının Güncesi - 1992, sayfa 93-94

Söyleyeceklerim bu kadar.

Hepinizi Allah'a emanet ediyorum...

Ali Nasuh MAHRUKİ

Eylül 2007

www.nasuhmahruki.com

*Bizler efendisini kendi seçen bilge savaşçılarız
Biz izin vermeden bize kimse efendilik edemez*

*Biz izin vermeden bizi kimse yolumuzdan döndüremez
Biz bu yaşamda asil milletimizi efendimiz seçtik*

*Bu andan sonra;
Bizi ister seversiniz, ister üzersiniz
İster yüceltirsiniz, ister görmezsiniz*

Hizmet yolumuzda sorgumuz olmaz

*Çünkü bizim sizden başka milletimiz yok
Çünkü bizim buradan başka Vatanımız da yok*


*Eğrisiyle - doğrusuyla, eksikliğiyle - fazlasıyla
Yığıdiyle - korkağıyla, hırlısıyla - hırsızıyla
Biz sizi olduğunuz gibi seviyoruz*

*Övseniz de, sövseniz de
Biz sizi yine de çok seviyoruz...*

Çünkü bizim başkasında, başka yerde gözümüz yok...

*Neden mi hâlâ ve her şeye rağmen böyle düşünüyorum,
Çünkü Atalarım da böyle yapardı...*

EK: 82



HARP AKADEMİLERİ KOMUTANLIĞI

GÖRÜŞ
: Adı ve Soyadı
: **ALİ MARIŞLI MAHİR İ**


BİRİM ADI
: İZİR

MEVZUSU
: İSTANBUL

DOĞUM YILI
: 21.05.1988

İNŞAN
:

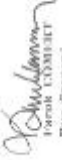
BİLGİ NO.
:




EXP. NO. : 1977

DIPLOMA

Milli Güvenlik Akademisi'nin 01 Ekim 2003 tarihinde başlayan ve 20 Şubat 2004 tarihinde sona eren
55 nci Dönem Üstününsel Sınavı ile tamamlanmıştır.


İBRAHİM YILMAZ
HARP AKADEMİLERİ KOMUTANLIĞI


ŞAHİN ERHAN
Dışişleri
www.kvkk.gov.tr

EK: 83



AKUT 10. Yıl grup fotoğrafı